

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. Lipót-utca
50. sz. földszint.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

AZ «ACHILLES» VELOCIPÉD- ÉS CSÓNAK-EGYLET, AZ «ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «DEBRECZENI TORNA-EGYLET», «ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET», A «FERTŐI CSÓNAKÁZÓ-TÁRSASÁG», A «GYŐRI CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», «FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB», A «KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNAKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NEMZETI HAJÓS-EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNAK-EGYLET», A «POZSONYI HAJÓS-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMA-SZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SALGÓ-TARJÁNI VASPARIPA SZÖVET-KEZET», A «SELMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» A «SZEDEDI CSÓNAKÁZÓ-EGYLET», A «SZEDEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET» ÉS A «SZEDEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister 6 nagyméltósága 41,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Velocipédezés a fővárosban.

A napokban arról lehetett olvasni, mintha a fővárosban a velocipédezés eltiltásáról intézkednének.

Mindenesetre meglepő e hír, melynek valóságáról ugyan még nem értesültünk s így még idejekorán lesz vele foglalkozni.

De nem lesz talán káros, ha azon okokat ismer-tetjük, melyek a városi velocipédezés ellen felhozhatók.

Ha azt vetnénk fel kérdésben, hogy általában szükséges-e, kívánatos-e a velocipédezés terjedése, bizonyynyal akadnának nálunk olyanok, kik e kérdésre nemmel felelnének.

Hisz mi a testedző-sportot sokszor egy rangba tesszük a kártyázással, vagy legjobb esetben úri mulatságnak tartjuk.

Abban az esetben tehát, midőn a velocipédezésnek látszólag a közérdek szempontjából való korlátoz-sáról van szó, igen sokan a velocipédezzel szem-ben foglalnak állást. — Ilyen eset volna épen velo-cipédezésnek a főváros utcáin való eltiltása a köz-lekedés gátlása miatt.

Mint mindenütt, úgy e dolognál is, jó lesz először a külföldi állapotokat figyelemmel kísérni. — Saját tapasztalatom után állíthatom, hogy Páris és London utcáin szabad a velocipédezés, még a közlekedésre nézve valóban gátló óriási, ol magas gépekkel is. Berlinben eddig tiltva volt a velocipédezés, de ha jól értesültem, még ez évben szabaddá fog tétetni. — Bécsben állandó szabadságot élveznek a számo-zott gépű velocipédezők.

Amerikát nem is kell említenünk, mert e szabad

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

Kinsky Nusi gróf.*

(Gróf Esterházy Mihály által felvett pillanatnyi fényképpel.)

Magyar gróf, országgyűlési képviselő és több nyilvános test-gyakorlati verseny győztese!

Oly összeférhetetlen fogalmaknak tekintettünk nálunk mindeddig e szavakat, hogy megvalósítójukat, mint úttörő hőst örömmel üdvözölhetnénk, ha nem jutna eszünkbe mindjárt, hogy első, s talán sokáig utolsó szereplő volt a nemes gróf a testgyakorlatok nyilvános porondján.

Mit mondjunk szépet és jót ez igazán bátor tényhez. Kinsky gróf nyilvánosan megmutatta előttünk, hogy férfikora delén a nemzet legedzettebb ifjaival győzedelmesen megküzd és megmu-tatta, hogy magas társadalmi állása mellett sem tartotta hozzá nem illőnek a győzelmi babérért küzdeni. Azt a bátorságot méltányoljuk mi inkább, melylyel társadalmunk előítéleteivel szembe mert szállni, mint azt a testi erőt, melylyel húsz lábat ugrik.

És Kinsky versenye a magyar sport-életben csakugyan na-gyobb esemény azért, mert versenyzett, mint azért, mert nagyob-bat ugrott minden nemzet fiainál, kivéve az angolokat. — A

sportkörök a «Magyar Athletikai Club» versenye előtt, mily félve várták a napi lapok és a társaságok megjegyzéseit a mág-nás versenyzőre. És a magyar társadalom és az egész sajtó váratlan örömmel, minden kiesínyes gúnyolódás nélkül üdvözölte a gróft győzelmekor. — A sportférfiak fellélegzelve így szóltak: ezt nem hittük volna, hogy Magyarországon ez is megtörténhessék. Meg-történt és azt hisszük, a magyar sport és társadalom nagy elő-nyére.

Kinsky gróft már nyilvános versenyzései előtt is jó futónak és kitűnő ugrónak ismerték a sport-körök, sőt mesésnek hitt hírek keringettek nagy ugrásai felől, melyek csakugyan való-nak is bizonyultak a «M. A. C.» 1884-iki májusi nyilvános viadalán. Kinsky ez alkalommal, miután a 100 méteres versenyben 13 mp. alatt komoly ellenfél nélkül győzött, a bajnoki távolugrásban mu-tatta be ugrási bámulatos ügyességét és erejét. Három ugrása a következő volt: 18 bécsi láb és 4 hüvelyk, 18 b. l. 8 1/2 h., 19 l. 8 h. Kinsky ekkor bajnokjelöltséget nyert, melynek védelme-kor ugyanaz év október 20-án ismét 19 láb 4 hüvelyk ugrásával magtartotta jelöltségét, melyet azonban a következő viadalnál már nem védett, bár győzelme teljesen biztos volt. Mindez ugrá-sokra bármely angol sport-egylet is büszke lehetne. Magyaror-szágon pedig Kinsky-ig csak Porzolt Gyula és Zsinger Mihály ugrottak 18 lábánál többet. Azonban Kinsky versenyei óta Zalka Zsigmond és Székely Ádám is túl ugorták a három ölet. — Kinsky magán-mérkőzéseknél 22 bécsi lábat is ugrott már.

Kinsky mint kitűnő távolugró természetesen jeles gyorsfutó is, erről is tanuságot tett a gróf Esterházy Mihály által proponált

* Mutatvány az első «Képes sport-naptár»-ból, mely a napokban jelent meg a «Pallas» kiadásában.

világ fogalma már kizárja a velocipédezők rabságát. — Sőt még Ázsiában is szabadon lehet velocipédezni a legnagyobb városokban is. A «Herkules»-ben láttam egy érdekes képet, melyen Bombayban a tolongó vásári nép között egy velocipédező baktat.

Ugy hát mi lehet az oka, hogy épen fővárosunk utcáin ne volna megengedhető a velocipédezés.

A közönség közt még elienvetésekről sem hallani, s így magunknak kell kitalálni a felhozható érveket, melyek az eltiltást indokolnák. — Azt kellene először gondolnunk, hogy mint minden járműnél, úgy a velocipédnél is a közönség az eltaposástól félhet. Hanem ez egyáltalában lehetetlen. Kérem! én száz, vagy akár ezer forint értékű tisztelet-díjat tűzök ki azon velocipédezőnek, ki el *tud* taposni egy embert, azaz, ki géppel akár csak lábain is át tud menni. Hisz kérem, a gépről a velocipédező előre bukig bármily akadálnál, gépe meg oldalt esik.

De mondjuk, hogy elég baj már az is, ha valakit a figyelmetlen velocipédező fellök. Ugyde kérem, hány ily esetről tudunk mi magunk velocipédezők? Én négy éve, hogy velocipédezek és egyet sem láttam, és a fővárosban csak *kettőről* tudok. És e kettőnél is nem a gépen ülő volt a hibás, s baj sem történt semmi sem, bár egy alkalommal a lapok lábtorésról írtak. — Azt hiszem, e két esetet a főváros több száz velocipédezőjével szemben bátran véletlennek vehetjük, miért nem lehet a velocipédezést jogosan eltiltani. Ugyan mely intézménynél, vagy közlekedési módnál nem történik aránylag több baj? Mert szerencsétlenségről a velocipéd elgázolás, vagy eltaszításnál szó sem lehet, legteljebb a velocipédező malheurjéről.

Azt mondhatnák talán, hogy a szerencsétlenség a városi velocipédezésnél az által jöhet elő, hogy a gépektől a lovak megvadulnak és ezek csinálnak bajt. — Ugyde megbokrosodnak a lovak a gőzkocsitól is, és Debreczenben mégis az utcán járhat. — De meg nem is bokrosodnak meg a városi lovak a velocipédeztől. Én még nem találkoztam a fővárosban félős lóval, de annál többel az országúton. De itt sem lehet baj, ha a velocipédező leugrik gépéről és lefekteti, míg a ló elmegy, vagy elcsendesedik. — A

fővárosi lovak pedig már úgy megszokták az első látásra, még a műveletlen nép előtt is először féltelmes gépet, hogy ijedősségük sem lehet ok a velocipédezés eltiltására.

A közlekedés akadályozását sem lehet felhozni a gépen járás ellen, mert hisz épen nincsen senkinek sem útjában a mindig mozgó velocipéd.

Szóval nincs ok, melynél fogva eltíltathatónak tarthatnánk a fővárosban a velocipédezést.

Egy fontos dolgot szeretnénk, ha az intéző körök ez alkalommal figyelemre méltatnának. Azt t. i., hogy a velocipédezés nem csak mulatság, nem csak időtöltés, hanem időtakarítás, kitűnő közlekedési eszköz. Csak az a baj, hogy még nálunk, úgy mint külföldön, nem vált azzá. De hogy hasznos intézménynyé válhasson, nem hogy korlátozni, hanem támogatni kellene a velocipédezést. Ugyan kérem, mi lesz a velocipédezést tiltó rendelettel, ha a katonák fognak velocipéden átfutni utcáinkon, s ha levél- és sürgönyhordóink ülnek fel a gépre épen a közönség érdekében?

Nem mondjuk, hogy a velocipédezést nem kellene a fővárosban némileg szabályozni, de nem korlátozni és eltiltani. — A főelvek a velocipédezés szabályozását illetőleg a következők lennének. Az utcán magányosan csak 16 évet meghaladott velocipédező mehet. Minden velocipédező mielőtt az utcára menne, egyleti felszabadítás alá veti magát. Az utcán lassan kell hajtani, csengetéssel és szóval kell figyelmeztetni a közönséget a kitérésre. A gépről minden félős ló mellett le kell szállni stb.

A szabályok kidolgozására különben hivatva főleg a két fővárosi egyet volna. És hiszem is, hogy minden erejükkel azon lesznek, hogy a velocipédezésnek megszerzik a fővárosban való szabad közlekedését.

Ezen és hasonló szabályok betartása mellett a velocipédezésnek épen semmi veszélyessége sincs, és így ok sincs, mely miatt betiltható lenne.*

Ź-i

* Szükségesnek tartjuk megjegyezni, miután a cikk írója jelenleg nem tartózkodik a fővárosban, nem értesülhetett a legközelebbi napokban e dologban történt intézkedésekről, melyekről egy utóbbi cikkünk emlékezik meg.

Szerk.

100 yardos verseny befutásánál, melynél a távot az angoloknál is jó 10¹/₂ mp. alatt futotta be.

A magas ugrásban Kinsky gróf ép oly gyakorlott, mint a futás- és távugrásban. Képünkön Kinsky grófot a legérdekesebb pillanatban, az ugrás legmagasabb pontján mutatjuk be Esterházy gróf pillanatnyi fényképezése után. Ugyanis Esterházy gróf a legügyesebb diletáns fényképész, melyet kitűnően bizonyít képünk, mely az eredeti után ugyancsak fényképezéssel készült czinknyomás. E kép a magyar sport terén az első ilyenmű felvétel és mint látható, igen tarulságos is érdekessége mellett. Elárulja ugyanis mindjárt a kép, hogy Kinsky gróf nem a szabályos és előnyös magasugrási módon ugrik, de amugy is szép magasságot. A szalag ugyanis, mint könnyen látható, Kinskynek melléig ér. Kinsky nagyságánál pedig ez körülbelül 1 m. 50 cm.-nek felel meg. Ez ugrás d-szka nélkül, teljesen utcai ruhában, elég szépek vehető. Láttuk már azonban Kinskyt 1 m. 84 cm. magasat is ugrani, mely ugrás ugyancsak a legnagyobb magasugrások egyike.

Kinsky gróf életét röviden a következő sorokban ismertethetjük. Született 1850-ben január 29-én Csehországban Zápecen. 58-ig atyja János, lumetzi birtokán nevelkedett, majd ekkor Pestre jött a reáliskolába. A 3-ik reált végezve a Bécs melletti Kalkburgba ment a jezsuitákhoz és itt a gymnasium 4-ik osztályát végezve, szülei magyarországi bányai birtokukra mentek Gyülvészre. A érettségire otthon készülve, egy háromszoros doktor professzor vezetése alatt, ezt 1869-ben tette le. Az érettségi után önkéntesnek állott a temesvári első uhlánus ezredhez.

Egy esztendő múlva a huszárokhoz ment, majd szabadságoltatott. Ez időtől kezdve a Bánátban gazdálkodott, míg 1879-ben a fővárosba jött. — A fővárosi magasabb köröknek Kinsky mindig kedvence volt, és így magyarázható ki, hogy különösen az ő agitációja folytán sikerült a főrendeknek a polgári házassági törvényjavaslatot leszavazni. — Kinsky a közelebbi képviselőválasztáskor Sopronmegyében Kis-Mártonban választatott képviselővé. A választók, mint ismerősei szeretik s tisztelik Kinsky gróf kedves egyéniségét, mely a legmagyarosabbak egyike.

Hanem azt a testi nevelést kell figyelemmel kísérnünk a mi szempontunkból főleg, mely Kinskyt 35 éves kora daczára is, Magyarország első athlétájává tette. — Kinsky gróf atyja maga is erős, edzett ember volt, már a 4 éves Nusi mindenféle gimnasztikai ügyességekre oktatta. Föltette a kályhára vagy magas szekrényekre, honnan magától kellett lejönnie. Kivitte a halastavas és árkos-bokros mezőre, hol futni, ugorni és lovagolni tanult már 4 éves korában. — Mint kis gyermeknek nem adtak fegyvert a kezébe, de vadász-szenvedélyét bottal való vadászatában elégíté ki. Nagy ügyességgel rövid botok dobásával sok nyulut és fácánt ejtett el.

Télen a korcsolyázást nagyban űzték a halas tavakon és csatornákon. Egy korcsolya-kirándulásban Oktávián nagybátyjával egy őzet vertek ki a sziget bokrai közül, mely egy másik szigetre tört. A két fiatal korcsolyázó az őz után fut s már-már beérik a sikos talajon a vadat, mikor ép egy szigethez érnek, Kinsky Nusi még megtudta fogni az őz szarvát, de a part mellett a jég beszakadt alattuk. Kinsky most egy kezével a ver-

Rézsútos rudakon gyakorlatok.

A dőlten állított és szilárdan álló rudaknak *belső* részük egész hosszukban az, mely a föld felé esik; *külső* részük egész hosszúságukban az, mely a földtől elfordulva fölfelé van tartva; az egymás mellett egyenközüen felellított rézsútos rudaknak az egymásnak fordított részük oldalaknak mondatnak. Tízán a karokon függés csak a belső részen lehet, és pedig haránt függés, ha a vállak a rúd hoszával keresztben állanak, oldal függés, ha egyenközüen; fekvő függés leginkább a belső részen, de ritkán a külsőn is alkalmazható, éppen így a mászás is.

Függések: belső részen arczczal (háttal) a rudak felé haránt állás egy (két) rúd alá, felugrás haránt függésbe, mindkét kézzel fej fölött fogás orsó tartással, vissza leugrás állásba. Beállni két rúd közé, arczczal (háttal) fordulva a rudak belső tere felé, karokat egy-egy rúdra hosszában felfektetni (feltámasztani) és így függni a felkarokon. Két rúd közé úgy állni, hogy arczczal egyik rúd felé, háttal a másik rúd felé legyünk, ezen oldal állásban felfektetjük egyik alkart a rúdra, a másik kézzel pedig belülről felfogunk magasra, ezen vegyesen alkar és feszített kar-függésben a lábak felemelnek a földről lebegésbe.

Fekve függések a rézsútos rudak alatt (belső részen): haránt állás, *fogni egy rudat* páros kézzel a fej fölött, állásban a bal (j) lábat hátra feszíteni, azután előre fellendíteni a rúdra balról jobbra keresztbe fektetve térdcsuklóban rászorítani, most felvetni a jobb lábat is rákucsolva térdben a rúdra és keresztetve a már ott levő bal lábra. Ezen fekvő függésben páros karhajlítással felhúzni a felső testet és ismét lebecsátani; vagy váltogatva egyik lábat vagy kart a rúdról lelendíteni és ismét feltenni; vagy lebecsátani egyidőben a bal kart és bal lábat, mely után a test oldalt fekvő függésbe fordul el, egy karon egy térdcsuklóban vagy sarkon függ a rúd alatt; vagy a bal (j) térdcsuklóban és kezeken függve felhúzódni a karokkal, azután balról felvetni a bal kart alkar (könyök) csuklóban függéshez, cserélni a lábat és kart. Egy rudat fogva, lábakkal ugyanazon rúdon mászó kucsolás úgy, mint a függélyes rúdnál íratott. Két rudat fogva különféle fekvő függések ugyanazon formájú láb kucsolásokkal, minők a függélyes rúdnál «mászási helyzetek» czimén íratottak.

Fekve függések a rézsútos rudak fölött (külső részen). Egy rúdon a külső fölületén nem gyakorlandók fekvő függések, tehát mászások sem az elemi népiskolákban. Két rúdon pedig a fekvő függések ugyanazon testhelyzetekkel történnek, mint a függélyes rudaknál a mászási helyzetek. Arra azonban ügyelni kell, hogy a felkarok mindig kívül fent maradjanak, könyökök ne becsátassanak le a két rúd közé és hanyatt fekvéssel függéseket csak a gyakorlottabb osztályok végezzenek.

Mászások itt csak a rudak alatt belül engedhetők meg, a függélyes rudaknál írtak közül a könnyebb módokkal. Vándormászás a rézsútos rudakról át a függélyes rudakra tiltandó.

Kötélen mászás.

Az elemi népiskolákban a csomós kötél és a fa-fokokkal ellátott kötél nem használandó. A vastag sima kötél: is csak a rendes szabályos mászási előgyakorlatok és mászások végeztetésénél.

gődő őzet tartva, másik kezével a fák ágaiba kapaszkodott, míg az inasok nem jöttek az őzet megfogni s őt is kisegíteni a jeges vízből. — Még náthát sem kapott a jeges fürdő után a szenvedélyes vadász, mert atyjuk példájára a jégbe vágott lékben is fürödtek az ifjú grófok.

A vadászatot Kinsky gróf fegyverrel 12 éves korában kezdte és máig is a leghívebben e sportnak hódol. — A lovaglásban Kinsky gyermekkorától nagy ügyességre tett szert, s több lóversenyben győzött is. Rézt vitt Temesváron, Pesten, Bécsben, Pozsonyban és Pardubiczon több lóversenyben. Agárdon falka után vadászott.

A vívást, tornázást, velocipedezést, úszást már mint tanuló gyakorolta. 16 éves korában már 18 láb távot ugrott és 18 éves korában először ugrott 22 lábát. — Kinsky ez ugrásaihoz, mint nyilvános versenyeihez különös traininget nem csinált, csak vadászataiban tett nagyobb ugrásokat, és a járásban edzte magát.

Kinsky gróf ez időszerűleg különösen a fajdkakas- és szarvas-vadászatnak hódol s e célból a felvidéken hatalmas vadászterületet bérelve, a vadászidényt itt tölti. — Dízes, sportszerűen berendezett lakása telve van a fajdkakas tolvával és a szarvas agancsokkal, melyeket vadászataiban gyűjtött.

Magyarország legjelesebb athletája most van férfikora legszebb éveiben, férfias edzettségében és ezt bizonynyal hosszú éveken át meg fogja tartani azon józan sportszerű élet mellett, melylyel ép testét megbecsüli.

dők, minők a függélyes rúdgyalorlatoknál íratottak. A mászáskor a kötét megfeszíteni, a mászó alatt húzni, avagy hintáztatni, körben lengetni nem szabad. Az 1—3. osztálybeliek 2 méternél magasabbra ne mászattassanak. Fölülről a kezekkel csúsztatva ereszkedni le tiltandó, mindig váltogatva kell lejjebb fogni, lábakkal «mászó kucsolás» a leereszkedéskor is alkalmazandó. A 4—6. osztálybeliek se mászattassanak 4 méternél magasabbra. A mászó egyén után felkiabálni, őt beszédre ösztökélni és őt mászás közben szóval vagy cselekedettel tréfálkozni hagyni nem szabad.

Az 1—2. osztálybelieknek gyakorlataik a mászásra használandó kötélén leginkább csak lent függések, függve állásokba előre — hátra és oldalt leereszkedések, lefüggeszkedések ülésig, onnét hanyatt fekvésig és ismét vissza felkapaszkodások egyenes álláshoz, egyik kar lenyújtva támaszt vesz, másik felnyújtva függésben tartja a testet, melyet mérsékeltén dőlő helyzetbe vezet a tanító különféle irányban.

Verseny-mászás az elemi népiskolákban a kötélén semmiképen meg nem engedhető.

Oszlopon és fokos árboczon mászás.

Vastagabb rúdon, faderéken, oszlopon mászás ugyanazon móddal történik, mint a vékonyabb egy rúdon. Mivel az egyszerű fel- és lemászáson kívül egyéb gyakorlatokat a vastagabb rúdon végeztetni czélszerűtlen, ezért nélkülözhető szernek kell a népiskolákban tekinteni.

A fokos árbocz szintén nem karolható fel itt állandó rendes torna-szer gyanánt, mert nagyobb magasságún gyakorolni a fel- és lelépkedés veszélyes, és mert a többi alkalmazásba vehető gyakorlatok a függélyes létrán sokkal czélszerűebben és bátrabban végezethetők. Ha azonban valahol bármi okból fokos árbocczal póltatik az esetleg hiányzó függélyes létra, akkor a létránál jegyzett gyakorlat-csoportokból kell kiválogatni a függve állásokat és pár könnyebb más fajta gyakorlatokat a fokos árbocznál végzéshez. Ez esetben azonban legalább is 2 árbocz legyen, melyen innen és túl is, tehát egyszerre legalább is négyen tornázhassanak vezérlés szerint.

Vizi sport.

(Vége.)

Nagyon merésznek fogják némelyek állítani azon kíváncsiakat, hogy a versenyre menő csapatok járműveiket ingyen hozhassák és az esetben, ha könnyű evező-versenyhajó, az a személyvonat tetején az utazó csapattal mehesse, mint az a cs. k. szab. Duna-gőzhajózási társaságnál az e teren felejtethető érdemek szerzett — fájdalom — már elhunyt M. gyászay főfelügyelő intézkedése folytán történt.

De hát hogy képzelhető a sport felvirágzása oly viszonyok közt, mint a maiak, midőn például egy kissé nagyobb, 4—5 tonnás vitorlás-hajónak a Fertőről a Balatonra szállítá a körülbelül 100 forintba is kerül.

Az 1882-iki első nagy balatoni regattára lejött pozsonyiaknak a személy- és hajószállítás egész kis tükébe került, eltekintve attól, hogy hajóik, mint teher-szállítmány csak hetek múlva kerültek vissza Pozsonyba és eltekintve még attól is, hogy azok az úton rendkívül sokat szenvedtek.

Az 1883-iki versenyben a fenti okok egyenes kijelentése mellett már részt nem vettek, de azt az adott viszonyok közt tőlök kívánni józanul nem is lehetett.

Az 1884-iki győri nagy sport ünnepélyre a pesti nemzeti tornaegylet egy amerikai nyújtót hozott magával s vele jött vagy 20 tornász és athléta. Mindennek dacára a nyújtó ide-oda szállítása 20 frtnál többbe került. Pedig ha nincs sport ünnepély, a Duna-gőzhajó-társaság nem vesz be százakat a csak e célra felrandult tornász és athlétaiktól. — Ezen humanus célra, a Győrről épí tendő torna-csarnok javára rendezett ünnepély költségei 1000 forinton felül rúgtak, úgy hogy a szép célra csak pár forint maradt.

Ezen 1000 s néhány forintban a közlekedési kiadások nevezetes összeggel szerepeltek.

Nos hát így a sport egyik ága sem virágozhatik.

A versenyre menő tornásznak a nyújtó, korlát, bak stb., a versenyre menő csónakásznak a verseny-hajó uti podgyásza s ez alapon az viteldíj-mentes legyen.

Csak ez a helyes felfogás. És ez a felfogás a közlekedési vállalatokra idővel nagyon meghozná hasznát. De ezt belátni nem akarják vagy nem tudják, a mit tanúsít a körülmény, hogy minden kedvezmény elérésre tett kérvényezés csaknem fogamat nélkül marad, vagy az elért eredmény számba nem vehető s ennek

folytán kihatása sincs, de rendesen oly későn jó is, hogy a nagyközönség nem vehet róla tág körben tudomást.

Biz ezek szomorú viszonyok a sportra nézve. Többször lekesítettem a soproni és a fertői bécsi vitorlázó-társaságot a balatoni versenyekbeni részvételre, mindig az volt a felelet, hogy a szállítási díjak óriásiak, nem lehet. És mit okoz ezen egy körülmény kicsinyben. Sem az egyesület tagjai, sem hajóik nem jöttek egyik balatoni versenyre sem. Feltéve, hogy nagy kedvezmény mellett minden egyesülettől pár tag és egy-egy hajó lejött volna, a vasút-társaság mégis csinos összeget tett volna el, így pedig egy krajczárt sem kapott.

Ez a példa csak egy kis illusztrálás akar lenni. Ebből elképzelhető, hogy a legnagyobb kedvezmény mellett is mily tekintélyes összeg az, melyet a közlekedési vállalatok a pesti, újvidéki, szegedi, bécsi stb. egyesületektől eltettek volna most már 4 év alatt, mióta B.-Füreden a versenyek rendeztetnek, s a mióta — az első év tapasztalatainak okulva — egyetlen egy evező egyesület sem vett részt a versenyeken.

Az ügy tönkre tétele mellett a közlekedési vállalatok figyelemre méltó összegeket mulasztottak el. — És így újra csak azt mondhatom, hogy a ki ezt be nem látja, azzal még csak vitakozni sem lehet.

A mi a közönséget illeti, saját tapasztalatomból mondhatom, hogy az 1882-ik évi első versenyre a vidékről és Budapestről nagy közönség rándult le. A déli hajó tömve volt a versenyre érkezett vendégekkel.

Mindez mindjárt a második évben elmaradt. A nagyközönségnek végre is drága multság egy verseny megnézéséért 15—20 forintot kiadni. Pedig az érdeklődés rögtön megszüntét nem lehet az 1882-ik évi verseny programjának talán érdektelen voltára visszavezetni, mert a verseny sokoldalú és érdekesítő volt a laikusra is. Abban 3 pesti, 1 bécsi, a pozsonyi és a győri, összesen tehát 6 egyesület vett részt, a mi manap Magyarhonban már össze nem hozható. Erre is fogadni merek. Tehát tisztán és egyedül a finanziaális szempontok okai a mai hanyatlásnak.

Adjunk nagy kedvezményt a közönségnek is, 66 százalékat a közlekedésnél, legalább 50%-ot a szoba béreknél.

Minden vállalatnak több haszna lesz így, mint a mostani árak mellett. Hát még az a közvetett haszon, mit a fürdő a tömeges, bár csak pár napi látogatásból húzna. A nagyközönség megismeri és otthon megismerteti. Évenként 3—4 versenyen a tömeges kültekezés mégis csak nagy kihatással van a vendéglők, a meleg és hideg fürdők forgalmára.

Ezekből az is következik, hogy ha a kedvezmények csakugyan ily nagy forgalmat eredményeznek, — pedig a tapasztalat pár év alatt megmutatná, hogy igen, — akkor a működőknek, kik e forgalmat ténykedésükkel közvetve okozzák, a fürdőhelyen ingyen szobákat, — a fürdő-vendéglőkben pedig 50%-al leszállított étkezést kellene adni.

Ezen érdeküket a vendéglők is, azt hiszem belátnák, ha pedig nem, — akkor az igazgatóság már a szálloda-bérleti szerződés megkötésénél ezen kedvezményt szerződésileg kösse ki s bizony-bizony mondom, hogy a szerződéses évi bér e pár étkezés miatt nem volna alacsonyabb.

Nem mulaszthatom el e helyütt nyíltan is elismerni, hogy B.-Füred jelenlegi nagyérdemű igazgatója, az 1882-iki versenyek alkalmával — álláspontomra helyezkedve, nagyon sokat tett a verseny sikerülte érdekében s mindenben készséggel kezemre járt, de ez csak eseti intézkedés volt, az érdem csak az ő személyéhez van kötve s a jövőre — egy esetleges személyváltozásnál az ügynek mi biztosítéka sincs. A kedvezmények kimondásának elvi alapon kell állni, a tulajdonostól származni s a nagyközönség tudomására hozatnia. Kiható eredménye csak így van.

Mindezen dolgokat ajánlom az illető intéző körök figyelmébe. A Stefanie vitorlázó-egyesület a jövő évben 3 versenyt rendez, egy kisebb szabásút — Budapestről kirándulással egybekötve — májusban, két nagyszabásút, július és augusztusban. Utóbbin lesz a verseny a nagyvándor-díjért, mely 1000 forint értéket képvisel, s mely 3 éven át egymásután nyerendő meg. Ezen kívül lesz asszonyok díja, egyesületi díj, br. Todesco Lajos Ödön díja, több kisebb, és végre két, eddig diszkréczió tárgyát képező díj.

Az illető körök idejében intézkedjenek tehát a kedvezmények kieszközlése iránt, mert arra idő kell. A Balaton-egyesület kirándulási szakosztályától különösen elvárjuk e tekintetben a folytonos és lelkiismeretes utánjárást, az alkalmatlankodásig menő sürgétést.

A fennebbi alkalmoszerű kitérés után cikkem záradékául meg kell még említenem, hogy a fontos ülést az Angol királynőben rendezett bankett követte, hol még késő éjjel folyton az egyesület ügyeiről és az épülő új hajók már kész terveinek birálgatásáról

folyt a társalgás. A szétmenő lelkes vitorlások a «Viszontlátásra B.-Füreden» jelszóval váltak el egymástól.

Végül engedje meg a választmány, hogy hízélgés nélkül minden egyesületnek ily lelkes, ügyszerető kormányzó bizottságot kívánjak, mert ezzel azon óhaj is ki van fejezve, hogy minden sport-egyesület, de különösen az ő fensége Stefanie trónörökösnevet viselő és védnöksége alatt álló vitorlázó-egyesületet a magyarok Istene soká, igen soká éltesse.

NEMO.

Rézsútos létrán gyakorlatok.

A r. létra k. b. 50° szög alatt állíttassék rézsút föl. *Belső* részének mondjuk hosszában a föld felé tekintő lapját, *külső* része a hosszában felülete, oldala a két kapocsfa, felső része a magasan felkapcsolt vége felé, alsó része a földre támasztott vége felé esik.

Gyakorlatok a külső részen.

Mellső állás a legaló fokon, fogódzás vállmagasságban a kapocsfákon, vagy egy fokon mindkét kéz. Innét kiindulva lépkedés fel a fokokon *utánlépésekkel*, bal láb egy fokkal fejjebb, jobb láb utána melléje; ezután a bal kéz fejjebb, utána és vele egy magasságig a jobb kéz fog, és pedig a kapocsfákon orsó fogással, a fokokon pedig felső vagy alsó fogással, vissza épen úgy. A fent írt lépkedés először úgy gyakorlandó, hogy külön időben történjék a fellépés a lábakkal és a fejjebb fogás a kezekkel. Utóbb azonban egyidőben kell lépni és fogni és pedig *egyenoldalúlag*, bal kar és bal láb egyszerre emelkedik, vagy *ellenoldalúlag*, bal kar és jobb láb.

Mellső állásból fellépkedni *túllépésekkel* és *túlfogásokkal* szintén egyenoldalúlag és ellentétesen: bal láb és bal (j) kéz egy fokkal fejjebb, itt kis szünet, ezután a jobb láb és jobb (b) kéz még egy fokkal fejjebb úgy, hogy a lábak vagy a kezek ne találkozzanak egy fokon. Megjegyeztetik, miszerint, ha a kezek a kapocsfákon fogódnak, akkor a lépkedés biztosabb; ha pedig a fokokon, akkor ügyesebb. Fokokat kihagyva lépkedni nem engedhető meg az elemi népiskolákban, sem a gyors ütemben lépkedés. Alsó fogással egészen fellépkedni, valamint a kapocsfákon singtartással fogódnai szintén tilos.

Hátsó állás a legalsó fokon (háttal a létra felé), kezek a kapocsfára támaszkodnak a középtest mögött, az alsó lábszárak ne érintsék a mögöttes levő fokot, közép test behajlítva, lábak és karok nyújtva, az alsó lábszárak ne támasztassanak a mögöttes levő fokra. Ezen hátradőlt támasz és állásból *fellépkedni* a fokokon után (v. túl) lépésekkel, egyenoldalú kézzel egyidőben (v. felváltva lépéssel) fejjebb fogódnai; vissza lefelé lépkedés szintén úgy. Megjegyeztetik, miszerint hátsó támasz és állásból fellépkedés csakis a kapocsfákon fogódzással gyakorlandó, a fokokon fogásokkal nem.

Mellső állás egy fokon és *helyben végzendő gyakorlatok*: kezek a mell előtt vesznek támaszt, nyújtott testtartással páros karhajlítás és nyújtás (tekvéssel támasz és állással támasz); változtatott kar és láb emelés előre vagy oldalt és vissza; fogásváltoztatások, felső, alsó f. fokra, kapocsfákra; mélyen leguggolhatóság fokoként lejjebb fogni (v. lábakkal fejjebb lépkedni), térdek szétnyitva, kezek közben kinyújtva (vagy térdek zárva, kezek kívül), felső testtel hátra dőlve; innét ismét vissza kiegyenesedni, kezek fel vagy lábak le. Kezekkel magasan a fej fölé fogni, míg a test a mellső fekvéssel rádől a fokra, ekkor lábakat a fokról levéve, terpeszteni és zárni, vagy sarkokat felemelni, bal (j) kéz a fogást feladja, és a másik kéz tartja fekvéssel függésben a testet. A létra közép magasságban guggoló állásból leülni egy fokra, lábakat bebujtatva. Ezen mellső ülésből leereszkedni a testtel hátra térdcsuklóban függéssel hanyatt fekvésbe, kezek a

kapoc-fákon fogódnak mindig lejjebb, utóbb a fogást feladják; vissza felemelkedni, kezek előbb feltámasztják, utóbb felhúzzák a felső testet ülésbe; az ülésből felállás ugyanazon fokra és lelépkedés.

Mellső állásból fellépkedés a létra felső véga közlébe, ott *lábak szétterpesztésével* ülés mind a két kapocsfára (lovagülés), 1—3. osztálybeliek térden erősen behajlítva tartás lábaikat 4—6. oszt. előre szétfeszítve, ezen ülésből lassan lecsúszni a létrán, de a kezek mindig fogódnak fokról-fokra lefelé (fogódzás nélkül lecsúszni senkinek sem engedhető meg).

Létra alsó külső részén *mellső fekvés támaszszal*: először fekvés függéssel, lábak a kapocsfákra fektetve, azután előbb a jobb kéz fog le a közép test alá egy fokra támaszba, utána a bal kéz úgy, hogy a test közben le ne csúszszenék vagy oldalt le ne forduljon.

Hátsó dőlt állás támaszszal, ebben a helyzetben *helyben gyakorlatok*: kezek a kapocsfakon, lábak egy fokon, vált. gatva kar- és lábemelés előre és vissza lebecsátás; hátsó ülésbe egy fokra és ismét felemelni a testtörzset homoritva; ugyanaz, hanem előzőleg a kezek egy fokot fognak felső (alsó) trtással; ülésben a lábak szétterpesztve a kapocsfákra tétetnek, de ekkor a kezek erősen fogódnak, lecsúszni nem szabad, az előtornász a térdeinél tartja az ill. tőt; ülve állásból hanyatt fekvésbe hátra dőlni, kezekkel magasan a fej fölé fogni, ebben a hátsó fekvéssel függésben lábgyakorlatok, terpesztés, zárás, térdemelés lenyújtás, lábemelés és keresztelés; hanyatt fekvésből állás vétellel fogás változtatásokkal megfordulni mellső fekvésbe.

Átmenetek a létra külső lapjáról a belső lapjára: az 1—3. osztály csakis az alsó részen és egyik kapocsfa körül forduljon alá, a 4—6. osztálybeliek azonban a létra közép magasságán és a fokok között átbujással is.

Alsó fordulás a külső részről a létra belső részére mindig mellső fekvésből gyakorlandó, bal kar a bal kapocsfa alá fog egy fokra magasan, bal láb ugyanazon kapocsfa fölött állást vesz a belső részén egy fokon, most a jobb kéz ragadja meg a bal kapocsfát, alkar csuklóban rákulesolódva, a jobb láb szintén rákulesolódik, ezután történik a testtel alá fordulás, mely után a jobb kéz is fokot fog, a jobb láb is fokra áll, ez az u. n. függéssel állás a létra belső oldalán.

Átbujással fokok között leereszkedni a létra belső részére: ezen gyakorlat csak azon esetben gyakorlandó, ha ügyes segédkező van jelen és azon 4—6. osztálybeli népiskolai növendék már eléggé gyakorlott, azonban csakis mellső állásból engedhető meg az átbujás, hátsó állásból még a 6. osztálybeliek sem. Először fel kell lépkedni, arccal, mellet a létra felé, a létra közép-magasságáig, ott a lábakat két fok közé bebujtatva ülés egy fokon, kezek a térdék fölött a második fokot fogják erősen, most a testtel hátra dőlve, ülésből lassan kell lecsúszni a derékra, onnét még lejjebb, míg a karok egészen kinyújtva nem lesznek, most előbb egy kéz fog egy fokkal lejjebb, azután a másik kéz, az előtornász tartja a lenyújtott lábakat, ezután a jobb kéz a fogást feladja és akkor csuklóban függésbe jön az alábbi eső fokra, utána a bal kéz fog ugyanoda, midőn mindkét kéz fogásba jó, tesztett karral függ szabadon a test, leugrási állásba.

Velocipédezés a fővárosban.

(Az újabb menetrend javaslata).

Magyarországon feltűnő és hálás elismerésre érdemes *dr. Nagy Lajos*, fővárosi tanácsosnak közelebb a fővárosi velocipédezők iránt tanúsított udvariassága. Nem tréfálunk! Nem azon véleményben vagyunk ugyanis, mint I—i úr, hogy a tanácsos úr a velocipédezőt el akarja tiltani, hanem csak hogy szabályozni akarja.

Az alább közölt szigorú szabályzat ugyan csaknem egyenlő a t-ljes eltiltással, de épen abban nyilvánult a tanácsos úr udvariassága, hogy mielőtt a szabályzat szentesítették, kiadta a fővárosi velocipéd-egyleteknek véleményadás végett.

A már többször gyűlésezett velocipédezők minden pontjában elfogadhatónak tartják a rendeletet, csak azon utakon, illetőleg utcákon való velocipédezés szabadságát kérik, melyeken a vá-

rosból ki lehet az országutakra jutni. Hiszszük, hogy az ügy iránt a legjobb indulatot tanúsított tanácsos és maga a főváros tanácsa is el fogja fogadni a kidolgozandó tervet és nem fogja a fiatal és virágzó sportnak fejlődését szigorúságával veszélyeztetni.

A szabályrendeletnek a tanácsos úr által kidolgozott javaslata a következő:

1. §. A vasparipával való közlekedés a főváros IV. és V. kerületének egész területén, továbbá a Duna jobb partján, a lánczhid-utca, várkerti rakpart, fő-utca és Zsigmond-utca egész vonalán; a Duna bal partján pedig: a vámház-körút, soroksári-utca, Cál-vintér, üllői-út, stáció-utca, muzeum-körút, kerepesi-út, Károly-körút egész vonalán, továbbá az Andrássy-útnak a kör-téren belül fekvő részében úgy éjjel, mint nappal tiltatik.

2. §. Járdán, úgy szintén gyalog- vagy lovaglő-úton vasparipázni nem szabad.

3. §. A vasparipa csöngettyűvel és lámpával lát-

tandó el.

4. §. A főváros belterületén, úgy szintén a külterület népesebb utcáin vasparipázni csak mérsékelt gyorsasággal szabad és a közönséget a kitérésre idejekorán kell csöngetéssel és hangos kiáltással figyelmeztetni.

5. §. A közlámpák meggyújtása és kioltása közötti időben, valamint ködös időben nappal is csak kivilágított lámpával és mérsékelt gyorsasággal szabad haladni.

6. §. A vasparipázás az út bal oldalán, a szemközt jövő jármű előli kitérés bal felé, az előre kerülés pedig jobb felé történik. Előre kerülni csak akkor szabad, ha az veszély a közlekedési rend akadályozása nélkül történhetik.

7. §. Társas kirándulások olyképen rendezendők, hogy általuk a közlekedés gátolva ne legyen.

8. §. Temetések alkalmával vagy más ünnepies körmeneteknél a menet rendjén keresztülhatolni vagy a menetbe behatolni tilos.

KINSKY NUSI GRÓF.

9. §. A vasparipázó a rendőri közeg intésére legott megállani és figyelmeztetésének engedelmeskedni tartozik.

10. §. E szabályrendelet áthágása kihágást képez s 50 früg terjedhető pénzbüntetéssel, behajhatlanság esetén pedig 5 napig terjedhető elzárással büntetetik.

11. §. E szabályrendelet megtartása fölött a fő árosi rendőrség örökös és áthágói ellen ugyanő jár el.

Függélyes létra-gyakorlatok népiskolákban.

A létrának *innen* eső lapja az, mely a torna-tér benseje felé tekint, *túlsó* lapja a háttér vagy fal felé, *oldalai* a kapocsfák, melyek a fokokat összetartják. A létránál *oldal állásban* akkor van a tornázó egyén, midőn a vállalai a létra fokokkal egyenkörű vonalban vannak, *haránt állás* pedig, midőn a vállakat összekötő képzelt vonal a fokok hosszával derékszögűleg keresztben irányul.

Függéssel állások: oldal állás mindkét lábbal egy fokon, arccal a fokok felé, kezek mell magasságban egy fokot fognak felső (alsó) tartással, most páros kar nyújtásig hátra dőlni a felső testtel és ismét visszahúzódní; vagy guggoló állás a fokon és ismét felegyenesedni; vagy nyújtott térdekkel leereszkedni a középső testtel lehető mélyen, karok nyújtásig, ebből guggolásba és azután felegyenesedni; vagy térdek és karok feszítve, középső test behajlítva és hátra leeresztve, ebben a helyzetben maradni, közben a bal lábat vagy bal keze és jobb lábat egyidőben lenyújtani, és ismét visszafogni a másik kéz mellé vagy a fölé keresztbe. Ugyanezen függéssel állás a kezek a lábakhoz közelebb eső fokra fogódnak. Oldal állás egy fokon, lábak állásban maradnak, kezek felváltva fognak fokról-fokra egészen fej fölé és le egészen a lábak fölé levő fokig; vagy a kezek maradnak egy fokon és a lábak lépkednek fel egész a kezek alá és le karok nyújtásig. Oldal függéssel állástól haránt függéssel állásba: bal kéz és bal láb a fokról lenyújtatnak, balra $\frac{1}{4}$ fordulat. Ezen haránt függés és állásban a váll (mell) magasságban fogódzó kart kinyújtani és behajlítani; vagy a szabad lábat oldalt vetni és visszahozni a másik lábhoz, vagy az előt keresztezve egy fokkal magasabbra lépni vele; vagy oldalt törzshajlítás és nyújtás homorítással; végül visszafordulni a létra felé arccal, mellet.

Mellső oldal állás a legelső fokon, míg a kezek a kapoc fákra fogódnak mell magasságban behajlítva: fogáscserék felváltva bal és jobb kézzel a fokra felső- majd alsó fogással és ismét vissza a kapocsfára orsó fogással; testet szorosan a fokokhoz húzni, karok a kapocsfákat áttelelik (kulcsolódnak) fogódzás nélkül; kezek derék magasságig lecsúsztatva fogódnak, egyidőben guggolás, ismét felegyenesedni mely alatt a karok gyors rántás után egyszerre feljebb fogásba vétetnek; jobb kéz magasan a fej fölött fokot fog, bal kéz lent csipő magasságban lévő fokra támaszt vesz, jobb láb az állást feladja, jobbra $\frac{1}{4}$ fordulat, törzshajlítás csipők táján; fej fölött egy fokot fog mindkét kéz, állás a legalsó fokon, átfordulni ezen mellső függéssel állásból *hátsó* függéssel állásba és vissza, előbb a bal kéz alsó fogást vesz a fej fölött a jobb kéz mellett, azután a jobb kéz túl fog a bal kézen, karkeresztezéssel ugyanazon fokra felső fogással, a test jobbra fordul lassan, a jobb láb a bal láb mögött keresztezve sarokkal lép a fokra, a bal láb is fordítatik állásban, most teljesen háttal fordul a létrának az egész test, jobb kéz is alsó fogást vesz; ezen hátsó függéssel állásban guggolás, páros kar nyújtásig, vagy lábvetés, vagy kar lebecsátás felváltva, vagy lábakat szabadon lenyújtva, feszített karokon függés és ismét állás, visszafordulni mellső helyzetbe váltogatva láb, kéz- és törzsfordításokkal.

Mellső oldal állásból *fellépkedni* a fokokon, mi alatt a karok is mindig feljebb *fogódnak* a kapoc-fákra vagy a fokokon, lépkedni szintén úgy: a fellépkedés történhetik egyidőben az egyik kéz feljebb fogásával, vagy előbb lépni, azután tovább fogni; történhetik továbbá utánlépésekkel és utánfogásokkal, vagy túllépésekkel és túlfogásokkal; kezek felső- vagy alsó fogásával; de mindig csak a következő fokig, kihagyni fokokat sem a lépésnél, sem a fogásnál kezdetben nem kell megengedni; történhetik végül a lépéssel egyidőben való tovább fogás egyoldalúlag vagy ellentétesen, jobb láb jobb kéz, vagy jobb láb bal kéz egyszerre.

Fellépkedni a létra közep magasságáig, ott leguggolni, kezekkel lefogni a lábak fölött levő fokra, lábakkal bebújtatni a fokok közé és *ülés* a fokra. Ülésből leereszkedni hátra húzó-dással a térdcsuklóba, ezen összezsugorodott testhelyzetben maradva bal (j) kézzel a fogást felhagyni. Ülés egy fokon a medence csontokon, eblől hanyatt fekvésbe fogódzással hátra dőlni, lábakat előre feszíteni. Ülés egy fokon, kezek a 2. fokot

fogják a térdék fölött, innét átbújtatni a fokok között az egész testet és a létra túlsó lapján leereszkedni hátsó függéshez, ott állás és visszafordulva túl lelépkedés.

Fellépkedni haránt állásból fogódzásokkal: mellet egyik kapocsa te' fordulni, bal láb a létra innenső lapján lépked sarokkal a fokokon, jobb láb a túlsó részen, kezek szintén a fokokon vesznek fogásokat (vagy a kapocsfán); lelépkedni szintén úgy («medve mászás»).

Mellső függéssel állásból átmenni a fent írt haránt helyzetbe, innét át a létra túlsó lapjára ismét mellső helyzetbe.

Ülésből térdcsuklásba leereszkedni: kezek előbb a térd fölött fogódnak egy fokon, térdcsuklóba leereszkedés, jobb kéz a kapocsfán lecsúsztatva, lehető mélyen támaszt vesz, utána lefog a bal kéz is, ekkor lassan lebecsátkozik a felső test is, fejfelé függés, kezek az arc felé lenyújtatnak. A segítő előtornász a lefüggőnek a lábfejeit tartja egy kézzel, a másik kézzel kinyitja a felső test leeresztését. A lábfejeket nem szabad bekulcsolni az alább levő fokra. (5-6. oszt.)

Az első magyar képes sport-naptár.

«Hogy a sport Magyarországon mily állapotban van, arra legközelebb fekvő adalék az, hogy az első általános sport-naptár e sorok bevezetésével most hagyja el a sajtót.»

Minden esetre sajnálatos körülmény, melyet azonban a jobb jövő reménye vigasztalni ígérkezik. Épen e kezeinkben levő naptár arról győz meg, hogy a sport minden faja Magyarországon meglelte már erős talaját, melyből rövid időn át hatalmas sport-élet fejlődése ígérkezik. A legrégibb és leghatalmasabb sport, a ló-sport oly erős lendületet nyert, mely méltán irigységgel töltheti el a külföld nagy államait is. E naptár a sport e részéről oly kimerítő és érdekes közeményeket hoz, melyek nemcsak ez év eredményeit tárgyalja, hanem az elméleti ágról is igen sok érdekes dolgot közöl.

Az ügető-versenyek hazánkban a legrohamosabban hódították meg a közönséget és ezeknek eredményei is a legpontosabban ki vannak mutatva e díszes könyvben.

A vadászat, a lovaglás, a galamblovászet minden szakértője oly adatokat talál e sport-naptárban, melyek a sport üzéséhez okvetlen szükségesek.

Az ember-sport művelői pedig épen nem nélkülözhetik ez első sport-naptárt, mert a mellett, hogy ez év minden sport-eseménye benne regisztrálva van, a legrdekesebb cikkek és élvezetes apróságok minden nemére az ember-sportnak kiterjednek.

A naptár szerkesztői számot vetettek a közönségek azon kívánságával, hogy a tanulságos mellett az élvezetes se maradjon ki még a szakkönyvből sem. Elbeszélések és novellák élékitik a szakszerű cikkek tömegét. Balázs Sándor és Porzsolt Kálmán sorai bármely irodalmi becsü közlőnynek is díszére válnának.

A sport-naptár szakszerű részét hazánk valamennyi jeles sport-írója gazdagítja. Így dr. Sebesta Vilmos, Fülpp Kálmán, gr. Esterházy Mihály, dr. Baintner Hugó, Döry Dénes, Mihákovics Tivadar, Szokolai Kornél, Igali Svetozár, Svanda Gusztáv, Horváth Dezső, Porzsolt Lajos, Kolarits Jenő, Duñay József és Kosztovics László neveinek fölemlítése elégséges, hogy olvasóink előtt álljon a naptár gazdag tartalmának képe.

A tanulságos és élvezetes szakkönyvhez elmaradhatatlanul szükségesek az illusztrációk. A naptárból csakugyan ezek sem hiányzanak. A számos eredeti kép közt főleg érdekes gróf Kinsky Nusinak, gróf Esterházy Mihály által felvett eredeti ugróképe, mely az első e nemű kép a magyar könyvpiacra. Bizonyosan nagy lendületet fog ez is adni a sport-képek ilyen módon való fölvételének. E képet és a gróf életrajzát mutatványul a naptárból közöljük is. E képet olvasóink bizonyosan örömmel fogadják, valamint a nemes gróf kimerítő életrajzát is.

Nem emelünk ki egyetlen cikket sem, különösen a többi közül, mert a szó szoros értelmében mindegyik okvetlen szükséges volt az első sport-naptár gazdaggá tételére.

A kimutatások és verseny eredményeknél azonban nem hagyhatjuk felemlítés nélkül Magyarországon összes sport-életének

névsorát, melyet nemcsak a sport férfiak, hanem a statisztikusok is örömmel fogadhatnak. Valóban nem hittük volna, hogy ez álmos sport-élet mellett is országunkban ennyi egylet legyen.

A győztesek névsora az összes versenyekről a legkimerítőbben van közölve.

A naptár elején olyan közhasznú ismeretek vannak összeállítva, melyek a sport minden űzőjére nézve minden nap szükségesek, és melyek egy naptárnak az évnél tovább terjedő becsét kölcsönöznek. De nemcsak ezen ismeretek, hanem a sportnak egész eddigi fejlődése megirattván e naptárban, minden korra érdekessé teszik e könyvet.

Hogy fogalmat nyujtsunk e gazdag naptár értékéről, közöljük a naptár tartalmi jegyzékét, mely meggyőzheti olvasóinkat dicsérő sorainak valóságáról.

Tartalomjegyzék.

Naptári rész. Régi osztrák-magyar mérték. Új osztrák-magyar mérték. Angol mértékek egybevetése a méterrel. Angol súly egybevetése a méterrel. Útmérték-összehasonlító táblázat. A különböző hőmérséklet-fokok összehasonlítása. Bélyegilletéki fokozat. Pénzérték tábla. Kivonat a lóverseny szabályból. A vadászati törvény főbb pontjai. A vadak tilalma és vadászati ideje (táblázati kimutatás). A vad Magyarországon. A vadászat jövője. (Elmélkedés a lesben). Irta dr. Sebesta Vilmos. Hogy nyerte meg Warwar a Derby-díjat? (Elbeszélés az angol turfvilágból). Irta Balázs Sándor. Versenyló-idomítás. Irta Soproni. A csónakázás Magyarországon. Irta Fülöp Kálmán. A circuskok befolyása a lötenyésztésre. Horgászat. Irta Porzsolt Lajos. A legszerencsésebb udvari vadászat. Versenyterek berendezése. Irta Nagy Gyula. Kinsky Nusi gróf. (Gr. Esterházy Mihály által felvett pillanatnyi fényképpel). Kolozsvár sport-élete. Irta dr. Baintner Hugó. Az országos kiállítás és a sport. Irta Döry Dénes. A galamblovészeti védelme. Irta gróf Esterházy Mihály. Az én felfordulásom. (Vitorlás-kaland a Balatonon). Irta Mihálovics Tivadar. Három angol labda játék. (Cricket, Foot-ball, Basseball). Irta Szokolay Kornél. Velocipédészünk. Irta Igali Svetozár. Az ember a vízben. Irta Swanda Gusztáv. Komikus versenyek. Horvát Dezsőtől. A jég sportja. Irta Halifax. A tornázásról. Irta Porzsolt Lajos. Agarászat és falkavadászat, Kolarits Jenőtől. A nő a lovon. (Wortworts után Dolinay József). Az első velocipédész Magyarországon. Irta Kosztovics László. Sport-apróságok. 1. Két éves lovak versenye. 2. Vizsla-versenyek. 3. Halászlé statisztika. 4. A kormányozható léghajók. 5. Halászat villany-világítással. 6. A lövésben duplázás. 7. Csikó-nevelés. 8. Verseny-horgászat. 9. Négy angol mértőföld 19 p. 39 $\frac{1}{2}$ mp. alatt. 10. Két angol mértőföldet 13.48 $\frac{3}{5}$ mp. alatt gyalogolt be. 11. 225 klm. távolság 24 óra alatt velocipéddel. 12. Skóciának legelső velocipéd-bajnoka. 13. A legkitünőbb svéd úszó. 14. Verseny-gyalogló és velocipédész között. 15. Nincs többé holt-verseny. 16. A világ eddigi legerősebb súly-emelője. 17. Oxford és Cambridge küzdelme velocipéden. 18. Galamblovészek. 19. A híres amateur-úszó. 20. A legjobb eredmény. 21. A Southampton vizeiben tartott internationalis match. 22. Az ausztráliai atletikai sport. A magyarországi athleta-, csónakász-, korcsolya-, sport-, velocipéd- és tornaegyletek jegyzéke. Győztesek 1885-ben. (A magyarországi athleta-, torna-, csónak-, velocipéd-, úszó-, box-, korcsolya-versenyek győztesei). Lóverseny-nevezések 1886-ra. Budapesti ügető-versenyek 1885. Magyar lovar-egyleti tisztviselők. Lóverseny-eredmények 1885-ben. Galamblovészek. Hirdetések.

A naptár remek czimlapját jeles festőművésznünk Pataky László rajzolta. E művészi rajz és a «Pallas» nyomda díszes kiállítása a könyvet valóban a legbecsebb asztaldíszé tette, mely e mellett igen olcsó is, mennyiben ára angol vászonba kötve, díszes arany nyomással 1 frt 50 kr.

KÜLÖNFÉLÉK.

(Hivatalos.)

A «Budapesti (budai) torna-egylet» f. é. december hó 7-én este 1 $\frac{1}{2}$ órakor saját csarnokában (I. kerület, Krisztina-város) díszturnázást rendez. A műsor következő: 1. Felvonulás. Szabadgyakorlatok. 2. Szergyakorlatok: I. csapat: bakon. II. csapat: lovon. III. csapat: magas korláton. IV. csapat: rúdmaszás. V. csapat: függélyes létra. VI. csapat: ugrószerkevény. 3. Versenytornázás (lovon). 4. Iskola-gyakorlatok alacsony korláton. 5. Szabadturnázás magas korláton. 6. Verseny magas-ugrás. 7. Díjak kiosztása.

Jenny Antal,

(Nem hivatalos.)

elnök.

A «Magyar velocipéd club» alapszabályai a napokban hagyattak jóvá a belügyminiszterium által, s így a club közelebb tartja meg választó közgyűlését, mely iránt a tagok körében nagy az érdeklődés. Az egyleti helyiség, mely egész évre van bérelve, az Andrássy-út 27-ik száma alatt van, és egy 26 méter hosszú és 10 méter széles nagy tereméből, és egy tágas öltöző- és tanácsszobából áll. — A helyiség a tagoknak egész nap rendelkezésükre áll. A rendes gyakorlatok esti 6 órától 1 $\frac{1}{2}$ 9-ig tartanak. A hétfő, szerda, pénteki napokon Vermes Lajos rendes tag volt olyan szíves, hogy a vívás és boxolás vezetését magára vállalta. Vermes úr az egylet iránt ezzel ujabban oly rokonszenvet tanúsított, melyet minden tag hálás köszönettel viszonz. Olvasóink emlékezni fognak még, hogy Vermes úr az egylet alakulásakor egy 100 forintnál többet érő gépet ajándékozott alapítványképp az egyletnek. — A helyiségben a gyakorlatokban esténként 20—25-en vesznek részt és ez időben oly vig kedély uralkodik a tagok közt, hogy ki egyszer eljött, többet el nem marad. Az elutazott Rémy Zsigmond lelkes pénztárnok tisztét igaz buzgalommal Szatmáry Oszkár tölti be. A gazdák teendőit Bartay Oszkár és Vuics István viszik.

A velocipéd Jávában is kezd hódítani, mint az angol lapok írják, közelebb több velocipéd küldetett Jávába. — Chinában az ott időző angolok már régebben velocipédéznek. Ujabban Hamilton admiral maga és neje számára egy kétüléses (tandem) velocipédet hozatott.

Hanlan a híres regattista visszatért hazájába Torontoba (Canada) s a telet ott tölti.

A legjobb velocipéd-eredmények. Az eddig elért eredményeket a velocipéden ismét fölemelték és megjavították Amerikában. Rowe ugyanis a Hampden-Parkban e hó 5-én egy negyed angol mértőföldet 35 $\frac{1}{5}$ másodperc alatt velocipédézett be. — Ugyan e távolságot Hendee háromkerekű velocipéden e hó 4-én 42 másodperc alatt s egy fél angol mértőföldet 1 perc 21 $\frac{1}{5}$ másodperc alatt tette meg. Ezek a legjobb eredmények most a világon.

Scuri az egykerekű velocipédista jelenleg Münchenben muto-gatja mesterségét s újévre Bécsbe jó, honnan valószínűleg Budapestet is meglátogatja. A müncheni lapok igen dicsérik ügyességét.

Az úszás télen nem igen örvend nagy kedveltségnek Berlinben; mint értesülünk ugyanis a nem rég alakult úszó-egylet feloszlott; pedig Berlinben sok jó úszó van s helyiség is több kínálkozik a téli úszásra.

Velocipédész herczeg. Miután az arisztokrácia körében a velocipéd-sport igen lassan tud haladni, érdekes lesz a följegyzésre, hogy Aosta herczeg, az olasz király testvére a neje és családja részére néhány «rudge»-gépet vásárolt.

TARTALOM.

Velocipédész a fővárosban (I—i). — Rézsútos rudakon gyakorlatok. — Vizi sport (Nemo, vége). — Rézsútos létrán gyakorlatok. — Velocipédész a fővárosban. (Az újabb menetrend javaslata). — Függélyes létra-gyakorlatok a népiskolákban. — Az első magyar képes sport-naptár. — Különfélék. — Tárcza: Kinsky Nusi gróf.

Előfizetési felhívás

„HERKULES”

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY.

Az „Achilles” velocipéd- és csónak-egylet, az „Aradi korcsolyázó-egylet”, a „Balaton-egylet”, a „Beregszászi korcsolyázó-egylet”, a „Budapesti kerékpár-egylet”, a „Budapesti korcsolyázó-egylet”, a Budapesti torna-egylet, a „Budapesti vasparipa-egylet előre”, a „Debreczeni korcsolyázó-egylet”, a „Debreczeni torna-egylet”, a „Fertői csónakázó-társaság”, a „Győri csónakázó-egyesület”, a „Kassai korcsolyázó-egylet”, a „Kolozsvári atletikai club”, a „Kolozsvári korcsolyázó-egylet”, a „Körmendi atletikai club”, a „Kunszentmártoni csónakázó-korcsolyázó-egylet”, a „Magyar-óvári torna- és vívó-egylet”, a „Marosvásárhelyi torna-egylet”, a „Nagybányai korcsolyázó-egylet”, a „Nagy-enyedi korcsolyázó-egylet”, a „Nagy-kánizsai torna-egylet”, a „Nagy-kállói korcsolyázó-egylet”, a „Nemzeti hajós-egylet”, a „Neptun budapesti evezős-egylet”, az „Ó-budai torna-egylet”, a „Pannónia csónak-egylet”, a „Pozsonyi hajós-egylet”, a „Privigyei korcsolyázó-egylet”, a „Rima szombati korcsolyázó-egylet”, a „Sátoralja-újhegyi korcsolyázó-egylet”, a „Salgó-tarjányi vasparipa szövetsége”, a „Selmeczi akadémiai atletikai club”, a „Soproni korcsolyázó-kör”, a „Szabadkai torna-egylet”, a „Szarvasi korcsolyázó-kör”, a „Szegedi csónakázó-egylet”, a „Szegedi korcsolyázó-egylet” és a „Szegedi torna-egylet” hivatalos közlönye

OKTÓBER—DECZEMBERI NEGYEDÉRE.

Szerkesztik:

Porzsolt Jenő — Porzsolt Kálmán.

Kiadóhivatal:

Aigner Lajos könyvkereskedése

Budapest, váci-utca 1.

Az egyetlen magyar illusztrált testgyakorlati közlöny megjeleik minden héten egy sűrűn nyomtatott nagy íven, több szép képpel. Közül az összes testgyakorlatok köréből oly cikkeket, melyekből a teljesen laikus olvasó is elsajátíthatja az illető testgyakorlatot. A mi csak a testgyakorlatok terén Magyarországon vagy a külföldön történik, arról megbízható és gyors tudósítást ad. A cikkeket érdekes hazai és külföldi képekkel teszi változatosabbá s a testgyakorlatok terén kitűnt férfiak arcképeit közli. Koronként a sportvilágból vett apróbb mulattató elbeszéléseket és

tárcákat is közöl. Szóval a lap minden száma a testgyakorlatok összes nemeit érdekes módon igyekszik ismertetni, megkedveltetni és terjesztetni. E munkásságában a szerkesztőséget az ország legjelesebb sportmanjei s legkitűnőbb tornászai támogatják.

Az a vezérszerep, melyet e lap vetélytárs nélkül játszik a testgyakorlatok terén, szerkesztőinek ismert neve, munkatársainak fényes névsora, eddig megjelent számai ak rendkívül gazdag és változatos tartalma, a napisajtó példátlan egyhangú meleg elismerése, az ország legelső egyleteinek körüli csoportosulása s a vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ő excellenciájának ajánlása teljesen fölöslegessé teszi a „Herkules” dicséretét.

Az előfizetési ár: negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt. — Az előfizetési pénz **Aigner Lajos könyvkereskedésébe** (Budapest, váci-utca 1.) küldendő.

HIRDETÉSEK.

SPORT-KÖNYVEK.

Kaphatók Aigner L. könyvkereskedésében, Budapesten,

(Váci-utca 1. sz. alatt.)

Brandeiss Handbuch d. Schiess-Sport geb.	3.—
Hergsell Die Fechtkunst broch.	4.—
„ „ „ geb.	5.50
Heydebrand Handbuch d. Reitsport geb.	3.—
„ „ d. Fahrspport geb.	3.—
Meyer Handbuch d. Fischereisport geb.	3.—
Silberer Handbuch d. Rudersport geb.	3.—
Georgens Illustriertes Sport-Buch	4.80
Silberer u. Ernst Handbuch d. Bicycle-Sport geb.	3.—
Wilhelm Karl Quelle des Vergnügens	2.40

HERKULES-KÖNYVTÁR.

Szerkesztik: PORZSOLT JENŐ és PORZSOLT KÁLMÁN.

Kiadja: AIGNER LAJOS KÖNYVKERESKEDÉSE.

E cím alatt új hízagpótló vállalat indult meg még a múlt év végén, mely a „Herkules” testgyakorlati közlönnnyel párbuzamosan a testedző sport, a torna, atletika, csónakázás, korcsolyázás, velocipédezés, úszás, vívás, szóval a testgyakorlatok összes nemeinek ismertetésére és terjesztésére szolgál.

A „Herkules-Könyvtár”-ban önálló becsű szakmunkák fognak megjelenni a testedző sport összes ágaiból.

Minden kötet külön egészret képez és külön megrendelhető.

E kötetek nélkülözhetetlen segédkönyvül szolgálnak úgy a tornatanárjelölteknek, tornatanároknak, sportegyleti művezetőknek, mint megbecsülhetetlen kézikönyvül szolgálnak a sportsmaneknek, tornászoknak, műkedvelőknek és teljesen laikusoknak, kik a „Herkules-Könyvtár” egyes kötetei segítségével a testgyakorlatok összes nemeit elsajátíthatják.

Az összes eddigi magyar testgyakorlati irodalom két-három, jobbára elavult munkából állván, e vállalat régóta érzett hiányt fog pótolni.

A „Herkules-Könyvtár” minden egyes kötetét az ország legjelesebb szakemberei írják s szép képek fogják díszíteni.

Nincs a testgyakorlatoknak neme, a melyre a „Herkules-Könyv-

tár” ki ne terjeszkednék s így rövid idő alatt ez a vállalat fogja megvetni a magyar testgyakorlati irodalom alapját.

Minden évben több kötet fogja elhagyni a sajtót s gondunk lesz rá, hogy az egymást követő kötetek nemcsak szakszerűség, hanem változatosság és érdekesség tekintetében is kielégítsék a művelt közönség igényeit.

Nem hirdettünk előfizetést sem e kötetekre, sem társaira, de hiszszük és reméljük, hogy az igazi művelt közönség nem fogja megvonni pártfogását attól az úttörő vállalatától, mely Magyarország hiányzó testgyakorlati irodalmát van hivatva megteremteni.

Eddig a következő kötetek jelentek meg és kaphatók Aigner Lajos könyvkereskedése útján valamennyi könyvárusnál:

- I. A magyar labdajátékok könyve, képekkel. Irta Porzsolt Lajos.
- II. A korcsolyázás kézikönyve, számos rajzokkal. Irta Porzsolt Jenő.
- III. Sport album, illusztrálva. Írták: Adorján Sándor, Balázs Sándor, Oláh Miklós, Porzsolt Kálmán, Szabó Bandi és Sziklay János.
- IV. Vitorlás kalandok. Irta Szalay Imre, országgyűlési képviselő.
- V. Montpelliertől Budapestig velocipéden. A szerző arcképével. Irta Igali Svetozár.

A „Herkules-Könyvtár” szerkesztősége.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2
Aigner Lajos könyvkeres
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasáboz
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. Lipót-utca
50. sz. földszint.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

AZ «ACHILLES» VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, AZ «ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «DEBRECZENI TORNA-EGYLET», «ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET», A «FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG», A «GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», «FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB», A «KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NEMZETI HAJÓS-EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET», A «POZSONYI HAJÓS-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMA-SZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SALGÓ-TARJÁNI VASPARIPA SZÖVET-KEZET», A «SELMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVÁSI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» A «SZEDEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET», A «SZEDEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET» ÉS A «SZEDEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister ő nagyméltósága 41,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Felolvasások és szakelőadások a testgyakorlatok és testedző sport köréből.

A testgyakorlatok és a testedző sport ismertetése és terjesztése érdekében elhatározta a «Herkules» testgyakorlati közlöny szerkesztősége, hogy nem csak a fővárosban, hanem a vidék nagyobb városaiban is díjtalan felolvasásokat és szakelőadásokat rendez. E cél érdekében felhívja tehát az illetékes szakférfiakat, hogy közreműködésükkel támogassák a hasznos vállalkozást s felhívja úgy a fővárosi, mint a vidéki társas-körök és egyletek elnökségeit ily felolvasó estélyek rendezésére. Tájékoztatóul megjegyzi a szerkesztőség, hogy a felolvasók minden díj nélkül vállalkoznak az előadások tartására s a felolvasások mindig oly keretben mozognak, hogy a szakszerűség mellett, mulattatóak is legyenek, nem csak a férfi, de a hölgy-közönségre nézve is. Felkéretnek tehát úgy azon szakférfiak, kik felolvasás tartására hajlandók, mint azon egyletek, melyek ily felolvasásokra alkalmat és tért nyújtani képesek, hogy ez

iránti értesítéseiket szíveskedjenek mielőbb a «Herkules» szerkesztőségéhez (Budapest, IV. Lipót-utca 50. sz.) juttatni.

Budapest, 1885. december elején.

Porzsolt Jenő, Porzsolt Kálmán,
a «Herkules»
testgyakorlati közlöny szerkesztői.

Az előtornász-órák rendszeresítése.

Különösen vagyunk az előtornász-órákkal. A törvény nem rendelkezik felőlük, az iskolai hatóságok a tanrendbe nem veszik fel és nem is díjazták. És mégis mindenki tudja, hogy a középiskolai tornázás a mi nyomoruságosan szegény torna-termeinkben előtornász-órák nélkül csaknem lehetetlen.

A dolog úgy is áll, hogy a fővárosban, mint vidéken minden valamire való torna-tanító rendszeren megtartja a heti előtornász-órákat, mert látja, hogy csak így boldogulhat.

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

Mulatságos torna-óra.

Irta Kubelka Ferencz.

Mindjárt halljuk az ellenvetést, hogy ilyen nem lehet, hogy a mulatságos órán csak a fegyelmetlenség növekedik és nem halad a tornázásban a gyermek-sereg. Mindenesetre igaz, ha a torna-tanító a szigor és engedékenységekben nem találja meg a közepet, melyben a tréfás játék mellett a fegyelem is érvényre jut.

Nem akarok azonban most semmi unalmas elmélettel küzdeni az úgynevezett komoly oktatás ellen, melynek híveiben is nem annyira a meggyőződés, mint a kedélytelenség az ok, hogy a lelketlő szomorú tornáztatás mellett törnek lándzsát. E helyett megpróbálom egy mulatságos torna-órának adni képét, mely bizonyynyal többekben vágyat kelt hasonló módon tornáztatni.

Csengetnek. — A gyermek- és ifjú-sereg közül az az osztály a legvígabb, mely a torna-terembe fog jönni. — Felpezsdül a

vérük a kellemesen erősítő munka és multság üzésének reményére. — Az utcai ruhát a leggyengébb is lázas sietséggel veti le, hogy minél hamarabb a sorba állhasson. A mosolygó arcok és a vidám beszélgetés azonban csakhamar helyt ad a figyelmes csendnek, a tanító «vigyázz» — szavára! A tanító most vagy a rend- és szabadgyakorlatokhoz kezd, vagy mindjárt valamely játékot vagy mulatságosabb társas szabadgyakorlatot vesz elő. — Ha csak lehetséges, a játékok vezetését a fiúkra magukra bizza.

De nem csak a játékok, hanem a legunalmasabb rend- és szabadgyakorlatokba is kedélyt önthet a tanító pár tréfás szava. Természetesen a katonai rendgyakorlatokat is az ügyesebb gyermekekkel kell vezéreltetni. Maguknak a kis szakasz és század vezetőknél működése is sokszor vidám kacaját idéz elő, mit soha sem kell eltüntetni, csak mérsékelni.

Ha «karmely gyakorlatban az osztály rendetlenségbe jönne, a tanító «állj» vezényszavára minden gyerek mozdulatlan állva marad, míg a tanító őket rendbe állítja. Beszélni ilyenkor csak annak szabad, kit a tanító kérdez.

Azt tapasztaljuk ugyanis, hogy az úgynevezett iskola-tornázásra, hol több gyermek, több egyféle szíven vezényszóra egyszerre tornázik, nincsen elég nagy torna-termünk és elég torna-szerűnk. S így, hogy valami eredményt érjünk el a népes osztályokban, kénytelenek vagyunk csapatokat alkotni s ezek vezetését növendék előtornászokra bízni. — Ebből aztán önkényt következik a tanuló előtornászok kötelező oktatása. Hisz csak nem bízhatjuk a gyermekek szabad kedvére a szer-tornázás vezetését.

Kell tehát előtornászokat nevelnünk, mire okvetlen külön előtornász-óra kell. Ezt azonban, — miután olyan fontos, sőt fontosabb, mint a rendes torna-óra, — nem bízhatjuk teljesen a tanító kényére. Mer az is tény, hogy ha sokan minden kényszer nélkül meg is tartják ez órákat, mégis elegenden vannak, kik épen eleget vélnek tenni kötelességüknek, ha a törvény-szabta órákat megtartják.

Az előtornász-órák nem a tanító kényelmét segítik elő, mint sokan gondolják, hanem a tanítást teszik sikeresebbé. — A tanítónak még így is elég fárasztó dolgot ad a három-négy csapat tornázását figyelemmel kíséreni és segíteni az előtornászoknak, kik csak a felsőbb osztályokban lesznek megbízhatók.

Ugy állván a dolog, hogy a torna-tanítótól követelnünk kell e rendkívüli torna-óra megtartását, arról kell gondoskodnunk, hogy ez kötelező legyen, és így természetesen díjaztassék is. És nem hinnénk, hogy ha ez irányban illetékes helyről felszólalás történnék, nem lenne meg a kellő eredmény. Ez illetékes helyek elseje, e sport-lap megtevén kötelességét, nem lehet, hogy a leghivatottabb közeg, az eddig a közönség, sőt a tanférfiak előtt is alig ismert «Torna-tanítók egylete», megfelelkezék szavát ez ügyben felemelni.

Mielőtt soraimat bevégezném, szükségesnek látom újból megjegyezni, hogy az előtornász-növendékek alkalmazása mellett nálunk több ok szól, mint Németországban és ezért a rendszeresítés indokoltabb is. Hanem mint a torna hazájában úgy nálunk is az elemi iskolában az előtornászok útján oktatni a gyermekeket egyáltalában nem szabad. Mint a porosz miniszteri rendelet mondja, az előtornászság az elemi iskolában csak veszélyes kisegítő, és annál veszélyesebb, minél számosabbak az együtt tornázó gyermekek.

Hanem a felsőbb iskolákban Németországban a legjobb berendezésű termekben is alkalmaztatnak mi-

niszteri rendelet alapján a szergyakorlatoknál az előtornászok.

Nálunk tehát úgy áll a dolog, hogy vagy az előtornász-órát kell a tanítókra kötelezővé tenni, vagy a torna-termeket kell megnagyobbítani és kellőleg berendezni. Mert jelenleg úgy vagyunk, hogy iskola-(együttes) tornázás nincs, előtornász-óra nem tartatik, és mégis növendék előtornászokkal tornáztatnak.

Baj tehát van, melyen segíteni kell, ha nem akarjuk, hogy nevelési tornázásunk veszélyessé és czéltalanná váljék. Ha oly erős mozgalom indulna meg e téren, mely mind a torna-termek berendezését, mind az előtornász-órák rendszeresítését megvalósítaná, úgy bizonynyal nyomába lépne a nagy népek fejlett testedzésének.

EGY TORNA-TANÍTÓ.

Külön játékorák az iskolában.

Gyermekeknek gyermek kell játszótársul; tanítói parancsszóra játszani, esetleg nem kedvelt, játékot nagyobb teher a gyermeknek, mint akár minő más tanóra; játszani legalább is egy teljes óra kell, hogy üdvös hatása legyen testre és lélekre egyaránt; ezekből kiindulva minden iskola növendékeinek, de különösen a kisebb korúaknak hetenkint legalább egyszer pár órai időt kell hagyni oly játszhatásra, melyben egyenlő társak között szabadon cselekvőleg mozoghat, szabadon zajonghat, pezsegethet vére. Az ilyen külön játék időben tehát a gyermekek minden léptét és szavát tanítói oktatással és fegyelmezőssel nem kell nyomon követni. A tanítónak nem szükséges a játszó gyermek-sereg közé vegyülve azokkal együtt játszani. Maguknak a gyermekeknek kell játszótársasággá szervezkedniök, ők maguk választják meg játékaikat, magok bíráskodjanak magok között. Mindazonáltal egy felügyelő tanító jelenléte szükséges ezen külön játék-időben is, hogy esetleg rendetlenkedések, súrlódások és helytelen játszási módok ne történjenek. Tanítói közbenjárulás szükséges még a játék-órák pontos betartásának ellenőrzésére, és a még nem eléggé ismert játék-módoknak és szabályoknak köztudomásul hozatalára.

Mielőtt játéktársaságokká szervezkednének a növendékek, a tanító megállapítja előre minden osztálynak a játék idejét. Ez legczésszerűbben úgy történhetik, hogy minden két osztály számára egy külön nap délutánja szabaddá tétetik, például hétfőn délután az 1. és 2. osztály, kedden délután 3. és 4. osztály, csütörtökön délután az 5. és 6. osztály megy a játék-térre, szerdán és pénteken délután azon osztályok játszanak, melyek illető napjaikon nem játszhattak rossz idő vagy más ok miatt, vagy esetleg akkor valamennyi osztály együtt, vagy valamelyik nagyobb számú osztály külön. Szombat és vasárnap délután ne tartassék játék-óra. Az ily módon elejtett délutáni tanórák szükség esetén átteendők a játszási nap délelőttjére és a következő azon nap délelőttjére, melynek délutánja különben is szabad, utolsó órának; ezen esetben az óráközi rövid szünetek pár percczel meglol-

A szabadgyakorlatokat a tanító maga is rendesen a gyermekekkel együtt végezze, lehető elevenességgel és jó kedvvel, hogy a fiúk ne tekintsék ezt rájuk nézve, mintegy büntetésnek. — A szabadgyakorlatok vagy a játékok végeztével csapatba sorakozik az osztály, hogy a szergyakorlatokhoz menjen. — A játékok után ne gondoljuk, hogy a szergyakorlatokhoz kedvetlenül távozna a csapat, mert a gyerekek legnagyobb része mindig a szertornázást őrzi legtöbb kedvvel, csak elég számukra való gyakorlatot mutassunk nekik.

Különösen a szertornázás alatt tűnhetik ki a tanító friss kedélye, mikor egyik csapattól a másikhoz járva, élénkíti fel buzdító vidám szavaival a gyermekeket. — A hol ő van, ott lelke-sebb a gyakorlat, fokozottabb a munkakedv, azért mindenütt kell buzdítani, sőt tréfálni is. A gyermek könnyen nevet minden csekélységen, és ezt nem is kell bántani, csak hogy ez ne menjen át egymás gúnyolásába. Különösen nem kell engedni az eredetileg gyengébb testűek és félénkebb kedélyűek csúfolását. A jobb tornászok félszégeit kitréfálhatja maga a tanító is,

csak hogy azt is nagy kimélettel és csak addig, míg a kacaj buzdítani és nem csüggeszteni fogja őket.

A torna-tanító az, ki legkönnyebben férhet a gyermek belvilágához, mert neki van módja a gyermekeket őszinte kedélyes perceikben megfigyelni. — És rendesen azt is tapasztaljuk, hogy a jó torna-tanító iránt vannak a gyermekek a legtöbb bizalommal és ragaszkodással. — Ennek a viszonyoknak bensővé tételére pedig mit sem lehet okosabbat tenni, mint a tornázást lehető szabad szellemben, lehető mulatságosan berendezni.

A mit a gyermek a szigorú képű tanítónak meg nem tesz, azt a vig kedélyű torna-tanító szavára kedvvel teszi. Így válik aztán a testi nevelés még egyenesen is támogatójává az oktatásnak. Mert hogy közvetve a test épségének nevelésével elősegítjük a szellemi nevelést, azt mindenki belátja.

A vidám kedély a legszárazabb ismeretek tanulásánál is előnyös és így itt is kívánatos, hogy a torna-termet az ifjak minél jobb kedélyben hagyják el, mire nézve a mulatságos vezetés a legcélravezetőbb. A magasabb osztályok növendékei tornázásá-

dandók. Az idő roszasága vagy más ok miatt meg nem tartó játékok elmaradását mindig az illető tanító előre tudatja növendékeivel az nap délelőtt a tanórákban, ekkor a délutáni rendes tanórák megtartatnak azon osztály számára is.

A játékok a délutáni 3 és 7 órai időközökben tartassanak, legalább is egy óráig, legfeljebb két óra hosszáig. Czélszerű ezek szerint a torna-órákat is úgy beosztani, hogy azon nap délelőttjére essenek, melyben a tanórák megszorítottak, a játzsási délutánban torna-óra ne tartassék a játzsó osztálylyal. Igen meleg időben a játékokra megjelenésre senki ne kényszeríttessék; szintén nem kell jönnie játzsásra a növendékeknek akkor, ha az nap délután 3 órára eső esik, vagy zivataros idő támad. Rendes körülmények között a játék-téren való pontos megjelenésre minden növendék kötelezendő. A játék-tértől igen távol lakók szülői kérelemre, — a betegek pedig orvosi vélemény alapján a megjelenés kötelezettsége alól telmenthetők. A játék-óráknak illetén kötelezővé tétele azért szükséges, mert különben maguktól a gyermekek nem szervezkedének tömegben.

A heves vérű élénk fiúk ugyan így is összejönnének kis csoportokban itt és amott labdázgatni, golyózní, gombozni; ámde a félénkebb és bús-komorságra hajlammal bíró és különösen a szülők egyetlen gyermekei és a gyengélkedők otthon üldögnének le szabad idejüket, vagy tétozva tennének, vennének egyet-mást. Az ilyen gyermekek adják ki az ember- és világ-gyűlölő felnőttek legnagyobb részét. Mig ellenben a gyermek játzsó társaságba vegyülve önkéntelenül élénkül gondolkozás és cselekvés módja, beleszokik a társas-kai érintkezésbe és társzeretethe. Ma még tán kedvetlenül és idegenkedve áll egyik-máik gyermek a játzsók közé, de holnap már hagyja magát sodortatni a játék árjába, holnapután ő is szerepel, intézkedik, végül felharsog az ő ajkán is a kacaj és — keresni fogja a játzsó-társakat parancs nélkül is, játkszenvedélyből.

Külön játék-órák leginkább akkor tartandók, mikor kint a szabad ég alatt lehet játzsani, tehát a félév kezdetével és lefolyásában leginkább; azonban rendezhetők télen is, ha van e czélra alkalmas tágas terem vagy széles, hosszú gang.

Játzsó-társaság szervezése és felosztása így történik: Minden osztály választ magának egy «játék királyt» az ügyesebbek közül, a ki felelőssel a rendre, bíraskodik a pártviszályokban. Választ az osztály ezután annyi «játék vezért», a mennyi játzsó osztályba akarnak oszolni. Ezután az egész osztály egy sorba áll, velők szemben állnak a vezérek, egymástól oldalt 15—20 lépésnyi távolban (annyi lépésre, mennyien lesznek a játzsók egy vezér alatt). Most a vezérek egymásután egyenkint választanak magukhoz játzsókat, kik a sorból kilépnek vezérük mellé. Az így alakult 15—20 tagú osztályoknak együtt kell mindig játzsaniok az egész iskolai év alatt, ha csak egyik-másiknak átlépését más osztályba csere útján valamely különös okból a játék király el nem rendeli. Minden alosztályban az illető vezér választ magának egy «alvezért», a kinek főszerepe rendesen a játékokban az egyik pártot vezetni a vezér alatt levő másik-párttal szemben, és segíteni a vezérnek a játkszabályok pontos betartásában. Játék közben egyik osztályból átlépni a másikhoz időnként meg nem engedhető. Mindenkinél állandóan be kell osztva lennie valamely osztályba. Minden választás a felelő tanító megerősítésétől függ. A legnagyobb iskola osztálynak játék-királya bizalmi állást foglal el valamennyi osztály csoportjaiban, kirándulásoknál ő a főrendező. A királyok, vezérek és alvezérek a ta-

nító vezetése alatt, némelykor külön mintaszerű játékokat rendeznek, hogy megállapítsák, minő játékokat czélszerű gyakrabban és mily módon alkalmazásba vétetni.

A tanító teendője; a játéktéren folyton jelen lenni; a játék-királyoktól beszédni a jelentést, hogy kik hiányoznak esetleg a játzsók közül; felelőlni, hogy senki ne távozzék a játék idő letelte előtt, vagy esetleg erre egyeseknek engedélyt adni; az esetleg káros hatású helytelen játzsási módot beszünttetni; az osztályok egyesítésével időnként verseny-gyakorlatokat rendezni; a játék-szerekben előfordult rongálásokról és a ki- és hazaszállításról szóló jelentéseket a játék-királyoktól átvenni.

A játék-szerek számára egy kis kézi kocsi szerzendő be, melyen történik a zárható szer-láda, a vizes kanna, botok és rudak kiszállítása a játék-térre, ha ugyan nem lenne helyben ott egy alkalmas kis raktár helyiség. A szer-kocsit felváltva viszik egyszer az egyik osztály, másszor a másik. A szerek kiosztása használatra a tanító jelenlétében történik a szerint, a mint a játék-király beszédi a vezérektől az osztályok kívánságát a választott játékokra nézve. A szerek kicserélése és visszaszolgáltatása szintén a tanító jelenlétében történik. A kívánt szerek kiszolgáltatása csak az esetben tagadható meg, ha esetleg a játék-tér miatt vagy a játzsók nagyobb számánál fogva azon időben zavarok állának be az által. Ha egyszerre több osztály kíván ugyanazon szerrel játzsani, és ha kellő számú olyan játék-szer nincs, ez esetben a tanító megállapítja a játzsási sorrendet, hogy t. i. melyik alosztály kapja a kívánt szert előbb vagy utóbb, vagy melyik nyeri az előjogot a következő játék-órában legelőbb használni azt.

A játék-tér beosztása már kezdetben és állandóan úgy történjék, hogy minden osztálynak jusson fal vagy kerítés mellett álló rész és kellő szabad tér is, hogy különösen a dobálós labda-játékok, de a kergetődző játék-módok is gyakran elővethessenek. Azonkívül kell hagyni szabad térséget is középen, hol a szer-kocsi és vizes kanna állanak. Tanítói engedély nélkül egyik alosztály sem hagyhatja el kijelölt helyét.

A játék-rendet mindig a tanító szabja ki nagy körvonalokban, de a részletekben az illető játzsók határoznak. Vegyük például azt az esetet, hogy 6 játék-osztály akar egyszerre játzsani külön-külön: ekkor a tanító előre kijelenti a játék-királynak, hogy a szerek mennyisége és a hely minősége szerint kiütős labdázást játzsathat például egy alosztály, dobálósát három alosztály, kergetődzőset egy, golyózást, karikázást ennyi meg ennyi osztály, Ezen tanítói kijelentésre a játék-király begyűjti a vezérektől az alosztályok kívánságait és megállapítja minden alosztálynak a játzsási srrendjét, megmondja melyik alosztály az első sorban ilyen vagy amolyan játékot, és minő játékot vehetnek elő második vagy harmadsorban. Tehát mindvégig egy és ugyanazon játékot csak akkor játzsathat valamely osztály, ha a kezei között lévő játék-szerre, vagy az általa igénybe vett nagyobb térre nincs szüksége egy másik osztálynak. Rendesen 2—3 játékot játzsik minden alosztály egy alkalommal. Gyakrabban egyesülhetnek is az osztályok viszonyos óhaj szerint valamely nagyobb játzsma czéljából a játék-király vagy a legidősebb vezér vezetése alatt. Ha az együtt játzsó csoportnak $\frac{2}{3}$ -da játékváltoztatást kíván, ez azonnal bejelentendő a játék-király útján a tanítónak, a ki az engedélyt megadja a többszörös játék-változtatásra is, esetenként a körülmények szerint.

Minden osztályban már előre egyszer és mindenkorra megtörténik a két pártra osztás, hogy ne kelljen untalan a helyszínen ezzel vesződni. A labda-játékok többjei és kedveltebbjei délutánonkint felváltva vétetnek elő. Általában nem czélszerű igen sokféle játékokat venni alkalmazásba; kevés félélt, de azt alaposan és szenvedélylyel, kedvvel játzsani, ez a fő.

Végül igen kívánatosnak jeleztetik, a minél nagyobb játék-tér szerzése, különösen a kiütős labda-játékok végett, mert az iskolai tornázásnak játékok által való teljessé tételét leginkább a labda-játékok lelkes üzésével eszközölhetjük, ezeket, mint koronáját a játékoknak különösen figyelmébe kell, hogy vegye tanító és játék-rendezők egyaránt.

PORZSOLT LAJOS.

A «Kassai korcsolyázó-egylet».

Az ország ez egyik leghatalmasabb korcsolya-egyletének 11-ik évi közgyűlésén mult hó 15-én *Misztraka György* pénztáros a következő meleg szavakkal vezette be évi értesítését:

«Mélyen tisztelt közgyűlés! Valamely vállalat életképességét legjobban bizonyítja annak anyagi helyzete, annak tényleges jóvelme, viszonyítva annak kiadási szükségletéhez.

Vagyoni állapot tekintetében a legszigorúbb bírálatot is kiállja egyletünk; fenállása nemcsak biztosítva van, de folyton erősödik

ban lehetőleg arra kell törekedni, hogy az egyes tornászok maguk jószántából végezzék gyakorlataikat, úgy hogy a kényszernek mi jelét se vegyék észre. Ezáltal az ifjakat rászoktatjuk az önképésre és biztosítjuk magunkat, hogy az iskolát elhagyva sem hagynak fel a testedzéssel.

A előtornász-órák tartását a középiskolákban én fontosabbnak tartom, mint a rendes órákét, mert itt van letéve a helyes tanításnak és a sikernek alapja. De ha mulatságos lehet a rendes torna-óra, úgy még szabadabban eresztethetjük a szorgalmasabb és ügyesebb előtornászokat tornázásuk alatt. Én kevés szebb és látványosabb sport-mulatságot képzelek, mint egy előtornász-órát, melyen az itjak eleven kedélye és kellemes mozdulatai szabadon nyilvánulhatnak.

Egy ily módon kedély-melegséggel tanított iskola növendékei a tornázást nem kötelezett tantárgynak, hanem megengedett élvezetnek tekintik, és az életben is fel fogják a tornázást, mint a legjózanabb mulatságot keresni.

s évről-évre nyer kiterjedésben, évről-évre több és több tagot von körébe.

Kis magból terebélyes fává növekedett. Néhány sportkedvelő szövetkezéséből megizmasodott egyesület vált.

Egyletünk most 11-ik életévét fejezte be, még pedig elég kedvező anyagi viszonyok között. Alig van egyesület, mely a kezdet nehézségeit oly gyorsan küzdötte volna le, s oly gyorsan indult volna virágzásnak, mint a mienk, mert egyletünk sem fáradságot, sem költséget nem kimélt, csak hogy az egyleti tagok kényelmére és mulattatására, anyagi viszonyaink kellő tekintetbevételével ugyan, de mindenkoron a lehetőségig, mindent elkövetessen. Természetes dolog, hogy egyletünk is küzdött eleinte a kezdet nehézségeivel, de ezeken mihamar túlesett. Különösen az utolsó öt évben indult szép lendületnek.

Itt felolvasta a pénztárnok ez öt év számadásait, melyek közül mi tanuló-gazdának látjuk az utolsó évét közölni.

Költségvetés 1884/85. évről.

Bevétel:

A múlt évad maradványa 1603 frt 33 kr.

Ezen évad bevétel-i:

Tagsági díjak 1531 « 50 «
Napi jegyek 516 « 60 «
Beíratási díjak 37 « — «
Jelvények 12 « — «
Rendkívüli bevétel 12 « 85 «

Összesen . 3773 frt 28 kr.

Kiadás:

A pálya rendbehozása 399 frt 93 kr.
Felszerelés 154 « 36 «
Nyomtatványok 146 « 30 «
Az összes személyzet fizetése 370 « 16 «
Fűtés és világítás 124 « 59 «
Zene 270 « — «
Tűzi-áték — « — «
Napszám 608 « 41 «
Jelvények — « — «
Pályadíjak — « — «
Vegyes rendkívüli kiadás 108 « 89 «
Ez évad maradványa 1590 « 64 «

Összesen . 3773 frt 28 kr.

Kassán, 1885. október 24-én.

Szabó Adolf s. k.
háznagy.

Misztarka György s. k.
pénztáros.

A felülvizsgáló bizottság:

Fabinyi Gyula s. k. Heda Károly s. k. Nagy Péter s. k.

De hogy annál teljesebb képet nyerjünk az egylet fokról-fokra való emelkedéséről, nevezetesen: az egyes évadok tartamáról, a rendezett ünnepélyekről, az összes bevételekről és kiadásokról, az egyesület fenállásától mostanig, a következő táblázatban átnézeti képét adjuk az egyletnek minden egyes évben volt állásáról. E statisztikai kimutatás azonban lapunk szűk tere miatt csak gyenge kivonata azon jelesen egybeállított kimutatásnak, melyet a jelenlegi lelkes pénztárnok készített.

Statisztikai kimutatás.

Egyleti év	A jégsport kezdete	Sport nap	Össz-bevétel a jegyekből		Zene-ünnepélyek száma	Össz-bevétel		Össz-kiadás		Pénztári maradvány		Egyleti pénztáros
			frt	kr.		frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	
I 1874/75	28/12	51	322	60	7	2011	40	1969	38	42	02	Ifj. Novelly Sándor
II 1875/76	8/12	55	599	40	3	2228	33	1775	59	652	74	Bielek Aladár
III 1876/77	28/12	30	529	50	3	2641	45	2641	45	—	—	« «
IV 1877/78	24/11	53	1022	—	7	2412	64	2255	07	157	57	« «
V 1878/79	12/12	48	560	50	8	2019	98	2045	09	—	—	Feimann Antal
VI 1879/80	6/12	63	1368	—	12	3090	18	2954	55	135	63	Ifj. Novelly Sándor
VII 1880/81	16/12	51	567	90	5	1701	03	1523	07	177	96	« « «
VIII 1881/82	8/12	51	982	90	12	2450	40	1724	80	725	60	Misztarka György
IX 1882/83	2/1	33	642	—	5	2513	60	1317	29	1196	31	« «
X 1883/84	11/12	35	743	80	7	3417	11	1813	78	1603	33	« «
XI 1884/85	2/12	27	576	60	9	3773	28	2182	64	1590	64	« «

Ellenőri jelentés az 1884—85. évről.

E ellenőrzési könyvem szerint a fent nevezett évadban az egyleti pénztárnok által a következő jegyek adtak el:

230 darab deákjegy 2 forintjával
54 « rendes tagú magán-jegy 3 «
200 « « család-jegy 2 «
67 « évdíjas magán-jegy 4 «
70 « « család-jegy 3 «
37 « nyugta 1 «
2615 « belépti-jegy 10 krjával.
212 « 20 «
343 « 40 «
271 « 50 «

Kassa, 1885. október hó 12-én.

Fabinyi Gyula,
korcsolyázó-egyleti ellenőr.

* * *

A kassai korcsolyázó egyletnek 1885-ik évi november hó 15-én megtartott közgyűlés- és a november hó 16-iki választmányi ülésen megválasztottak:

Elnöknek: Rélay Róbert, ügyvéd.

Választmányi tagoknak: Szabó Adolf, kir. erdőfelügyelő, al-elnök. Szopkó Róbert, ügyvéd, titkár. Pöschl Gyula, városi főmérnök. Saárossy István, pénzügyi fogalmazó, háznagy. Gállfy Ferencz, reáltanodai lelkész. Dr. Wittenberger János, ezredorvos. Dr. Wandracsek Jenő, városi orvos. Kosztka Viktor, gymnasiumi tanár. Dr. Kosztka József, orvos. Madarász Béla, városi jegyző. Bellon Sándor, törvényszéki aljegyző. Hrubant Fülöp cs. k. kapitány.

Pótválasztmányi tagoknak: Fabinyi Gyula, polg. iskolai tanár. Misztarka György, kereskedő. Farkas Róbert, gymnasiumi tanár.

Kaszás velocipéd-útja.

(Hamburgtól—Boroszlóig).

F. hó 20-án ért Kaszás István Hamburgból Berlinbe (293 km.) — A «Berlini bicycle club» nagyszerűen fogadta és 19-én elébe is mentek vagy 70—80 kmnyire, de Kaszás egy kissé készt és nem győzték bevárni, tehát haza mentek, különben csütörtökre, 19-én is volt szándéka Berlinbe érni, de csak péntek reggel ért oda, az út rosszasága miatt. — A midőn a clubba belépett, irtóztató lármával fogadták, mintha kárpótolni akarták volna azért, hogy az országúton nem várták be. — Azonnal fényes clubestélyt rendeztek díszes banquettel, mely alkalommal a magyarokat, különösen Kaszást számtalanszor felköszöntötték, mintha elégtételt akartak volna adni nekünk a drezdai botrányért.

23-án hétfőn, nagy nehezen elszabadult a berliniektől és 5 fok hideg mellett folytatta útját Boroszló felé, az nap még Frankfurt (an d. Oder-ig) ért (90 klm.). kedden lépte át a sziléziai határt és elért Grünbergig (85 klm.), itt már folyton havazott és igen hideg volt, úgy hogy már maga is igen panaszkodott az idő ellen. — Csütörtökre Neustädtelnél (38 klm.) oly havazás és szél fogta el, hogy kénytelen volt abban a kis faluban maradni. Pénteken a hó oly magas volt, hogy indulásról szó sem lehetett, dél felé az idő még engedett is, s így hó és eső keverve esett. Mint levélben írja, megpróbálta a fölszállást és elkinlódott 5 kmt. az irtóztató sártengerben, de absolute lehetetlen volt utazni és így visszafordult újra Neustädtelbe. — Ez eseményt a szállodás által be is bizonyíttatta magának úti-könyvében. — Miután ott a faluban nem akart vesztegelni, elhatározta magát, hogy először használ egész útja alatt vasutat és elmegy azon Boroszlóba, oda még az nap ért, — az ottani club az indóházánál fogadta. — A mint maguk a boroszlóiak mondják, teljes lehetetlen most a Kárpátokon átjönni, oly iszonyú a hó és sár, azért Kaszás jónak találta, hozzánk, barátaihoz folyamodni, hogy adjunk tanácsot neki, hogy mit csináljon; elhatároztuk és megírtuk neki, hogy legjobb lesz, miután az idő már oly rossz, hogy velocipéden jönni teljes lehetetlen, hogy ha touráját befejezi Boroszlóba és onnan vasuton jön haza, mert elég szép tőle már az is, hogy

örött kezével Salzburgból Párisba, onnan Londonba, Hamburgba és Berlinbe ment, mindenesetre szép eredmény, és meg vagyunk arról győződve, hogy ha Salzburgban nem tartózkodott volna két hónapig karja miatt akkor, miután jobb időben jött volna haza, tourját biztosan egészen befejezte volna.

BARTAY OSZKÁR.

Rézsútos létra belső részén gyakorlatok,

(elemi népiskolákban)

Függéssel mellő állások: arccsal, mellett a létra felé, mindkét kéz egy fokot (vagy a kapocsfákat) fognak, lábak alulról számítva a 3-ik fokon állnak, ebben a helyzetben láb és kar le-
bocsátás felváltva; vagy feljebb és lejjebb fogódzás vagy lépke-
dés; vagy karokkal felhúzóadás és lenyújtás; vagy páros térd-
hajlítás és nyújtás. Fellépkedni feljebb fogásokkal és vissza le,
de az 1—3. osztály csak utántogásokkal, és nem egyidőben fogni
feljebb a lépéssel, a 4—6. oszt. oly módokkal, mint a létra külső
oldalán fellépkedések. Hátsó függéssel állások nem gyakorlandók.

Feszített karokkal pillanatnyi szabad függésekbe jönni földről
felugrással vagy függve állásból, a kapocsfákat vagy fokot fogva.

Függéssel állásból fekvő függésekbe; kezek a lábához közel
fogóznak és a lábak egy fokra telfektetnek, a sarok inra vagy
a térdcsuklóba, akkor a kezek a térd fölött levő fokra fogóz-
nak, ott váltogatott kar lebocsátás, felhúzóadás és nyújtás, ismét
feljebb fogások. Fekve függés ülésel, lábak két fok között át-
bujtattatnak és ülés, onnét visszahúzóadás stb.

Vizirányos létra.

Az elemi népiskolákban egyáltalában nem czélszerű a magasra
vizeszintesen helyezett létrán tornáztatni; azonban annyival há-
ladatosabb torna szer ez akkor, ha az illető növendékeknek fej-
magasságáig emeltetik csak fel, mert ez esetben két egymás mellé
állított vízszintes létrán valamennyi függve-állási és f-kve-függési
gyakorlatok gyakoroltathatók csoportonként az iskolai tornázás
módjára.

A gyakorlatok egyes felsorolása helyett tehát itt csak fe hívjuk
a figyelmet azon hasonló gyakorlatokra, mik előzőleg már fel-
jegyeztettek a magas támfánál (egy karú korláton) és az alacsony
nyújtónál. A létra felületére feljutás semmi móddal sem gyakor-
landó, lendületi gyakorlatok szintén elejtendőek. Ellenben lehet
hosszában fekvéssel függés a térdcsuklókon és kezeken a kapoc-
sfákra, így függeszkedni tovább haladással, függéssel állásba egy
fokra vetni fel a lábakat — és több eféléket, de mindig kéznél
legyen minden egyesnél egy-egy gyermekelőtornász, ki a tanító
utasításai szerint segíti az illetőt vagy vigyáz rá. Minden egyes
gyakorlat tanítói vezérlés szerint történjék.

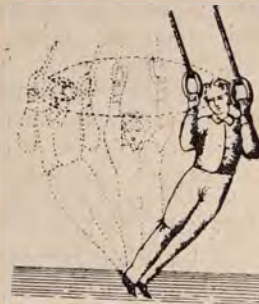
Gyűrűs hinta.

Az elemi népiskolákban legalább is két gyűrűs hinta legyen,
ha már beszereztek. A kötelek felső végein csiga tekervényű
horgok, az alsó végein kis vas karikák, melyeken át legalább is
1 méter hosszú, széles, erős szíjak erős csattal húzassanak ke-
resztül; ezen szíjak rövide és hosszúra legyenek csatlakoztathatók,
hogy a rájuk fűzött bőrről levont vas gyűrűket magasabbra és
lejjebb lehessen igazítani.

A gyakorlatok közül csakis ezen kétfélek alkalmazandók: 1.
függéssel állások, 2. nyújtott karokkal függő hintázások. Tehát
mellőzendők a f-jjel lefüggések, abból átfordulások fészékbe, át-

és lefordulások állásba ugrással és több e félek. Ezen tilalom
okáról az elméleti részben már volt szó.

Függéssel állásokhoz a gyűrűk fej-, váll- vagy mellmagasságig
legyenek leeresztve. Az illető növendék a függélyesen lelógó
gyűrűkhöz áll, orsó tartással fogja azokat, lábakat helyből ki nem
mozdítván dől a felső testével hátra (e., old.) a karok nyújtásáig.
és húzódik ismét vissza; vagy előre dől és onnét ívben vezeti
felső testét bal (j) oldala felé, onnét hátra, jobbra (b) és ismét
előre, többször folytonosan, lábak mereven, karok és a testtörzs
is mindig kinyújtva, arc és mell mindig előre tartva.

A gyűrűk alatt guggolva állani, innét ugrással előre vetni a
lábakat, ezen mellő függéssel állásban elbocsátani bal (j) kézzel
a karikát, $\frac{1}{4}$ fordulattal balra függni a jobb (b) karon, ismét
visszafordulni és felfogni. Lábgyakorlatok, mint más szereknél
iratott hasonló helyzetekre.

Függéssel egyenes állásban lehet helyben szökdelési gyakor-
latokat is végeztetni, minden felugráskor a karok segítik emelni
a testet.

**A hintázás fej-, (vagy váll-, vagy mell-magasságig igazított gyűrű-
rűkbe fogódzással:**

1. **Előre szaladni és hátra hintázás után földre ugrani:** gyűrűket fogva hátra menni, míg csak lehet a kötelek megfeszülé-
sége és karok nyújtásáig, onnét apró, gyors lépésekkel szaladni
előre mindaddig, míg a lábak a földet érinthetik, az utolsó lé-
péssel előre felugrás, térdet felemeltetnek és így guggolva len-
dülni szabadon vissza, hátul leugrás, de a gyűrűket el nem bo-
csátva; ezután ismét hátra lépkedni, előre futni, ugrani és hátra
hintázni szabadon, de nyújtott és emelt lábtartással; ugyanez,
de hátul a leugráskor elbocsátani a gyűrűket.

2. **Előre hintázva lendülni és elől földre ugrás:** hátra menni
mennyre lehet, ott felugrani, lábak guggoló helyzetben, elől le-
ugrani, de a kezek nem eresztik el a gyűrűket; ismét hátra
lépkedni, felugrani, elől leugrás, de a gyűrűket elbocsátani. (4—6.
osztályban).

3. **Előre és hátra hintázni:** hátra lépkedni, felugrás, guggoló
tartásban szabadon előre, és ott leugrás, ismételni.

4. **Előre és hátra hintázni, elől és hátul érinteni lábhegygyel**
a földet: hátra menni, felugrani, a lendület végső pillanataiban
gyors lábnyújtás és ismét hajlítás.

5. **Hintázás, középen dobbantással:** hátra menni, szaladni előre,
visszafelé hintázáskor páros lábbal középen taszítás a földön, az
előre hintázáskor szintén; ugyanaz, csak hogy középen a bal (j)
lábbal taszítás; ugyanaz, de a taszítás egymásután gyorsan mind-
két lábbal történjék («vágatással taszítás»). Ezen legutóbbi mód-
nál hintázás legyen a gyakorlottak rendes hintázása.

6. **Hintázni, elől és hátul $\frac{1}{2}$ fordulatokkal:** kezdetben úgy
gyakorlandó, hogy minden fordulat után leugrás (lelépés) tör-
ténjék, utóbb pedig a lelépés helyett középen lábtaszításokkal.

Hintázás fej fölött magas gyűrűs hintán: a gyűrűk oly ma-
gasra csatoltassanak, hogy a hintázó növendék egyenes állásban
középen fej fölé kinyújtott karokkal fogódzhassék. Leginkább a
középen lábtaszításokkal történő hintázási mód gyakorlandó, mint
fent 5. pont alatt iratott.

A torna-termek levegőjének megtisztítása.

A «Herkules» ez évi 43 ik számában, ehez hasonló cím alatt
írt közlemény indít arra, hogy a részbeni tapasztalatokat közzé
tegyem, s némi hozzátevessel fölújtsam a lényeges tárgyat, mely
mondhatni a legfőbb tényezője a téli tornázásnak.

Üde, pornélküli, s lehetőleg egyenlő hőmérsékű levegő szük-
ségességét fejtegetnem feleslegesnek látom e helyen, mely úgy a
tornázó növendékek, mint az illető torna-tanítók egészségének
föntartására fontos szerepet játszik, ha elgondoljuk, hogy az iz-
mok gyorsabb s erőteljesebb mozgása, a tüdőt gyorsabb s erő-
teljesebb mozgásokra készítik; mely munkásság szoros össze-

függésben áll a szív munkásságával s így a vérkeringés minden mozzanatával. Űde, pornélküli s lehetőleg egyenlő hőmér-ékü levegőben a tornázásnak földüti hatása tagadhatatlan, s tapasztalati tényekkel bizonyítható, ha annak mérőjéül a tornázó növényedék kedélyállapotát vesszük. Mert tapasztalatból tudhatjuk, hogy növényedékünk kedélyhangulata, mint az üdülésnek mérője nem csal.

Figyeljük csak meg, növényedékünknek tavaszi és nyári tornázás alatti kedélyét! — Nemde azt fogjuk találni, hogy sokkal kitörőbb a jó kedv, mint a téli tornázásnál, bár ezen utóbbinál bár mennyire is figyelünk a torna-termek levegőjének űde és tisztaságára. Tehát az évszakok is bizonyos befolyással vannak a tornázásra, — a kedélyhangulat útján. — Már most tegyünk összehasonlítást egy űde, tiszta levegőjű torna-teremben tornázó, s egy fűledt, porral telt levegőjű torna-teremben tornázó csapat kedélyhangulata között. Azt fogjuk találni, hogy az előbbi körülmények között tornázó növényedék között könnyebb a fegyelem főtartása, a torna-gyakorlatok pontos és lelkiismeretes végzése s ezeknek mikéntjénél előforduló figyelmeztetéseknek számbavétele, s legfőbbképen az iskola poros és fűledt levegőjéből ide menekült növényedék üdülése tapasztalható. — Az utóbbi körülmények között, mindezeknek ellenkezője, a tornázásnak legnagyobb elensége sajnos tapasztalható. — S ha ezen összehasonlítást átvisszszük — a torna-tanítókra is, a szembeüő és elkülönít különbség ki fog tűnni s a lelkiismeretes, buzgó, szorgalmas, hivatásának élő torna-tanítónak munkássága robot munkává aljasul.

Nem említve föl a növényedék és torna-tanítók egészségének fokról fokra való alább szállását, s ez által az ügynek már eddigé meghódított barátainak elpártolását s a szülők idegenkedését a gyermekeik tornázásától, kik így minden alkalmat megragadnak, hogy gyermekeiket a tornázás alól fölmentethessék.

Ennyi baj, kellemetlenség a rossz levegő miatt!!

Mondhatják collegáim, hogy nagyító üvegen néztem a dolgok folyását e részben, de tényekkel tudom bebizonyítani, hogy e téren munkálkodásom első évében több mint 10—15 család mentette föl ép, erőteljes gyermekét, mondhatni majdnem ez ok miatt a téli tornázás alól.

Nem czélom mélyebben belehatolni s okokat kutatni akkor, midőn sajnos kell tapasztalnunk a valót. — Kutassunk s tapasztalatainkat kölcsönösen cseréljük ki s így e bajon is segíthetünk. E részbeni csekély tapasztalatomat a legszívesebben teszem közzé, azon reményben, hogy ez által ügyünk hasznához valami csekélységgel járulok.

A torna-termek talajának porozása elkerülhetlen, úgy a cserhéjazott, mint a kettős burkolattal ellátott deszka-padolatnál. A felszálló porparányok megfertőzik a levegőt s alkalmatlanná teszik azt a lélegzésre. Az ily alkalmatlan levegő eltávolítását, avagy megtisztítását több ajánlott módok és eszközök által tették próbára több torna-tanítónak türelmét a nélkül, hogy az megfelelő sikerre vezette volna őket. Magam is ezek közé tartoztam. — Termünk ablakain átellenesen, plafonján függőlegesen, rézsütösen készült ventiláló, légfuzam-kerekék voltak elsőik, melyekkel a lég tisztítását elérni akartam. Nem sikerült, mert ez által a terem hőmérséke nem annyira csökkent, hogy egy másik szélsőségre estem — a túlhevűs légméréséketbe, mi ismét ajánlható egy torna-teremben. A hőmérséklet gyors alábbcsökkenése, a fűledt poros levegő lassú kicserélése megíúsítá e kísérletemet. Más eszközökhöz nyultam. — A teremben levő két légszesz csillárnak ventiláló készülékké való módosítását vettem megfigyelés alá. A siker itt sem elégitett ki, mivel a nappali torna-órákon annak semmi hasznát sem vehettem, az esti órákon tapasztalt légszere sem történt elég gyorsan.

Egy rég ajánlott eszközökhöz menekültem, a «permetező»-géphez, melyet Valzer Ferencz gépgyárosnak fiók-üzletéből voltam szerencsés kísérletem megtételéhez megkapni.

E készülék, egy három kis kereken nyugvó, 2—3 méter magasságba nyuló víz-toló készülék, melynek víztartójából — mely a mondott magasságban áll — több félkörben álló vizsugárlyukak vannak elhelyezve, oly formán, hogy a kijövő vizsugár a lyuk elé helyezett kör alakú ellenzőbe megütközve, permeszerű vizparányokban lövelődik a légbe, melynek czélja lenne a fenálló por-parányok megnedve ítés általi megnehezítése s e szerint azoknak a talajra való visszashállítása, mely által a levegő a por-parányoktól tiszta s a viz-parány hőelvonása által üdévé változtatása a legrövidebb úton eszközölhető lett volna, ha a nevezett gép kiállotta volna azon erőt, mely 1 és 1/4 liternyi víznek 10—12 méter magasba lövéséhez szükséges.

E gép rendszere avagy szerkezete igen czélszerű és sikerrel lehetne használni, ha a nevezett cég az ehhez szükséges utasítást helyi fiók-üzlete vezetője által, vagy közvetlen úton megadná, de

sajnosan kellett tapasztalnom, hogy a helyi üzletvezető csak annyit ért e gép kezeléséhez, mint a hajdu a harangönté-hez. Személyesen fordultunk a nevezett üzlethez, de az csakis hasonló módok bizonyította be e gép kezelési módja felőli jártasságát s utasított oly egylethez, mely már e gépet használatba vette, de akkor sem nevezte meg az egylet címét. Így tehát e téren is, — mely talán sikerre vezetett volna, hajótörést szenvedtem.

E gép szerkezete s az általam képzelt használati módja, azon következtetésre juttatott, mely szerint e gépet helyettesíteni lehetne egy egyszerű kerti fecskendővel, bizonyos módosítás után.

Tervemmel nem sokáig késtem s hasonló szívesség útján jutottam egy helyi vaskereskedő útján egy pár órai használatra, egy igen praktikus és a czélunk teljesen megfelelő kézi kerti fecskendőhöz, melynek neve «Hydronette».

A teremben e fecskendővel 5—6 szori föllövással tiszta és űde levegőt nyerünk a nélkül, hogy az a terem hőmérsékét nagy mérvben csökkentené. A talajra visszashálló viz-parányok a padlatot oly csekély mértékben nedvesítik meg, hogy az a talajon való elsiklást, nem hogy elősegítenék, de azt épen meggátolják.

Ily előnyös használat után a legmelegebben ajánlom e készüléket, mely bármely nagyobb vaskereskedés en megszerezhető, — bármily nagyságban. Az általam használt «Hydronette» nagysága gumi-tömlővel együtt 2 1/2 méter hosszú, s súlya mintegy 3—4 kgm-ot tesz, száma, mely a nagyságát jelzi «5». A készülék en felirat van: «Rubins Patent Hydronette Nr. 5. Haynes & Sons, Proprietors».

Ara 2 drb vizsugár szabályozóval, gumi-tömlővel együtt 19 frt. — Mig a Valzer cég által készített «permetező-gép»-nek 30—35 forint.

Nem akarok e fecskendő mellett az illető cégnek ajánlatommal hirdetést csinálni, csupán a torna-termek levegőjének perme általi megtisztítása és üdévé tévése lebegett szemem előtt, melynek czélszerűsége felől szerezen magának minden torna-tanító meggyőződést, s akkor torna-termeinkben nem fogunk látni aluszékony, lusta, kedv nélküli tanítványokat.

ALBERT KÁROLY,
kolozsvári torna-tanár.

A magyar sport.*

Írta: Almaviva.

A magyar sport! Vájon mit ért ez alatt? Fogják bizonyára sokan kérdezni. Talán valami speciális sport gyakorlatot talált föl? Nem. A sport hazája tudvalevőleg Angolország. Mit köszönhetnek az angolok a sportnak, többséges magyaráznom. Az atletika — ez a par excellence sport — a főkétforrása mindazoknak a kiváló tulajdonságoknak, a melyek az angol jellemet oly irigylésre méltóvá teszik. Magyarországon csirait látom egy par excellence magyar sportnak, és ezt az angol atletika és a német tornázás összeolvadása szülhetné. A torna-egyesületek lassanként fölveszik programjukba az atletikai gyakorlatokat, s kezd tenni az az előítélet, mintha a tornázás és az atletika szükségszerűleg ellenségek volnának. Miért? Hiszen mindkettőnek czélja ugyanaz: edzeni a testet. Csak a módszerben különböznek; s ha sikerülne egyesíteni a két módszer előnyeit, úgy a legszerencsésebb vívmány volna a sport-téren. Létre jönne a magyar sport: a tornázás beleoltaná fiatal embereinkbe a szigorú rendszeresség érzését, az atletika — az ő versenyeivel — fejlesztene a jellemet, segítene beleoltani a magyar természetbe az angol faj jó tulajdonságait. A tornázás szigorú fegyelme és rendszerességének hiányát már is súlyosan érezzük az atletikában, s nem látunk semmi okot arra nézve, hogy a tornázás és az atletika jó o'dalait ne egyesítsük. Hiszen a torna és az atletika ellenségeskedése pusztán személyi, helyi okokból keletkezett, melyeket annál kevésbbé akarunk feszegetni, mivel a nyáron Budapesten tartott országos torna-gyűlésen úgyis megtörtént az első lépés e visszas állapot megszüntetésére, midőn a gyűlés kimondotta, hogy az országos torna-szövetségbe beléphetnek az atletikai klubok is. Az «Országos sport-szövetség» előjelét látjuk csillámlani ebben a határozatban; mikor ez lép majd az «Országos torna-szövetség» helyére, akkor biztosítva lesz a magyar sport jövője.

Igazán nagy csapás ez a mi iskolai rendszerünk. Persze azt is a németektől vettük át, szőröstül-bőröstül. Volt idő, a mikor bolondulásig szerelmesei voltunk mindenbe, a mi német. Német irodalom, német poezis, német tudomány, német iskola, német torna és az ördög tudja még, mi minden a tökély mintaképe

* E cím alatt a Benedek Elek által jelesen szerkesztett «Pallas»-naptárba egy hosszabb cikket írt a fenti álnév alatt Szokolay Kornél olvasóink által már régen ismert kitűnő írónk. Hisszük, e mutatványt örömmel vesszük olvasóink.

gyanánt tündökölt előttünk, csak azért, mert azok a tudós, alapos németek csinálták. Át is vettük, meg is ettük, s el is rontottuk vele a gyomrunkat. Nem magyar embernek való koszt az, a mit a Spree partján főznek. Az iskola valóságos fegyencgyarmattá vált német bölcsességgel telegyömösölt pedagógusaink kezében, s a gyermek természet szerűleg irtózni kezdett a középiskolától. Hogyis ne! Hiszen oda lesz minden szatadsága abban a pillanatban, midőn gymnáziumra kerül! Reggel amint fölkel, rohan az iskolába; onnan délben kerül haza, megesszi ebédjét, tanulnia kell a leczkét, azután fut vissza az iskolába. Ott ül négyig, akkor megint hazairmodik tanulni, számolni, földadatot csinálni, esetleg még nyelv-, rajz- vagy zene-órát vesz odahaza, s este testileg, lelkileg kimerülve fekszik le, hogy másnap újból kezdje ezt az élet-módot. Ha nem öli magát a tanulóval, akkor rossz kalkulust kap, mert annyi a tanulni való, hogy alig győzi belegyúrni a fejébe. Így tölesérezik nálunk, no meg Németországban a tudományt és bölcseséget a fiatal csemetékbe. Nem arra fektetik a főszlyt, hogy az általános műveltséghez legszükségesebb ismeretekre alaposan megtanítsák a gyermekeket, hanem az a főczél, hogy az iskolai rendszer — a mint mondani szeretik — európai színvonalon álljon. Hogy iskoláink miatt ne kelljen szégyenelnünk magunkat a külföld előtt! Oh! az a külföld! Oh! az az európai színvonal! Persze nálunk rendesen a külföld alatt is, meg Európa alatt is Németországot értik, s néhány német professzor elismerő mosolya kedvéért agyonsanyargatják gyermekeinket, tönkre tesznek fizikailag egész remzedékeket. Már — nekem legalább — nem kell az ilyen kultúra és civilizáció! Látom, hogy az angol a világ legelső nemzete, túltesz biz az a németen is, bár mennyire haragudjanak ezért a pápaszemes német professzorok magyar barátai; okos, művelt ember elég terem Old-Englandban, még nagy tudósok is akadnak Albion fiai között — pedig az iskolájuk nem olyan elme exczerce-írózó intézet, mint a miénk, meg a németeké. Jut ott idő a test edzésére, s megvetik és kinevetik azt a gyermeket, a ki nem mer részt venni iskolatársai atletikai játékaiban. Az anyák épen úgy örülnek, ha fiúk testi ügyességével s erejével kitűnik, mintha kitűnőt hoz haza. Egyformán mívelik a testet is, az elmét is, és nem hanvagozzák el az egyiket a másik rovására. E rendszer nekem sokkal jobbnak, sokkal üdvösebbnek tetszik, mint az a német szisztéma, a mely lassanként azt szeretné, hogy az eke szarvát is pápaszemes, tudós «dr.» parasztok fogják.

* * *

A sport minden ága olyan hatalmasan fejlődik, hogy lassanként mindegyik testgyakorlat egészen önálló sportnemet fog képezni, a melynek már csak irodalmát figyelemmel kísérni, szép munkát ad. Jó hogy ez a szó: sportirodalom tollamra jött. A magyar irodalomra általában sokat panaszkodnak; hogy fejletlen, hogy a könyveket nem veszik, a miért azután időről időre nagy veszekedés támad az ujságokban és a folyóiratokban, hogy miért pang a magyar irodalom? Azért-e, mert rossz könyveket írnak, vagy pedig azért, mert a közönség a jó könyveket sem veszi? Megérdemelném a leboxoltatást, ha annyira eltérnék tárgyamtól, hogy belemerülnek ennek a kérdésnek a feszegetésébe. Csak annyit akarok kérdeni: mit szólunk akkor a magyar sportirodalomról, mikor az irodalomról általában ilyen panaszokat hallunk? A magyar sportirodalom még igazán pályában hever. Sportkönyveink egyáltalában nincsenek, s ha megjelenik egy, az valóságos csoda, de a kiadója meg is keserüli ezt a csodát, mert a könyvet nem veszi meg senki. Praktikusabb és használhatóbb sportkönyv nem jelent meg a magyar könyvpiacra, mint néhány év előtt az «Athletikai gyakorlatok», melyet Molnár Lajos írt Esterházy Miksa gr. vezetése mellett s az én közreműködésemmel. S legnagyobb részben most is ott hever a kiadónál. Sportlapunk van három: a «Vadász- és versenylap» szerkeszti Sárkány J. Ferencz, majdnem kizárólag lósporttal foglalkozik; a «Vadászlapp» (szerkeszti Egerváry Ödön), mint már czime mutatja, kizárólag vadászatokra fordítja figyelmét; a harmadik a «Herkules», ez az embersport organuma Magyarországon, de miután a közép-osztályra van utalva, nem tud fölvirágozni. Szerkesztői a Porzsolt testvérek, mind irodalmi, mind sport-képzettség tekintetében teljesen hivatva volnának egy ilyen lap vezetésére, meg is tesznek mindent, hogy azt a kellő nivóra emeljék, de fáradozásait nem koronázhatja a kellő siker, mert hiányzik a közönség részéről a kellő támogatás. Hiában, Magyarországon nehéz terjeszteni a sportot, de még nehezebb megértetni azokkal a kevesekkel, a kiket sikerült megnyernünk a sport számára, hogy művelt, igazán képzett sportsman csak úgy lehet valaki, ha a sportirodalmat figyelemmel kíséri, ha kellőleg tájékozza magát a sportkérdések és a sportesemények iránt. Ezt pedig sportkönyvek és sportlapok olvasása nélkül nem érheti el. S a magyar sport megteremtése együtt fog járni a magyar sportirodalom fölvirágozásával.

KÜLÖNFÉLÉK.

(Hivatalos.)

A «Kolozsvári atletikai club» őszi verseny távgyaloglása alkalmával a «Hölgyek díjára» adakozni kegyeskedtek: Gyarmathy Miklósné 5 frtot, Bogdán Istvánné 3 frtot, dr. Haller Károlyné és Tauffer Ferenczné 2—2 frtot. Fogadják e nemes urnők a testedzés céljainak érdekében tett szíves adományaikért a club köszönetét.

Báró Jósika Lajos

a «K. A. C.» elnöke.

A «Magyar velocipéd club» november 25-iki gyűlésén a titkár a mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása után, bemutatja a miniszter által jóváhagyott alapszabályokat s felkéri az ideiglenes elnököt, hogy a végleges megalakulás felől intézkedjen. Ezután Rémy Zs. únak jegyzőkönyvi köszönet szavaztatik részjegy adományozásáért. A titkár indítványára a téli időszak egész tartamában minden hónap 1. és 3. szombatján, este 7 órakor felolvasó és vita-estélyek tartatnak, melyeket december 5-én a titkár megnyitotta. Sigmund Rezső r. tag kérdésére a gyűlés azt a határozatot hozta, hogy ezentúl új tagok felvétele olyképen fog történni, hogy a titkárnál bejelentett új tag neve 1 hétig a club fekete tábláján fog kiírni, és ha ezen idő alatt ellenvélemény nem támasztatik, bejelentetik a választmánynak, mely a végleges felvétel fölött dönt. — Tudomására hozom továbbá a club tagjainak, hogy N. Vermes Lajos hétfőn és szerdán a *vívást*, pénteken pedig a *boxolást* fogja tanítani. A hét többi napjain Cs. Sándor Ákos *torna- és velocipéd-gyakorlatokat* fog tanítani. Kezdeté naponként este 6 órakor. Szombaton club-estélyek. — Club-helyiség: Adrássy-út 27. (az udvarbau jobbra).

Schwanda Gusztáv,
titkár.

A «Kolozsvári Athletikai club» versenybizottsága Szokolay Kornél elnökle alatt a mult hó végén ülést tartott, melyben Jósika Lajos br. ő exciája, a «K. A. C.» elnöke és buzgó pártfogója is részt vett. A karácsonyi házi-verseny részleteinek megállapítása képezte a gyűlés főtárgyát. A verseny megtartásának ideje december 13-án délután 4 órára tétetett. A verseny-programm a következőképp állítatott össze: 1. Tör-vívás, 2. kardvívás, 3. távolugrás, 4. magasugrás, 5. súlyemelés, 6. szabad- és rendgyakorlatok, és 7. kötél húzás. — Ez érdekes látványt nyújtó versenyek közeit katona-zene fogja kitölteni. Belépődíj nem szedetik; a club szívesen lát mindenkit a házi-versenyen, a ki érdeklődik a sport férfias mulatsága iránt, — A rendezésre Csép és Varró urak kérettek föl.

(Nem hivatalos.)

Gymnastikai gyakorlatok a színházakban. Az olasz színházakban közelebb be fogják végleg tiltani a gymnastikai gyakorlatok produkálását. E rendeletre okot egy szerencsétlenség szolgáltatott, mely a nápolyi Politeama-színházban közelebb előfordult, s mely alkalommal egy Strigi Rafael nevű gymnastikus meaghalt. Ez évben különben még huszonhat haláleset fordult elő színházi hajmeresztő mutatványok alkalmával.

A vízi sport Oroszországban szép elterjedésnek örvend; van ugyanis összesen 14 vízi sport-egylet, s ezek 514 csónak fölött rendelkeznek s 1284 tagjok van; a legrégebb vízi sport-egylet a «Szentpétervári császári yacht-club» 1846-ban alakult s 189 tagja van, a legifjabb a «Helsingfors-i evező-egylet» 1884-ben alakult meg; vannak még evező- és vitorlázó-clubok Moszkvában, Odessában, Jaratowban, Rigában, Varsóban stb.

TARTALOM.

Felolvasások és szakelőadások a testgyakorlatok és testedző sport köréből. (Porzsolt Jenő és Porzsolt Kálmán). — Az előtornász-órak rendszeresítése. (Egy torna-tanító). — Külön játékok az iskolában. — A «Kassai korcsolyázó-egylet» (Fabinyi Gyula). — Kaszás velocipéd-útja (Bartay Oszkár). — Rézsútos létra belső részén gyakorlatok el. népisk. — A torna-termek levegőjének megtisztítása (Albert Károly). — A magyar sport. — Különfélék. — Tárcza: Mulatságos torna-óra.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter

TREFORT ÁGOSTON ő nagyméltósága

Magyarország összes tankerületi kir. főigazgatóihoz és kir. tanfelügyelőihez még a múlt évben a következő iratot intézte:

47020. szám

A «Herkules» című testgyakorlati hetilap, szerkesztik Porzsolt Jenő és Porzsolt Kálmán, háromnegyedévi fennállása után olyan-
nak bizonyult, mely a maga nemében szakirodalmunkban hízagot
pótol, ennél fogva terjedése kívánatos.

Felhívom tehát czímet, hogy hatáskörében az iskoláknak s azok
előjáróinak ajánlja a szaklap megrendelését. Az állami és állami-
lag segélyezett iskolák megrendelhetik költségvetésükből. A fele-
kezeti iskoláknak ajánlani lehet a megrendelést.

Kiterjed e jól szerkesztett szaklap első helyen a tornázásra,
azután a korcsolyázás, csónakázás, vívás és velocipédezés köréire.
A lap kiadója Aigner Lajos budapesti könyvkereskedő; hozzá
kell intézni a megrendeléseket. (Ára negyedévre 2 frt, félévre
4 frt, egész évre 8 frt.)

Budapesten, 1884. december hó 17-én.

Trefort s. k.

Előfizetési felhívás

„HERKULES”

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY,

Az «Achilles» velocipéd- és csónak-egylet, az «Aradi korcsolyázó-egylet», a
«Balaton-egylet», a «Beregszászi korcsolyázó-egylet», a «Budapesti kerékpár-
egylet», a «Budapesti korcsolyázó-egylet», a «Budapesti torna-egylet», a «Buda-
pesti vasparipa-egylet előre», a «Debreczeni korcsolyázó-egylet», a «Debreczeni
torna-egylet», a «Fertői csónakázó-társaság», a «Győri csónakázó-egyesület»,
a «Kassai korcsolyázó-egylet», a «Kolozsvári atletikai club», a «Kolozsvári
korcsolyázó-egylet», a «Körmendi atletikai club», a «Kunszentmártoni csó-
nakázó korcsolyázó-egylet», a «Magyar-óvári torna- és vívó-egylet», a «Maros-
vásárhelyi torna-egylet», a «Nagybányai korcsolyázó-egylet», a «Nagy-enyedi
korcsolyázó-egylet», a «Nagykanizsai torna-egylet», a «Nagy-kállói korcsó-

lyázó-egylet», a «Nemzeti hajós-egylet», a «Neptun budapesti evezős-egylet», az
«Ó-budai torna-egylet», a «Pannónia csónak-egylet», a «Pozsonyi hajós-egylet»,
a «Privigyei korcsolyázó-egylet», a «Rima szombati korcsolyázó-egylet», a
«Sátoralja-újhegyi korcsolyázó-egylet», a «Salgó-tarjáni vasparipa szövetség»,
a «Selmeczi akadémiái atletika club», a «Soproni korcsolyázó-egylet», a «Sza-
badkai torna-egylet», a «Szarvasi korcsolyázó-kör», a «Szegedi csónakázó-
egylet», a «Szegedi korcsolyázó-egylet» és a «Szegedi torna-egylet» hivatalos
közlönye

OKTÓBER—DECZEMBERI NEGYEDÉRE.

Szerkesztik:

Porzsolt Jenő — Porzsolt Kálmán.

Kiadóhivatal:

Aigner Lajos könyvkereskedése

Budapest, váci-utca 1.

Az egyetlen magyar illusztrált testgyakorlati közlöny megjelenik
minden héten egy sűrűn nyomtatott nagy íven, több szép képpel.
Közül az összes testgyakorlatok köréből oly cikkeket, melyek-
ből a teljesen laikus olvasó is elsajátíthatja az illető testgyakorla-
tot. A mi csak a testgyakorlatok terén Magyarországon vagy a kül-
földön történik, arról megbízható és gyors tudósítást ad. A cik-
keket érdekes hazai és külföldi képekkel teszi változatosabbá
s a testgyakorlatok terén kitűnt férfiak arcképeit közli. Koron-
kint a sportvilágból vett apróbb mulattató elbeszéléseket és
tárczákat is közöl. Szóval a lap minden száma a testgyakor-
latok összes nemeit érdekes módon igyekszik ismertetni, meg-
kedveltetni és terjeszteni. E munkásságában a szerkesztőséget az
ország legjelesebb sportmanjei s legkitűnőbb tornászai támogatják.

Az a vezérszerep, melyet e lap vetélytárs nélkül játszik a
testgyakorlatok terén, szerkesztőinek ismert neve, munkatársai-
nak fényes névsora, eddig megjelent számai ak rendkívül gazdag
és változatos tartalma, a napilap példátlan egyhangú meleg
elismerése, az ország legelső egyleteinek körüle csoportosulása s a
vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ő excellenciájának ajánlása
teljesen fölöslegessé teszik a «Herkules» dicséretét.

Az előfizetési ár: negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész
évre 8 frt. — Az előfizetési pénz Aigner Lajos könyv-
kereskedésébe (Budapest, váci-utca 1.) küldendő.

HERKULES-KÖNYVTÁR.

Szerkesztik: PORZSOLT JENŐ és PORZSOLT KÁLMÁN.

Kiadja: AIGNER LAJOS KÖNYVKERESKEDÉSE.

E cím alatt új hízagpótló vállalat indult meg még a múlt év
végén, mely a «Herkules» testgyakorlati közlönnyel párhuzam-
osan a testedző sport, a torna, atletika, csónakázás, korcsolyá-
zás, velocipédezés, úszás, vívás, szóval a testgyakorlatok összes
nemeinek ismertetésére és terjesztésére szolgál.

A «Herkules-Könyvtár»-ban önálló becsű szakmunkák fognak
megjeleni a testedző sport összes ágaiból.

Minden kötet külön egészret képez és külön megrendelhető.

E kötetek nélkülözhetetlen segédkönyvül szolgálnak úgy a torna-
tanárjelölteknek, tornatanároknak, sportegyleti művezetőknek, mint
megbecsülhetetlen kézikönyvül szolgálnak a sportsmaneknek,
tornászoknak, műkedvelőknek és teljesen laikusoknak, kik a
«Herkules-Könyvtár» egyes kötetei segítségével a testgyakorlatok
összes nemeit elsajátíthatják.

Az összes eddigi magyar testgyakorlati irodalom két-három,
jobbára elavult munkából állván, e vállalat régóta érzett hiányt
fog pótolni.

A «Herkules-Könyvtár» minden egyes kötetét az ország leg-
jelesebb szakemberei írják s szép képek fogják díszíteni.

Nincs a testgyakorlatoknak neme, a melyre a «Herkules-Könyv-

tár» ki ne terjeszkednék s így rövid idő alatt ez a vállalat fogja
megvetni a magyar testgyakorlati irodalom alapját.

Minden évben több kötet fogja elhagyni a sajtót s gondunk
lesz rá, hogy az egymást követő kötetek nemcsak szakszerűség,
hanem változatosság és érdekesség tekintetében is kielégítsék a
művelt közönség igényeit.

Nem hirdettünk előfizetést sem e kötetekre, sem társaira, de
hiszszük és reméljük, hogy az igazi művelt közönség nem fogja
megvonni pártfogását attól az úttörő vállalatától, mely Magyar-
ország hiányzó testgyakorlati irodalmát van hivatva megteremteni.

Eddig a következő kötetek jelentek meg és kaphatók Aigner
Lajos könyvkereskedése útján valamennyi könyvtárban:

- I. A magyar labdajátékok könyve, képekkel. Irta Porzsolt Lajos.
- II. A korcsolyázás kézikönyve, számos rajzokkal. Irta Porzsolt Jenő.
- III. Sportalbum, illusztrálva. Írták: Adorján Sándor, Balázs Sándor, Oláh Miklós, Porzsolt Kálmán, Szabó Bandi és Sziklay János.
- IV. Vitorlás kalandok. Irta Szalay Imre, országgyűlési képviselő.
- V. Montpelliertől Budapestig velocipéden. A szerző arcképével. Irta Igali Svetožár.

A «Herkules-Könyvtár» szerkesztősége.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Égész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. Iipót-utca
50. sz. földszint.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmintetlen leveleket nem
fogadunk el.

AZ «ACHILLES» VELOCIPÉD- ÉS CSÓNAK-EGYLET, AZ «ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «DEBRECZENI TORNA-EGYLET», «ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET», A «FERTŐI CSÓNAKÁZÓ-TÁRSASÁG», A «GYŐRI CSÓNAKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB», A «KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNAKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NEMZETI HAJÓS-EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNAK-EGYLET», A «POZSONYI HAJÓS-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMA-SZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SALGÓ-TARJÁNI VASPARIPA SZÖVET-KEZET», A «SELMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» A «SZEDEDI CSÓNAKÁZÓ-EGYLET», A «SZEDEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET» ÉS A «SZEDEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister 8 nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézteinek.

Főuraink a sportban.

Hiába tagadnánk, mi nem vagyunk demokraták. Magyarországon az uralkodó nimbusza mellett, főurainkat is bizonyos kegyelettel szeretjük. A nagy családok fénye, multuk dicsősége, neveik történeti hangzatossága lebilincselik úgy a lateiner, mint a polgári osztály emberét.

A politikában, mint a társadalmi mozgalmakban övék az első szerep. Átengedve és nem is irigyltetve tőlünk, vezetik főuraink magasabb ügyeinket.

És mint lehetne ez másképp a már eredetileg is úri sportnál. A testedzés szüksége csak a miveltőbb körökben születik meg és itt is honosodik meg leg hamarabb. — A tisztán, vagy főleg mulatságos sportban pedig épen csak a jómóduak szórakoznak.

Főuraink e téren is tehát a legjogosabb vezetők, kiknek munkássága mindenkor áldásos befolyással volt az ügyre. — Az oly sportokban pedig, hol a fődolog a nagy vagyon, természetes, hogy főuraink uralják a tért. Így a ló-sportban övék a legtöbb érdem és munka.

Az úgynevezett ember-sportban azonban főuraink mellett a nagy munkában méltó részt vesz mind jobban erősödő középosztályunk is. A polgári osztály még mind ez ideig tartózkodóan viseli magát a testgyakorlatokkal szemben, és alig látja be, hogy ez számára is való volna.

A testedző sportok csaknem mindenikét főuraink hozva be külföldről, némileg arisztokratikus jelleget is nyertek, kivéve a tornázást, mely ép ezért könnyebben is terjedt el. Napjainkban főuraink szereplése a sportban kétszeres beccsel is bir, mert egy-

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

A legszerencsésebb udvari vadászat.

Elbeszélés.
Irta Porzsolt Kálmán.

A találkozás a Paskal malomná volt. Az idő kinttő szimatot ígért. A magas társaság már együtt volt, a férfiak vörös kabátban s a nők izléses lovagló öltözékben. Még csak Gődöllőről várták a királynét, ki csakhamar meg is érkezett, délczezen ülve tüzes telivérjét.

— Jó reggelt, urak és hölgyek, — üdvözölte barátságosan a királyné a főúri társaságot, s miután pár szóval üdvözölte Andrássyt s a társaság több férfi és nő tagját, a falkanagyhoz fordult: — Gróf úr, kezdetjük!

A kopók egyszerre elszabadították s a falka nagy riadással rohan a sík mezőnek. A királyné megrántotta lova zabláját s utána vágatott a falkának. A társaság gyors ügetéssel követte ő Felségét.

Abban a pillanatban, a mint a lovak álló helyükből kivágtak, egy hölgy kalapja a földre esett s a hölgy kénytelen volt lovát megállítani.

Alig vette ezt észre a társaság egy ifjú férfi tagja, rögtön visszafordult lovával, hogy a szél által folyton tova hajtott kalpagot felvegye.

A kis balesetet a társaság közül senki sem vette észre s a lovasok a nyomot kapott falka után száguldtak.

Béla gróf leugrott lováról s felemelve a kalapot, mosolygó arccal nyújtotta a bosszankodástól és szégyentől piruló amazoknak.

A lány zavartan köszöntö meg a lovag szívesességét s fel akarta csatolni fővegét, de alig eresztette el kezeivel a zablát, a ló fi-czánkolni kezdett s a grófnő nem volt képes kalpagját felcsatolni.

— Így nem fog menni, grófnő, — szólta Béla gróf, — szálljon le lováról.

A lányka még egy darabig hasztalan próbálta, de végre is, rá kellett magát szánnia a leszállásra.

A gróf karját használva lépcsőül, a földre lebbent a lány, s mig Béla gróf a két lovat egy fához kötötte, a lány egy fátörzsre ülve igazította meg kalapját.

— Leontin, mért kerül egy idő óta? — szólta megváltozott hangon a gróf, megfogva a lány kezét.

— Kérem, adja ide az ostoromat.

— Ne térjen ki a felelet elől.

— Nem felelek rá, mert hazudni nem akarok.

— Hát mondja meg az igazat.

— Nem tartozom vele.

— És ha én azt hinném, hogy tartozik?

részt lendületet ad az ügynek, másrészt a társadalmi osztályok érintkezését elősegíti.

Nem mondjuk, hogy joga ne volna a "kaszttrendszernak, mert hisz nincs és nem is lesz soha társadalmi egyenlőség. Már csak a modor, a ruházat és tisztaság is elég arra, hogy bizonyos társadalmi osztályok érintkezését kizárja. — Hanem ahol e külsőségek, melyek az érintkezésben a fődolgozók, egyenlők, ott az érintkezés lehetséges és előnyös is mindkét osztályra. Ez a két osztály a főúri, és az úri középosztály.

És e két osztály a legtöbb kedvvel ép a sportban érintkezhetik. A mulató társaságban lehullanak az előítéletes osztály-falak és bizalmas együttlétben közelednek egymáshoz a műveltségben egyenlő osztályok.

Sok, nagyon sok idő fog még eltelni, míg ez érintkezés belsővé fog válni, de főurainktól függ, hogy a sportban, különösen az ember-sportban való részvétükkel e szükséges érintkezést lehetővé tegyék.

Eddig az egyletek vezetésében vittek vezérszerepet főuraink, de napjainkban e megtisztelő állást is kevesebben fogadják el, mint eddig.

Ha főuraink a sportban elfoglalnák az őket megillető helyet, úgy nem panaszkodhatnánk árva sportügyeinkről.

KARDOS B.

A közoktatásügyi miniszter a testgyakorlati terekről.

Tréfort Ágost közoktatásügyi miniszter az országgyűlés elé minden évben nagyérdemű jelentést terjeszt közoktatásügyünk állapotáról. Az 1884-ik évi miniszteri jelentés közelebb nyilvánosság elé kerül; mi azonban azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a jelentésből előre közölhetjük azt a részt, mely a testgyakorlati terekre s a testgyakorlás 1884-iki állapotára vonatkozik, s mely szó szerint szövegében így hangzik:

„Az 1868. évi XXXVIII. törvény-cikk valamennyi népiskolai fokozatu tanintézetben kötelező tantárggyá tette a testgyakorlatot. A végrehajtási utasításokban szigorú kötelezőségevé tétetett a községnek, illetőleg iskolafenttartónak, hogy a szükséges tornater elállításáról s annak tervszerű felszereléséről gondoskodjék.

Hogy milynemű gyakorlatok vétessenek elő az elemi-, a felső nép- és a polgári iskolákban, azt meghatározta a közoktatásügyi

miniszterium által kiadott tanterv. Ennek megfelelően kellett felszerelni a gyakorló helyiségeket.

Az 1869. évi számbavétel alkalmával 92 iskola rendelkezett torna-helyiséggel, s így átlag 1000 iskola közül minden 7-iknél találtatott olyan.

1881-ben már 6293 iskolának volt testgyakorló tere. Ekkor minden 1000 iskolára már 395 helyiség jutott.

Az 1884-ik évi jelentések szerint tornater találtatott 7354 iskola mellett, s e szerint az arány 1000 iskola alapján számítva 453,3-ban mutatkozott.

1881-ben a 6293 torna-ter közül 2742-nek, 43,6%-nak volt meg a szükséges felszerelése, ellenben 1884-ben a 7354 torna-ter közül 2947, vagyis 40,1%- birt kellő felszereléssel.

Ez-eknél fogva arra a tapasztalásra jutunk, hogy a torna-helyek gyors szaporodásával a felszerelés nem tartott kellő lépést, s így az arány 3,6%-kal hanyatlott.

Maga a testgyakorlás, miként arról az 1884. évi jelentések adatai tanuskodnak 7268 iskolában, s így csak 47,7% arányban folytatott pedagógiai helyesen.

A budapesti atletikai club jövője.

Az 1875. évben egy magasztos eszme futotta át a hazának a férfias testedző sport iránt érteklődő minden fiát. S azok, kik e szent ügyet felkarolták, kik hivatottak voltak az ígét hirdetni, a magot elvetni, nem kimélték semmi fáradságot, — főleg az eszme legfelavatottabb bajnoka néhai gróf Esterházy Miksa, — hogy Magyarország fővárosában, Budapesten atletikai club alakuljon; mely a testedző sportot, ha nem is minden alakban, méltó példaadásul gyakorolja.

Valóban hálára méltó buzgólkodása folytán úgy egyeseknek, mint a sajtónak hathatós támogatása következtében sikerült is az ige megtestesítése. Az elvetett mag jó talajra talált; az elhangzott ige nem volt kiáltó szó a pusztában.

Gondozókra talált a magyar ifjúság ez új virágos kertje. Sőt ápoló virága magott is hozott, mit bizonyítunk az ország több vidékén atakut testedző sport-körök. Az elmúlt tíz esztendő alatt a törzs kihajtott szépen: ágai bimbóznak. Nem hihető, hogy akadna ember, ki kétségsbe vonná azt, hogy a vidéki atletikai clubok megalapítására, az anya-egyletből kilépők, illetve elhaza széledők adták meg az első impulsust. S ma már azon tapasztalatra is jöttünk, hogy a törzs, az anya egylet tönkre megy, a sarj az szaporodik.

Sajnos egy tapasztalat biz ez, mert bár mély gyökeret vert is az ezelőtt 10 esztendővel megpendített eszme itt a fővárosban: a még közelmúltban virágzó fa korhadni kezd. A hatalmas tölg-

— Akkor nagyon önhitt lenne, ha azt hinné, hogy egyáltalán tartozom önnek valamivel.

— Leontin, az istenre, eddig sohasem beszélt így velem.

— A mig meg nem ismertem. Különben, megtiltom, hogy csak Leontinnak hívjon; szólítson grófnőnek.

— Talán épen Várkonyi grófnénak?

— Meglehet, hogy úgy. Ha nekem úgy tetszik, magának semmi köze hozzá.

— Eddig volt.

— A mig hittem.

— Itt valaki beszélt valamit.

— Eltalálta. Beszélt, még pedig sokat.

— De mit?

— Mindent.

— Nem értem.

— Mert nem akar érteni.

— Talányokban beszél.

— Ön pedig talányok megfejtésén fáradozik, esakhogy másutt.

— Most még kevésbé értem.

— Hát nem ön mondta-e, hogy az angol lady egy talány?

— Nos?

— Nos, ön e talányt megfejtette!

— Rágalom!

— Így beszél minden becsületes férfi, midőn egy társaságbeli nőről rosszat mondanak, még ha igaz is.

— De grófnő, ön igaztalan mindkettőnk iránt.

— Hiába védelmezi magát szerelmi ömlengéseivel, siessen a

Ladyhez, most pedig vezesse ide lovamat és siessünk a társaság után, melyet szemeink elől már úgy is elvesztettünk.

— Béla gróf szó nélkül engedelmeskedett s az amazont felsegítette lovára, s aztán gyorsan a társaság után vágattak.

— Ki mondotta e költött meséket a grófnőnek?

— Az nem tartozik a dologra. Különben megmondhatom: Pista báró.

— Levágom a fülét.

— Vagy ő a magáét.

— Az meglehet, de e nemtelen hazugságért bosszut állok.

— S mivel tudná bizonyítani ártatlanságát?

— A báró szereti önt s ily aljas eszközhöz fordult, hogy elidegenítse önt tőlem, de ne higgyen neki. én csak önt imádom.

— Mától holnapig.

— Hogy szerelmem komolyságát bebizonyítsam, még holnap megkérem a kezét atyjától.

— Kosarat fog kapni. Atyám megtiltotta, hogy önnel ezentúl érintkezzem.

— Ah, tehát teljes szakítás?

— Teljes szakítás.

— Leontin! Hát mért áztatott, midőn azt mondta, hogy szeret?

— Szerettem addig, a mig hű maradt.

— Ugy szeretni fog ezután is, mert hűségemet be fogom bizonyítani.

— Szép lesz, de addig is, kérem, siessünk a társaság után, hiszen teljesen kompromittál engemet! Talán eltévesztette az utat?

nek a gyökerén rágódó féreg pusztító foga alatt le kell roskodnia, már pedig ha a törzs ledől, alig bízható, hogy a vastagabb, még ugyan életerős hajtások is ne fonnyadnának, ne pusztulnának el.

Az eszme megpendítője, méltó és felkent bajnoka, — ki sajnos, hogy az örök álmot aluszsza — mit szólna hozzá, ha látná, hogy az épület, mit szorgos kézzel felépít: alapjában ingadozik, s csak enyhe fuvalom kell hozzá, hogy romba dőljön.

Hol vannak hát a mester tanítványai, kik az ígét hirdessék? Hol vannak a kertészek, kik az elvetett magot ápolják? S végül, hol található meg tulajdonképpen a magyar ifjúság? Mély sötétségbe rejtőztek ők, a bokrok rengetege nem engedi látni az erdőt. A főváros magyar ifjúsága pedig megtalálható mindenütt ott, hol Fortuna isten-asszonyának, Bachusnak, Amornak és Carneval hercegségének áldozni oly szent kötelességének tartja.

Minek is azt a bolondos sporto életfeltételünkre fordítani, csak úri passióként néha-néha áldozni Heraklesnek. A magyar ifjúságot jól jellemezte Petőfi, midőn azt mondja:

„Jaj az olyan kertnek, jaj mert megverte az Isten,
„A hol, mint ti vagytok magyar ifjak, ilyen virágok teremnek.”

A magyar ifjúságnak — értem különösen a budapestit — e szent ügy iránti érdeklődés, úgy látszik csak szalmaláng volt, mely a megpendített eszme lég-hajóját magasba emelte csak azért, hogy lássa, miként bukik az mihamar alá.

Tétlensége a clubnak aláírása azon hitnek, hogy virágzása Zenitjéig elérve, süllyed. Kár, nagy kár lesz pedig, ha ez oly rövid idő alatt elért siker eltemetődik.

A club 10 év előtti megalakulását, az athletika hajnalhasadásának tekintettük. Ma, ne adja isten, haldoklása, ha nem is irtólag, de mindenesetre bénítólag hat az ország többi hasonló club-jaira.

Miért van mindez? honnan ez a közöny? avagy már magyar ifjúság nincs is Budapesten? Én azt mondom, van magyar ifjúság Budapesten, mely tud is lelkesülni és áldozni, küzdeni egy eszme mellé, melynek pártolására felhívatik. Hanem vannak korlátok, melyeket útközből nem a tehéltétlenség miatt nem távolíthatnak el, hanem mert azok oly természetiek, hogy bolygatásuk még jobban izolálná az osztályokat. Igyekezni kell tehát ama korlátok nem létezéséről, mielőbb meggyőzni Budapest ifjúságát s hiszem, hogy sereglük a zászló alá, mely vezér lobogója a magyar athletikának.

Én ismerem Budapestnek az 1870-ik évtől egész 1880-ig felszolgált generációját, mely generáció szolgáltatja a magyar athletikának a legnagyobb kontingenst. De ismerem a budapesti magyar athletikai club tagjait is, kik közt a legnagyobb kontingenst azok szolgáltatják, kik évről-évre egyetemi tanulmányaik folytatására Budapestre sereglenek, és elenyészők azon közreműködők száma, kik állandó budapesti lakosok.

Tudva ezt, úgy hiszem mindenki előtt világos lesz az, hogy ha azt állítom a club tagjainak tömegéről, hogy csak mint vándor-madár tűnik fel koronként.

Igyekezni kell tehát olyanokat is megnyerni, kik stabilisek. —

A gróf agyán egy gondolat cikázott át, mely ajkára hirtelen mosolyt derített.

— Ah, igen, csak most veszem észre, hogy e tévesztettem a helyes nyomot. Ime a bokros felé visznek a patkó nyomok.

S csukugyan több patkó nyom látszott a cserjés felé vezető úton.

A fiatal pár csakhamar eltűnt a fák között.

A gróf hallgatag lett; agyát úgy látszik, mulattató gondok foglalkoztatták: Tegnap a Lady és Pista báró a cserjéről beszéltek halkan, hátba... mormogta magában.

Egyszerre a sűrűből emberi hangok ütötték meg füleiket.

Béla gróf arca örömtől gyulladt ki, s a lovak lépését meglassította.

— Hiszed-e még most is, hogy nem tégedet, hanem a Ladyt szeretem.

A lány nem felelt.

A gróf erre félre húzta a lombokat, úgy hogy ezek nyílásán át egy kis tisztásra lehetett látni.

A mint e nyíláson kitekintett Leontin, arcát élénk pir futotta el: a Ladyt és Pista bárót látta ott ülni egymáshoz közel.

— Hiszed-e most, hogy csak tégedet szeretlek, — kérdezte Béla a lányhoz simulva, midőn halkan visszafordultak.

Leontin mit sem felelt, de engedte karcsú derekát átölelni.

— És nem fogok kosarat kapni?

— Ah istenem, félek, hogy a papát nem fogja kiengesztelhetni.

— Kényszeríteni fogom.

— De mivel?

Igen üdvös lenne továbbá, ha ama bizonyos csarnok megvásárlásáról lemondanának az illetők, mert az felemészti bizonyára a még meglevő vagyont, mely pedig már úgy is csak romja ama állítólagos vagyonnak, mely ha most a maga valóságában léteznék, bizonyosan a club existenciája nem állana oly kétes alapon.

S gondolják is meg jól a hangadók, hogy helyes-e az irány, járható-e az út, melyen a club ügye halad, mert így vegetálva, a még meglevő zsarárnok is kialszik s a vezetők a meggyújtott fáklyával egyedül ballaghatnak. Hitegetése a tagoknak 12 hó óta, hogy így lesz, úgy lesz, időszerűtlen közgyűlések határozatai, mint szauktiók hirtelen hirtetnek.

Tíz-husz ember ismerheti a viszonyokat, de a többi is figyelembe kell venni. Tétlenség az, a mivel vádolható a bizottmány. Valamint az alapszabályok lekötik a tagot, és kötelezettséget rónak rá a club érdekében: úgy megfordítva is áll a dolog.

Nem a vigadó sikamlós parkettjén kell eldönteni a fővárosi magyar athletikai club jövőjét, hanem vállfeszített együttes munka s tanács után, mielőbb egy — ha nem is imposans csarnok, de gyakorló helyiség berendezése, bérlelése volna az, mit a club reputációja érdekében tenni kellene.

Be kell hajtani úgy az alapítványokat kérlelhetlenül, valamint a hátralékosokat a fizetésre felszólítani, úgy a rendes, mint a pártoló tagokat egyaránt. Ingyen senki club-helyiséget nem ad, magunknak kell azt szerezni; ha a pénzügyi operáció végrehatatnák, úgy hiszem lenne is miből.

Hosszú betegeskedése a clubnak életébe kerülhet.

Vegyük figyelembe tehát az illető zászló lobogatók, hogy a tagok is megkövetelik jogaikat. Az alapszabály egy viszonylagos szerződés a club és tagjai közt, melyet egyik fél, ha be nem tart, a másik fél méltán szegi meg azt.

Kialszik az élet fáklyája a beteges emberből, ha a megmentő orvosság soká késik.

Ezeket kívántam elmondani a club jövője érdekében; máskor majd másról.

NAGY LAJOS,
a M. A. C. rendes tagja.

Uj korcsolya-pálya a fővárosban.

A már többször hangoztatott állítást, hogy a korcsolya-sport — melyben hölgyek a férfakkal együtt szórakozhatnak, — a legfejlettebb fővárosunkban, legjobban bizonyítja a Duna jobb partján létesült új korcsolya-pálya. A budai polgári lövészegyesület kebelében alakult ugyanis egy jég-pálya bizottság, mely a következő értesítést teszi közzé:

Van szerencsénk tudomására hozni, hogy a II. kőr. Rókus-utczában az ország-úttól alig 5 percznyi távolban épült új lövőházunk előtt elterülő lapályon jégpályát nyitunk.

A berendezés a sport és a komfort igényeinek egyaránt meg fog felelni.

— Mivel? Mivel? Azt hiszem, nagyon könnyen fog menni, — szólott mosolyogva a gróf, miután előbb órájára tekintett, — csak csevegjünk még tovább, hisz most úgy sem érdekel már többé a vadászat; ugy-e bár édes Leontinem?

— Oh, most már engem sem érdekel a vadászat.

Már teljesen véget ért a vadászat s a társaság búcsúzni kezdett, midőn a fiatal pár megkerült.

Eltűnésük természetesen a legnagyobb feltűnést és mebotránkozást keltette s midőn megérkeztek, a legkülönbözőbb arczkifejezések siettek ezt tudokra adni.

A falkanagy és Leontin atyja egyszerre siettek Béla grófhhoz, hogy kérdőre vonják és megtenyítsék a botrányért.

Szavokat azonban hirtelen félbe szakította egy magasabb hatalom szava: a királyné szava.

A királynében a nő megértette a fiatalok helyzetét s egy szavával az egész társaságot megmentette a kínos helyzettől s boldoggá tette a két gyermeket.

— Hagyja el, gróf úr, szakította félbe a királyné az apát, — ne bántsa a gyermekeket, hiszen mit érdekelheti a vadászat a — jegyeseket?

Az egész társaság egyszerre elkezdett kacagni, s a királyné kezeit hirtelen megragadták két oldalról és csókokkal halmozták el a boldog jegyesek.

A pálya észak felől teljesen védve van. Kiterjedése több 4000 □ méternél. A vízréteg mélysége alig $\frac{1}{2}$ méter.

A jégmesteri teendők teljesítésére Holly József urat, a pesti korcsolyázó-egyesület régi szakemberét szerződttetük.

A lövőház tágas elegáns csarnokai fűtve lesznek és a t. cz. közönség rendelkezésére állanak. Vendéglői és kávéházi berendezésről gondoskodva van.

A pályán bizonyos napokon katonai zenekar fog játszani.

A II. ker. jégverem- és fő-utca sarkáról a lövőház bejáratáig rendes omnibusz-közlekedés lesz. Ezen kívül a rókus-utca elejéig a közúti lövönatu társaság kocsiai is közlekedni fognak, — és pedig a pesti Károly-kaszárnyától köz- és ünnepnapon egyaránt, a budai lánczhídtól pedig ünnep- és vasárnapokon, valamint jégpálya-ünnepélyek alkalmával.

A kocsik ez indulás helyén, továbbá a budai lánczhíd kávéháznál, a nagy rókus-utca szögletén és a várbeli régi városházán mindenkor jelezve lesz, hogy a pálya használható e.

A belépti díj személyenkint 30 krban, vásár- és ünnepnapokon 50 krban, jégpályai ünnepélyek alkalmával pedig 1 forintban van megállapítva. A tanításért lecskénként 50 kr., a korcsolyák fel- és lecsatolásáért, valamint a ruhák őrzéséért személyenkint 5 kr., a korcsolyák gondozásáért pedig az egész idényre 1 forint díj fizetendő.

Az idény-jegy személyenkint 4 forint. A budai polgári lövész-egylet tagjainak s a velők közös háztartásban élő családtagoknak 2 forint, más kedvezményezett egyletek tagjainak és a hozzájuk tartozóknak, úgyszintén a tényleges szolgálatban levő katonák tiszteknek 3 forint.

Mind e jegyek kaphatók a jégpályán, továbbá Ulrich és Lohr virágkereskedő czégnek II. ker., fő-utca 1 sz. a. levő üzletében.

Bővebb felvilágosítással az alulírtak szolgálnak.

Budapesten, 1885. évi december hó 2-án.

A budai polgári lövész-egyesület jégpályai bizottsága:

Rupp Zsigmond s. k.,
elnök.

Dr. Csorba Ferencz s. k.,
jegyző.

Csónakverseny-egylet.

1883. ápril havában volt az első értekezlet az országos evező-szövetség dolgában. Azóta közel három év mult el, s még mindig nem jött létre ez a szövetség; pedig ismételve tanácskoztak s üléseztek az evező egyletek küldöttei B.-Füreden és Budapesten s nem hiányzott a buzgóság, sem a jó akarat. Mégis ott vagyunk, a hol voltunk 1883. év elején, t. i. a tervezés stádiumában; egy lépéssel sem előbbre, sőt ha jól vesszük, még egy kissé hátrább is vagyunk, mert a pozsonyi bajós-egylet, mely az 1883. ápril havában Esztergomban tartott első értekezleten pártolta az országos evező-szövetség létesítését, azóta kijelentette, hogy nem vesz részt benne, s a győri csónakázó-egylet, mely akkor lelkesen vitte elől a zászlót, letette a zászlót és félrevonult.

Méltán lehet, de sőt kell is felvetnünk a kérdést, hogy mi okozta ezt az eredménytelenséget, miért nem jött létre az országos evező szövetség?

Az én igénytelen nézetem szerint ennek oka, nem az egyéneknél, sem az egyes egyleteknél, hanem abban keresendő, hogy a mi evezősi viszonyaink még nem értek meg annyira, hogy egy országos evező-szövetség általánosan érzett, s kívánt szükségletet képezne. Nem akarom ezzel azt mondani, hogy egy országos szövetség felesleges vagy haszontalan intézmény, sem azt, hogy jövőben nem lesz rá talán szükség, hanem csak azt, hogy midőn a mostani viszonyaink közt annak létesítésén fáradoztunk, kissé túllőttünk a célon, olyasmit akartunk, a mire még korai volt törekednünk, s ennek tulajdonítom, hogy törekvésünk sikert nem aratott.

Az országos evező-szövetség célja volna az evező-sport fejlesztése mennyiségileg és minőségileg, vagyis minél nagyobb körben, és minél magasabb tökéletességre. Eszközei a készült alapszabály-tervezetek szerint, a közvélemény megnyerése keletkező egyletek tények és tanácsok útján való gyámolítása, jelentések és statisztikai adatok beszerzése és közzététele, nagy gyűlések tartása, a honi hajó-ipar megteremtése és pártolása, egységes verseny-szabályok alkotása, versenyek rendezése és az egyletek

közi ügyekben választott bírósági tevékenység. A szövetség ügyeit intézik a szövetségben levő egyletek küldötteiből alakuló nagy gyűlések és az utóbbi által választott választmány.

Hogy egy ilyen szövetség a kitűzött üdvös célon csak némi siker kilátásával is működhesse, ahhoz nézetem szerint okvetlenül szükséges volna először, hogy tagjainak száma oly nagy legyen, hogy már ennél fogva társadalmi faktort képezzen, mert csak ez esetben lehet hatása a közvéleményre a vízi sport emelése és új egyletek alakítása tekintetében, másodszor pedig, hogy a szövetség elégséges pénzzel is rendelkezhesse.

A mai állapotok mellett, midőn legjobb esetben négy vagy öt egylet 200 vagy 250 taggal képezné a szövetséget, s minden tag után legfeljebb 1 forint tagdíjra, összesen tehát évi 250 forint rendes jövedelemre lehetne számítani, én a szövetség lényeges kellékeinek egyikét sem látnám megvalósítva, s meg vagyok győződve, hogy azok a szövetségi nagy gyűlések, — melyre a vidéki egyletek vagy éppen nem, vagy legfeljebb 1—2 tag által képviselve jelennének meg, mert, valljuk meg őszintén, nem sok evezős tenné meg a költséges utazást — nagyon sovány nagy gyűlések volnának, és a választmány működése is, melyben vidéki tagok szintén részt vennének, a távolság, az utazás alkalmatlan és költséges volta miatt is nehézkes lenne, és sok-oldalu akadályokba ütköznék, úgy, hogy az országos evező-szövetség nem életerős testület, hanem csak mesterségesen felállított készülék lenne, melynek ideig-óráig tartó működése, azt hiszem, senkit sem elégitene ki.

Ugy hiszem éreztük mi ezt mindnyájan már akkor, mikor az országos evező-szövetség eszméje legelőször felmerült, s ez volt az oka annak, hogy bár hajlandóknak nyilatkoztunk a szövetséget megalkotni, még sem alkottuk meg, mert éreztük, hogy valami túlságos nagyot akarunk csinálni, melynek sikerében nem bízunk magunk sem. Akartunk is, nem is; nem szóltunk ellene, mert nem voltunk tisztában magunkkal s féltünk az országos evező-szövetség, mint üdvözítő eszköz elejébe állni, az evező-sport jövőjét compromittálni. Legalább én így voltam vele; ezt nem röstelem nyíltan bevallani; jobb elismerni a tévedést, mint tovább is a téves uton járni.

Minden oldalról jól megfontolva az ügyet mindinkább erősödött bennem a tudat, hogy az evező-szövetség még nem nekünk való, s azért bátorodom javasolni, hogy ejtsük el egészen az eszmét legalább egyelőre.

De jelen soraimnak nem csak az volt célja, hogy az országos evező-szövetség impraktikus oldalait feltüntessem, hanem az is, hogy helyette mást javasoljak.

Szerintem ugyanis, a mily kevésbé szükséges és célszerű lenne egy országos evező-szövetség, éppen oly mértékben szükséges és hiánypótló lenne, egy egylet szervezése a bécsi «Regatta-Verein» mintájára, kizárólag versenyek rendezése szempontjából.

Eddig, mint tudva van, majd csupán egy egylet magában, majd kettő-három egymással szövetkezve rendezte az evező-versenyeket. A versenyek, kivált a regatták, anyagi tekintetben szerfelett kétes vállalatok; egyszer veszteséggel, másszor nyereséggel végződnek; sok függ a rendezéstől, de még több az időjárástól. Legyen rossz idő, akkor ugyan kötéllal sem lehet nézőközönséget fogni, s a rendezéssel és a díjak, czimek beszerzésével járó tetemes költségek fedezetlenül maradnak. Ezért minden egylet nagy n meggondolja a dolgot, mielőtt regatta rendezésre vállalkozik.

Ily körülmények közt nagyon természetes, hogy a versenyek rendezése évről-évre biztosítva nincsen. Pedig a versenyek a legfőbb tényezők az evező-sport emelése s fejlesztése tekintetében. Szükséges tehát, hogy minden évben biztosítva legyünk, hogy lesz verseny, szükséges továbbá, hogy a versenyek rendezésében s a verseny-szabályokban egyöntetűség és stabilitás uralkodjék.

Ezt a célt, ha az egyes egyletekre hagyjuk a versenyeket, soha sem fogjuk elérni, azért nézetem szerint egy oly testületet kellene teremteni, mely függetlenül az egyes egyletektől rendezze a versenyeket, megalkossa a verseny-szabályokat, gyűjtse a díjakhoz szükséges pénzt, eszközölje ki a versenyzők s hajóik részére a szállítási kedvezményeket stb.

Mindezek beletartoztak volna az országos evező-szövetség távkörű hatáskörébe, de miután mint kifejtettem, ennek létesítése, mert még gyakorlatilag alig volna kivihető, javaslatom oda irányul, hogy a versenyek rendezése érdekében az eddigi alkalmi társulatok helyett, egy állandó verseny-egyletet alapítsunk.

E verseny-egylet nem az evező-egyletek szövetsége lenne, hanem tagjait úgy az evező-egyletekből, mint azon kívül álló körökből nyerné. Szóval egészen külön önálló egylet lenne, melybe minden fedhetlen jellemű férfi felvételnék. Állana rendes és pártoló tagokból, kik csekély évi tagdíjat, mondjuk 2—3 forintot, az evező-egyletek tagjai 1 forintot fizetnének. Ha csak a 3 bu-

dapesti együletet vezetjük is. Körülbelül 150, az azonkívül körökből pedig legalább 50, összesen tehát 200 tagra lehetne már az első évben számítani.

Részletekbe ezúttal nem bocsátkozom, csak az eszmét akartam felvetni, hogy további eszmecsere alapját képezhesse. A lényege, mint mondtam, abban volna, hogy az egyuletektől függetlenül önálló alapokon alakulna a regatta-egylet, s a fő különbség közte és az országos evező-szövetség közt az, hogy az előbbiben egyének, utóbbiban pedig egyletek a tagok, s hatásköre az előbbinek csupán a versenyek rendezésére szorítkoznék.

Erősen él bennem a hit, hogy egy ilyen verseny-egylet nagy szolgálatot tenne az evező-sportnak, s hogy ez az, a mire ez idő szerint égetően szükségünk van, s nem az országos evező-szövetségre.

Lehet, hogy idővel, ha megerősödik s fejlődik a verseny-egylet s vele együtt az evező sport is, akkor átalakíthatjuk evező-szövetséggé is.

Addig is azonban melegen ajánlom a verseny-egyletet a hazai evezős-egyleteknek, mert könnyen létesíthető, s azt hiszem áldást hozó lesz a magyar evező-sportra.

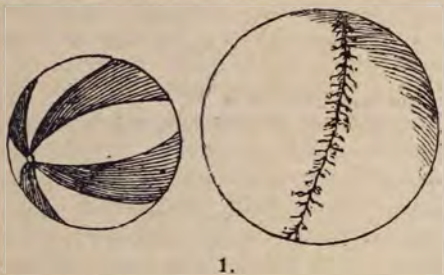
Legközelebb leszek bátor a verseny-egylet alapszabályainak tervezetét is röviden közölni.

FÜLEPP KÁLMÁN.

Az ősi egyptomiak testedzéséről.

(Képekkel.)

A művelődés jelzőjének bátran tekinthetjük magát a sportot, melynek fejlődése és hanyatlása világosan jelzi a népek tökéletesedését és süllyedését. A rómaiak bukásának említésénél sohasem feleli el a történetíró felemlíteni a testedző játékok és versenyek kiveszését vagy elfajulását. A görög és az angol nép műveltsége és egészséges volta együtt említhető.

1.

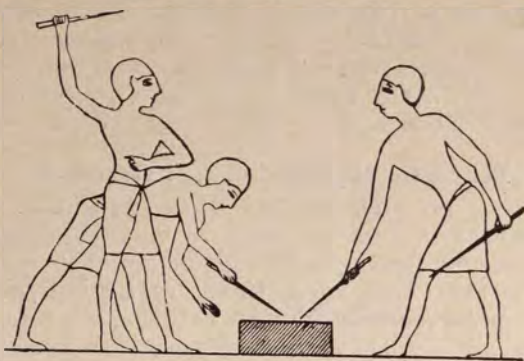
Az egyptomiak ősi műveltségéről, ha mi sem maradt volna is fenn más, mint a képeinken bemutatott képírás labdáikról, törtyakorlataikról és testedzési módjukról, már ez eléggé tanuskodik műveltségükről. Hol a labdák ép oly módon készíttetek, mint a mai iparos világban, ott a sport-eszközök gyártása mellett maga a sport is nagyon fejlődött lehetett. Különösen feltűnő, hogy már a nyolczczikkelyű labda készíttést is ismerték az egyptomiak, sőt a nagyobb labda-képről azt következtethetjük, hogy a széllel töltött hólyag-labdával is játszottak.

2.

A 2-ik és 3-ik ábrán levő mozdulatok megfigyeltéhez sok szó férhet; legvalószínűbb azonban, hogy a játékok a lágy deszkába való törvétesekben állottak, hol mint 3-ik ábránkon látható, egy ellen ketten is küzdöttek.

4-ik ábránkon egy nálunk a tornában is ismert gyakorlat van feltüntetve, melynél karkulcsolással és térdhajlítással kell az ülő helyzetből felemelkedni. Csakhogy itt az egyptomiak csak egyik

3.

karijokkal kapaszkodtak egymásba, mi a gyakorlatot meglehetősen nehezíti.

4.

Mind ez ábrák szemlélése meggyőzhet bennünket az ókori műveltség magas fokáról, mikor a testgyakorlatok méltóbb pártolásban részesültek, mint ma.

Korlát az elemi népiskolában.

Már előzőleg elméletileg kimondatott a korlátnak, az elemi népiskolákban bizonyos feltételek mellett használhatósága. A következő sorokban gyakorlati útmutatás adatik arra nézve, minő gyakorlatokat lehet káros hatás nélkül alkalmazásba venni, és minők nem alkalmazandók egyáltalában az elemi népiskolákban.

A korlát a növendékek mell magasságáig érjen, a két korlátfő egymástól oly távkozra legyen, a mely szélesek átlag a növendékek vállban, hogy ha közéjük állanak, karjai vajmi keveset érintsék a korlátfákat.

A gyakorlatok végzésére egyidőben legkevesebb ketten, leg-többen nyolczan léptetessenek a korláthoz. A szerhez állíttatása a csapatnak rendesen két sorba történik, a korlátfák hosszirányában innen és túlra egy-egy sor, vagy pedig a korlát végeikkel szemközt. Minden gyakorlathoz sorrendben egymásután vezéreltessenek a növendékek.

Függve állások és függések.

A korlát-fákon kívül mellső oldal álláshoz innen is ketten, onnan is ketten indulj, rézsút szemközt állni, a korlátfát felső fogással fogni és leguggolni 1, lábakat előre vetni a korlátfák alá ugrással 2, visszaguggolni 3, felegyenesedni 4. Ugynezen mellső függéssel állásban láb- és kargyakorlatok, úgy mint az egykorú korlátnál (m. támfánál) iratott.

Oldal állásból mellső függéssel dönt állásba előre a korlátfák alá előre lépkedni, lábak állásban maradnak, míg a kezekkel felváltva átfogni a tulsó korlátfára és ismét vissza, 1—3. oszt felső fogással, 4—6. oszt. alsóval és karkeresztezéssel is. Bal (j) kéz átfog, és a testtel jobbra (b) $\frac{1}{4}$ fordulat, visszafordulni és fogni. Oldal állás innen, átfogni alulról a tulsó korlátfára, ekkor ugrás előre, onnét visszaugrás guggoláshoz, kezekkel hátra visszafogni, még egy ugrás hátra és állás föl.

Mellső oldal állásban a korlátfára felfektetni a karokat alkar vagy felkar függéshez, leguggolni, térdeket felhúzza lábak a földet pár másodpercig ne érintsék; lehet pár lábgyakorlat is ezen függésben.

Haránt állás a korlát végeinél, arccal befelé, kezek alulról fogódnak fel a korlát végekre orsó tartással, előbb guggolás, azután lábakkal előre (h) lépkedni dönt állással függéshez, onnét

vissza. Az előre lépések után lábak maradnak, de a kezekkel történi felváltva előre és vissza fogás, u. n. függeszkesdes vagy pedig felhúzózással páros karhajlítás és nyújtás. Függéssel állásban lábgyakorlatok, terpeszbe keresztiezett állás a — guggolásba — török-ülés ülőhelyzetébe — — ugrani vagy leereszkedni.

Haránt függés a felkarokon, a korlátfák között állni, karokat kissé behajlítva jobbra balra felfektetni fogódzással, ezután páros térdemeléssel függés vagy lábmozgások rövid ideig, terpesztés oldalt vagy hosszában, lábázás egyikkel előre, másikkal hátra, keresztiezésben lábsere, — az 5—6. oszt. keveset lendülhet is.

Fekvéssel függések oldal helyzetben.

A korlátánál kívül állani, felső fogás, leguggolni és ugrással felvetni a lábakat a korlátfák között a tulsó korlátfára, előbb a talpat feszíteni rá, aztán sarok függéshez, utóbb térdfüggéshez tolni fel a lábakat. Ezen páros térden és kezeken fekvéssel függésben láb- és kargyakorlatok: jobb (b) lábat vagy kezét a korlától levéve alá nyujtani és ismét feltenni, kezekkel fogást cserélni, keresztbe és visszafogni, a térdekhez átfogni a másik korlátfára a térdeken kívül vagy belül és visszafogni, kezekkel felhúzódni és az innen ő korlátán alkarfüggést venni és ismét leereszkedni, térdeken függésből a czombokra fekvéssel függésbe feltolni a lábakat a tulsó korlátfára derékhomorítással, onnét ismét visszahúzódni térdcsüngésbe, — az 5—6. osztálybeliek végezhetnek kissé nehezebbeket is előtornászok segédkezése mellett: kezek az innen eső korlátat fogják, lábak a tulsón térdcsüngésben, ebben a helyzetben lábázatni a testet karhajlítás és nyújtással; vagy páros karra egyszerre fogni gyorsan a térdekhez, szintén úgy vissza is; vagy a térdeknél fogódzni és a lábakat átvezetni a másik korlátfára, ott nyujtva felfektetni, vagy a lábfejeket beakasztani és középtestet a korlátfák közzé lebecsátani, (ezen u. n. «fészek» vagyis hátsó fekvéssel függés azon gyakorlat, mely a korlátan még nagy elővigyázattal elővehető a 11—12 éves gyermekeknél, de ugyanezt a gyűrű-bintán már határozottan mellőzni kell), a fészekből vissza épúgy kell menni, a mint abba jutott a test, t. i. közép testet visszahúzni, lábakat a kezekhez hozni térdcsüklőbe, kezek visszafognak a másik karfára, lábakkal földre állni; vagy a lábakat a korlátfák között felvetve feltolni a tulsó karfára, a középtesten hátsó fekvéshez, ezután a felső testet jobbra (b) hajlítva a fejét alulról felemelni, a nyakszírtet hátul a karfára feszíteni, bal kart, majd a jobbat is hátul a karfára felkulesolni, ezen hanyatt fekvésből feltolódni ülésbe és abból leugrás, vagy ismét vissza leereszkedni a karfák közé fekvéssel függéshez stb.

Fekvéssel függések haránt helyzetben.

A korlát végeinél arccal befelé guggolva állás és függés, bal lábbal előre dobantással ugrás, mialatt a jobb láb fellendítetik a karfák között, sarok vagy térdcsüngéshez a jobb karfára, ezután utána emeltetik a bal láb is balra. Ezen haránt fekvéssel függés történhetik a sarkokon térdcsüklőkban vagy a lábfejekon függéssel a szerint, a mint függesztetnek fel a lábak; törtéhetnek kar- és láblebecsátások; kar- és lábszerék, illetőleg jöhet mindkét kéz vagy láb egymás mellé és ismét szét. Az 5—6. oszt. itt is végezhet hátsó fekvéssel függést elővigyázattal, a korlát végeinél arccal kifelé állás, leguggolni, felugrással felvetni a lábakat az arc felé, a korlátfák közé (kezdetben a korlát közepén), fejfel hátra lefüggés, lábakat fent terpesztetni, lábfejeket behorgasztani, hátra leeresztetni a korlátfákra lábfejekon függéshez; ebtől lehet lefordulni állásba, a lábakat leeresztetni, vagy a középtesttel ismét visszahúzódni, csak az átfordulákor gyorsan el kell eresztetni a kezeket is, mihelyt a lábak a karfáról lebecsátattak, nehogy karkifordulás történhessék, a mi ha nem is lenne épen nagy veszély, de mindenesetre fájdalmas és ingegyngítő esemény.

(Vége köv.)

Kaszás hazaérkezése.

A magyar velocipédezésnek nagy napjai vannak már. Zmer-tych, Igali, Vermes és Kaszás nagyszabású útjaikkal a magyar velocipédezésnek külföldön is nevet szereztek. Különösen nagy érdeklődéssel viseltetett a külföld Kaszás útja iránt balesete következtében. Hon pedig minden sportbarát e nélkül is figyelemmel kísérte Kaszás útját.

A megérkezésnél, mint az indulásnál Kaszást nagyban gátolta a velocipédezésben az időjárás. Indulásakor a sár, érkezésekor a hó kényszerítette Kaszást, hogy hazánkban vasutat használjon, de külföldi útjában tisztán velocipédet használt. Az Aszóditól a fővárosba velocipédezészt jövő számunkban Bartay úr, Kaszás egyik kísérője fogja megírni.

Kaszás a fővárosba megérkeztek az erős hajítás daczára igen jól néz ki, mondhatnánk jobban, mint indulásakor. Karjának mi baja sincs és a törés helye is csak kissé látszik.

A «M. V. C.» Andrassy-úti helyiségéből Kaszás haza távozott, de már 9-kor a Szikszay éttermében üdvözölték barátai. A Szikszay által feltalált rengeteg mennyiségű és kitűnő minőségű étel és ital a társaságot oly kellemes hangulatba hozta csakhamar, hogy a felköszöntések a nap hőszere igen korán megeredtek. — Kaszást felköszöntötték Szikszay Ferencz, Vermes Lajos, Nagy Gyula és még többen. Kaszás rokonát, a vacsorán szintén megjelent Sárj Miklós földbirtokos urat felköszöntette Rieger Lajos és Gallász Rezső. Sárj úr lelkes szavakban emékezve meg az ifjúság észszerű időtöltéséről a sportról, az ifjúságot éltette. A számos felköszöntésekre Kaszás válaszul, körülbelül a következőket mordotta:

Uraim! tisztelt sporttársak és kedves barátim!

A mai nap életem legszebbike, s mindenek előtt köszönetemnek adok kifejezést e kitüntető és szívélyes fogadtatásért, melyben részesítenek. Higgyék el, hogy velocipéd-útamon voltak szép és rossz napok, azaz nem hibáztak mulatságos események, de komolyak sem. Pestről július 5-én vasúton indultam Vándory barátommal Pozsonyig, mert az út odáig a megelőző napokon történt felhőszakadások által még jó lónak sem volt alkalmas. Így tehát Pozsonyt tekinthetjük kimeneteli pontnak, a honnan alig voltunk egy pár kilométerre, tisztességes záporosó lepett meg, mely Schwechaton is tartott bennünket. Linz előtt gépem villája eltörtött s Vándorytól elváltam s bementem Linzbe gépemét javítandó. Ez alkalomnál az ottani bicyclisták rábeszéltek, hogy útam ne folytasam kitűzött irányban, mert ezen országút tájéka igen unalmas, hanem menjek az ígész Salzammergúton át, s úgy is tettem.

Július 11-én, a mint tudjuk, Salzburg előtt 2 kilométerre egy látványosság, a Glockenspiel, (mely nem más, mint egy fazécsörömpölés) miatt siettem s mondhatnám, a hegy meredeksége által, de mondjuk csak vigyázatlanságból csinos bukfenet vettem s így jobb karom törése által a Salzammergúton gyönyörűségeit ugyan drágán fizettem meg. 3 hétig fektüdtem a Johannes-kórházban, de az ottani nem sportszerű kosztot megunva, szállodába mentem s onnan gypsb csomagolt karommal több kirándulásokat tettem. Karom nem akart gyógyulni, s mivel kijelentettem, hogy Párisig mégis elhajtok akárhogy történik is, Münchenben csináltattam egy jó bőrkötést, mely a még nem gyógyult csontot feszítette, s október elsején megint neki mentem a nagy világnak, de az idő nem volt kedvező s így csak október 29-én értem Párisba, a hol hálát mondtam az égnek, hogy akaratom győzött és egyúttal elhatároztam magamban, no hogy ha már eddig értél, elmégy Londonig is, és november 4-én indultam Párisból a csinos Dieppe kikötőbe és tengeri fürdőbe, onnan hajón Newhaven angol kikötőbe, hogy megint bicyclin folytathassam útam Londonig, a hová november 9-én este értem. 13-án megint hajóra ültem s 48 órai utazásom alatt az északi tengeren csunyául belém kapaszkodott a tengeri betegség.

Hamburgból 18-án indultam s Berlinbe 20-án este értem ott 2 napi tartózkodásom után megint gebémre ültem és siettem hazafelé, de bizony Poroszló előtt Neustädteleben tökéletesen befagytam a nagy hóban s lehetetlen volt tovább menni. Aszódig vasúton jöttem, míg innen kedves barátaim társaságában ismét gépen. E sok kellemetlenséggel egybekötött útamért gazdagon kárpótolt kedves kollégáim ily szíves fogadtatása, melyért fogadják újból köszönetemet és engedjék meg, hogy tiszta szívből jövő áhajtással adjak kifejezést, hogy a magyar velocipédezőket az ég sokáig éltesse és védje a velem történt hasonló balesetektől.

A «Budapesti (budai) torna-egylet» díszturnája.

(1885. december 7-én).

Lapunk szűk tere nem engedi, hogy e számunkban részletesen ismertessük e sikerült díszturnázást és előlegesen csak az eredményeket adjuk Brooser úr szíves feljegyzése után:

1. pont: Felvonulás a szabadgyakorlatokhoz 48 résztvevővel. Egyszerű tagszabadgyakorlatok törzsmozdulatokkal.

2. pont: Csapatturnázás. I. csap. bak: Brooser Mór előtornász. II. csap. lovon: Bély Mihály. III. csap. magas korlát: Maurer Rezső. IV. csap. ugró-szekerényen: Fest Jenő. V. függ. lábtó: Krenedics Gyula.

3. pont: Versenyturnázás a lovon. I. díj: Pozdech Gyula. II. díj: Rónay Emil, részt vettek még Exner és Eder J.

4. pont: Iskola to-názás az alacsony korláton: szépen volt összeállítva Zsinger úr által.

5. pont: Szabadtornázás a magas korláton. Több mint 30 kitűnő tornász vett benne részt.

6. pont: Verseny magas-ugrás. I. díj: Exner F. 178 cm-t ért átugrott. II. Iványi Mihály 171 tisztán, továbbá Pozdech Gy. 171, Szőgy Béla 164, Hendel Ottó, Eder Imre 157, Laczkovitsch, Dürnbock 150, végül a díjak kiosztása következett.

A tornázás utáni társas vacsorában részt vettek 79-en. Felköszöntött mondtak: Tabody József: Jennyre és Zsingerre. Jenny Antal: a győzte-ekre. Kollár Lajos: a vendég testvére-egyletekre. Györffy Géza: az előtornászokra. Szilágyi Lajos: a 3 fő- (nemzeti, budai, és ó budai) egylet egyetértésére. Zsinger Mihály: a budapesti torna-egyletre. Tóth Gerő: a tornászokra. Tabody József: a nőkre. Brooser Mór: a törekvő tornászokra. Nagy Lajos: Földyre és Stolpra, mint jelen nem lévők, stb. Vége a vidám mulatozásnak 12 óra után lett.

BROOSER MÓR.

Az első velocipédezők Magyarországon.*

Irta Kosztovits László a «B. K. E.» elnöke.

1878-ban Stiglitz úr, a Robey & Co. lincolni angol cég hivatalnok, hozta Magyarországra az első kerékpárt.

Ezen gép, primitív és régi szerkezetű lévén, csak keveset volt használva, nagyobb kirándulásokra éppen nem volt alkalmas.

1879-dik évi augusztus hónapban Kosztovits László, mint a Grantham és Spittlegate, Lincolnschiri angol Bicycle Club elnöke az első újabb szerkezetű kerékpárt hozta Magyarországra. (Ausztriában ennek idejében a kerékpár-sport még nem üzelett.)

Mint második velocipédista tekintendő Ridley Lajos, az Erzsébet-malom levelezője, a ki 1880-dik május havában hozatott Kosztovits László által egy Hydes-Wigfull Limited-féle sheffieldi Chester-kerékpárt. — Ez időben kezdődött a sport honosulni, mert Ridley és Kosztovits kirándulásaik által (Székes-Fehérvárra, továbbá számtalanszor Kőbányára, Czinkotára, Szent-Endrére stb.) bebizonyították az ezen sport iránt érdeklődő közönségnek, hogy a kerékpározás nem annyira veszélyes, mint kellemes és egészséges mulatság. Csakhamar Spiro Antal, Wünsche Emil, Forché Román, Engl József, Günther Károly következtek sorrendben, utánuk 1881-dik évi tavaszkor Vermes Lajos, Vermes Béla, Vermes Nándor, Körösmezey Gusztáv, Oheroly János, Oliva Tivadar és Nádler Vilmos. 1881-dik évi húsvét napján az első társas kerékpár-kirándulás volt rendezve Kosztovits László által Gödöllőre. Reggel hat órakor a korcsolyázó-csarnoktól a városigetben elindulva, délután két órakor érkezett a kis csapat egészen kimerülve Gödöllőre; Vermes Béla félig gyalog, miután csak háromszor ült kerékpáron, Vermes Lajos pedig a királyi palota előtt Gödöllőn mutatva be az első bukfenccel kerékpárról; szerencsésen pocsolába esett s csak eredeti szabású fehér öltönye lett szalonképtelen; de a ki Vermes Lajost ismeri, az azt is tudja, hogy ő sohasem szokott kétségbeesni, csakhamar levetette bemocskolt fehér öltönyét s szürke ruhában állott előttünk. (Két öltönye volt egymás fölött.) Másnap reggel a csapat hóízatarban tért vissza kerékpáron a fővárosba.

Eredeti, hogy Kosztovits László majdnem háromnegyed évig járt magányosan Angolországból hozott gépén, ezután Wünsche használta e gépet egy évig. 1881-ben tökéletes jó állapotban egy hevesmegyei úriembernek adta el. A második gép pedig «Chester» Ridley által lett használva egy évig, ezután Forchi használta egy esztendeig, tőle pedig Oliva vette meg, a ki később Bécsbe ment, a hol még 1883-ban a bécsi velocipédisták csodálták, hogy milyen jó, erős gép.

Az első években roppant sok akadály volt a kerékpározásnak s nem egyszer irtak lapjaink ezen szép és nemes sport ellen, úgy hogy a kis számú velocipéd-csapat alig merte magát mutatni a városban s hosszabb ideig a korcsolyázó-egyleti csarnokban tartotta gépeit, a honnan kirándulásokra indult.

1882-ben, mikor már tíz velocipédista volt Budapesten s nehezen lehetett meggátolni, hogy a városba ne menjenek, s a fővárosi lapok annyira gúnyolták ezt a sportot, hogy Kosztovits László szükségesnek találta, hogy mielőbb egy egylet alakuljon, a melynek feladata első ízben az legyen, hogy ezen nemes sport ellenségeit legyőzze és lépéseket tegyen az iránt, hogy a velocipédezés a fővárosban a hatóság által megengedtesse.

Augusztus hónapban az első értekezlet tartott meg a Szikszai-féle vendéglőben. Ezen a gyűlésen részt vettek Déri Gyula, Forché Román, Engl József, Günther Károly, Kosztovits László, Mertinz Ede lovag, Oheroly János, Vermes Béla, Wünsche Emil.

A gyűlésen el lett határozva, hogy az idegen származású Bicycle szó helyett egy magyar szó használtassék, s már a második gyűlésen, melyen még Nádler Vilmos és Szekrényessi Kálmán is részt vettek, a «kerékpár» szó lett egyhangúlag elfogadva, s az első magyar velocipéd-egylet czíme «Budapesti kerékpár (Bicycle) egyesület» lett. Ez időben sokat irtak a lapok ezen szó használatá ellen, de a fül lassan-lassan hozzászokott, úgy hogy mindig több pártolója lett ezen kifejezésnek, sőt a magyar tudományos akadémia 1883-dik évi XV. márciusi füzetében hosszabb cikket hoz e felől s helyesli e kifejezést.

1882-dik évi szeptember hó 13-án az egyesületnek alapszabályai a belügyminisztérium által megerősítve lettek.

Ideiglenesen voltak megválasztva Déri Gyula mint titkár és Kosztovits László mint elnök.

Miután ugyanez időben Bécsben és Prágában a kerékpározás a hatóság által megtiltatott s már Budapesten is ellenségeskedések támadtak, Kosztovits

* Mutatvány a «Képes sport-naptártól».

vits László lépett fel és egy menetrendet dolgozott ki, melyet az ő vezetése alatt egy küldöttség a B. K. E. nevében Thaisz Elek kir. tanácsos és főkapitánynak azon kérrrel adott át, hogy miután a B. K. E. saját tagjai érdekében úgy, mint a fővárosi közönség érdekében szigorú rendet és szabályokat kíván, az átadott menetrend hivatalos elfogadását kéri. Thaisz Elek főkapitány ezután a külföldön lévő menetrendek után tudakozódott s miután Kosztovits László, mint a Grantham és Spittlegate angol Bicycle egyesület volt elnökét magát bemutatta és ezen egyesület menetrendjét egy eredeti példányban szintén átadta s az angol Bicyclisták viszonyait fejtegette, — Thaisz Elek főkapitány az egyesület támogatását megígérte. Már 1883-dik évi február hó 9-én a fővárosi főkapitányság a főváros területén a kerékpár közlekedésére nézve egy 13 §-ból álló nyomtatott rendeletet bocsátott ki s öt példányban küldött át az egyesületnek s a rendeletet falragaszok útján közhírré tette. Ezzel a kerékpározás jövője Budapesten biztosítva volt.

KÜLÖNFÉLÉK.

(Hivatalos.)

A «Szegedi torna-egylet» házi versenye. A «Szegedi torna-egylet» folyó hó 5-én tartotta meg első téli házi versenyét nagyszámú közönség jelenlétében. A tornázás délután 6 órakor vette kezdetét s tartott $\frac{3}{4}$ 8-ig. A tornázás és verseny a következő pontokból állott: 1. Szabadgyakorlatok és botgyakorlatok, részt vett 44 tag. 2. Sziertornázás: nyújtón és korláton két csapatban, részt vett 26 tag. 3. Vívás, részt vett 6 tag. Az első mérkőzésnél győztes lett: dr. Kelemen Béla, Lévy Lajos és Temesváry Andor, a második mérkőzésnél két ellenfele legyőzésével győztes lett dr. Kelemen Béla, ki az elnöki díjat nyerte. 4. Sebes futás hosszúkas körben: részt vett három tag. A 70 méteres pályát 12-szer befutotta Holács Antal 3 perc 2 másodperc alatt, Temesváry Andor 3 perc 26 másodperc alatt, és Gál Endre 3 perc 27 másodperc alatt. Az elnöki díjat Holács A nyerte. A tornázást a közönség már a szabadgyakorlatok végezte után élénk tapsokkal jutalmazta, mely a sziertornázásnál még inkább növekedett. 5. Szabadtornázás (csatangolás). A versenyt társas vacsora követte, mely kedélyesen folyt le.

Kováts István,
egyleti torna-tanár.

A «Kolozsvári atletikai club» versenyalapja javára Szamos-Ujvár város művelt közönsége körében Voith Miklós, Czóbel Pál, Bartalis Miklós és dr. Mártonffy Lajos urak szíves gyűjtése eredményeül 20 frt küldetett be. — Ez összeghez Czóbel Pál 1 frt, Voith Miklós 1 frt, dr. Mártonffy Lajos 1 frt, Bartalis Miklós 1 frt, Duha Gerő 1 frt 40 kr., Hrobony Pál 1 frt, Stetin Gerő 1 frt, Kirchner 50 kr., Bányai Károly 1 frt, Novák Gerő 1 frt, dr. Vinra 1 frt, Gajzágó Róbert 1 frt, Moldován Simon 1 frt, Nyegrutz Jenő 1 frt, László Lajos 1 frt, Bárány Lukács plébános 1 frt, Placsintár Dávid polgármester 1 frt, Gajzágó J. 1 frt, id. Bodor Bertalan 1 frt, Voith Miklós (másodszor) 1 frt 10 krral volt szíves járulni. Ezenkívül a club október 4-iki gyalog-versenye alkalmával a kiránduló atletákat a város barátságos vendégszeretettel fogadta, s a Szamos-Ujvár közönsége körből felkért versenybírák buzgó és tapintatos közreműködése által a verseny sikere biztosított. — A testképzés ügyének előmozdítása érdekében a vendégszerető város, a szíves adakozók és buzgó közreműködők fogadják a club köszönetét.

Kolozsvár, 1885. november 26.

Báró Jósika Lajos,
a «K. A. C.» elnöke.

(Nem hivatalos.)

A nagy-kanizsai torna-egylet bálja — a választmány határozata szerint — január 9-én lesz a Szarvas-szálló nagytermében. Költségre 300 forint van megszavazva s a kanizsai farsangnak ez előreláthatólag első mulatsága igen fényesnek és sikerültnek ígérkezik.

TARTALOM.

Főuraink a sportban (Kardos B.) — A közoktatásügyi miniszter a testgyakorlati terekről. — A budapesti atletikai club jövője (Nagy Lajos). — Új korcsolyapálya a fővárosban (Rupp Zsigmond, dr. Csorba Ferenc). — Csónakverseny-szövetség (Fülepp Kálmán). — Az ős egyptomiak testedzéséről (képekkel). — Korlát az elemi népiskolában. — Kaszás hazaérkezése. — A «Budapesti (budai) torna-egylet» dísztornája. — Az első velocipédezők Magyarországon. — Különfélék. — Tárca: A legszerencsésebb udvari vadászat.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter

TREFORT ÁGOSTON ő nagyméltósága

Magyarország összes tankerületi kir. főigazgatóihoz és kir. tanfelügyelőihez még a múlt évben a következő iratot intézte:

47020. szám.

A «Herkules» című testgyakorlati hetilap, szerkesztik Porzsolt Jenő és Porzsolt Kálmán, háromnegyedévi fennállása után olyan-
nak bizonyult, mely a maga nemében szakirodalmunkban hézagot pótol, ennél fogva terjedése kívánatos.

Felhivom tehát címet, hogy hatáskörében az iskoláknak s azok előjáróinak ajánlja a szaklap megrendelését. Az állami és állami-
lag segélyezett iskolák megrendelhetik költségvetésükből. A fele-
kezeti iskoláknak ajánlani lehet a megrendelést.

Kiterjed e jól szerkesztett szaklap első helyen a tornázásra, azután a korcsolyázás, csónakázás, vívás és velocipédezés köréire. A lap kiadója Aigner Lajos budapesti könyvkereskedő; hozzá kell intézni a megrendeléseket. (Ára negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt.)

Budapesten, 1884. december hó 17-én.

Trefort s. k.

Előfizetési felhívás

„HERKULES”

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY,

Az «Achilles» velocipéd- és csónak-egylet, az «Aradi korcsolyázó-egylet», a «Balaton-egylet», a «Beregszászi korcsolyázó-egylet», a «Budapesti kerékpár-egylet», a «Budapesti korcsolyázó-egylet», a «Budapesti torna-egylet», a «Budapesti vasparipa-egylet előre», a «Debreczeni korcsolyázó-egylet», a «Debreczeni torna-egylet», a «Fertői csónakázó-társaság», a «Győri csónakázó-egyesület», a «Kassai korcsolyázó-egylet», a «Kölozsvári atletikai club», a «Kölozsvári korcsolyázó-egylet», a «Körmendi atletikai club», a «Kunszentmártoni csónakázó-korcsolyázó-egylet», a «Magyar-óvári torna- és vívó-egylet», a «Marosvásárhelyi torna-egylet», a «Nagybányai korcsolyázó-egylet», a «Nagy-enyedi korcsolyázó-egylet», a «Nagy-kánizsai torna-egylet», a «Nagy-kállói korcsolyázó-egylet», a «Nemzeti hajós-egylet», a «Neptun budapesti evezős-egylet», az «Ó-budai torna-egylet», a «Pannónia csónak-egylet», a «Pozsonyi hajós-egylet», a «Privigyei korcsolyázó-egylet», a «Rima szombati korcsolyázó-egylet», a «Sátoralja-újhegyi korcsolyázó-egylet», a «Salgó-tarjáni vasparipa szövetség», a «Selmeczi akadémiái athleta club», a «Soproni korcsolyázó-egylet», a «Szabadkai torna-egylet», a «Szarvasi korcsolyázó-kör», a «Szegedi csónakázó-egylet», a «Szegedi korcsolyázó-egylet» és a «Szegedi torna-egylet» hivatalos közlönye

lyázó-egylet», a «Nemzeti hajós-egylet», a «Neptun budapesti evezős-egylet», az «Ó-budai torna-egylet», a «Pannónia csónak-egylet», a «Pozsonyi hajós-egylet», a «Privigyei korcsolyázó-egylet», a «Rima szombati korcsolyázó-egylet», a «Sátoralja-újhegyi korcsolyázó-egylet», a «Salgó-tarjáni vasparipa szövetség», a «Selmeczi akadémiái athleta club», a «Soproni korcsolyázó-egylet», a «Szabadkai torna-egylet», a «Szarvasi korcsolyázó-kör», a «Szegedi csónakázó-egylet», a «Szegedi korcsolyázó-egylet» és a «Szegedi torna-egylet» hivatalos közlönye

OKTÓBER—DECZEMBERI NEGYEDÉRE.

Szerkesztik:

Porzsolt Jenő — Porzsolt Kálmán.

Kiadóhivatal:

Aigner Lajos könyvkereskedése

Budapest, váci-utca 1.

Az egyetlen magyar illusztrált testgyakorlati közlöny megjelenik minden héten egy sűrűn nyomtatott nagy íven, több szép képpel. Közül az összes testgyakorlatok köréből oly cikkeket, melyekből a teljesen laikus olvasó is elsajátíthatja az illető testgyakorlatot. A mi csak a testgyakorlatok terén Magyarországon vagy a külföldön történik, arról megbízható és gyors tudósítást ad. A cikkeket érdekes hazai és külföldi képekkel teszi változatosabbá s a testgyakorlatok terén kitűnt férfiak arcképeit közli. Koronként a sportvilágból vett apróbb mulattató elbeszéléseket és tárczákat is közöl. Szóval a lap minden száma a testgyakorlatok összes nemeit érdekes módon igyekszik ismertetni, megkedveltetni és terjesztetni. E munkásságában a szerkesztőséget az ország legjelesebb sportmanjei s legkitűnőbb tornászai támogatják.

Az a vezérszerep, melyet e lap vetélytárs nélkül játszik a testgyakorlatok terén, szerkesztőinek ismert neve, munkatársainak fényes névsora, eddig megjelent számai ak rendkívül gazdag és változatos tartalma, a napisajtó példátlan egyhangú meleg elismerése, az ország legelső egyleteinek körüli csoportosulása s a vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ő excellenciájának ajánlása teljesen fölöslegessé teszik a «Herkules» dicséretét.

Az előfizetési ár: negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt. — Az előfizetési pénz **Aigner Lajos könyvkereskedésébe** (Budapest, váci-utca 1.) küldendő.

HERKULES-KÖNYVTÁR.

Szerkesztik: PORZSOLT JENŐ és PORZSOLT KÁLMÁN.

Kiadja: AIGNER LAJOS KÖNYVKERESKEDÉSE.

E cím alatt új hézagpótló vállalat indult meg még a múlt év végén, mely a «Herkules» testgyakorlati közlönnel párhuzamosan a testedző sport, a torna, atletika, csónakázás, korcsolyázás, velocipédezés, úszás, vívás, szóval a testgyakorlatok összes nemeinek ismertetésére és terjesztésére szolgál.

A «Herkules-Könyvtár»-ban önálló becsű szakmunkák fognak megjelenni a testedző sport összes ágaiból.

Minden kötet külön egészret képez és külön megrendelhető.

E kötetek nélkülözhetetlen segédkönyvül szolgálnak úgy a tornatanárjelölteknek, tornatanároknak, sportegyleti művezetőknek, mint megbecsülhetetlen kézikönyvül szolgálnak a sportsmaneknek, tornászoknak, műkedvelőknek és teljesen laikusoknak, kik a «Herkules-Könyvtár» egyes kötetei segítségével a testgyakorlatok összes nemeit elsajátíthatják.

Az összes eddigi magyar testgyakorlati irodalom két-három jobbra elavult munkából állván, e vállalat régóta érzett hiányt fog pótolni.

A «Herkules-Könyvtár» minden egyes kötetét az ország legjelesebb szakemberei írják s szép képek fogják díszíteni.

Nincs a testgyakorlatoknak neme, a melyre a «Herkules-Könyv-

tár» ki ne terjeszkednék s így rövid idő alatt ez a vállalat fogja megvetni a magyar testgyakorlati irodalom alapját.

Minden évben több kötet fogja elhagyni a sajtót s gondunk lesz rá, hogy az egymást követő kötetek nemcsak szakszerűség, hanem változatosság és érdekesség tekintetében is kielégítsék a művelt közönség igényeit.

Nem hirdettünk előfizetést sem e kötetekre, sem társaira, de hiszszük és reméljük, hogy az igazi művelt közönség nem fogja megvonni pártfogását attól az úttörő vállalatától, mely Magyarország hiányzó testgyakorlati irodalmát van hivatva megteremteni.

Eddig a következő kötetek jelentek meg és kaphatók **Aigner Lajos könyvkereskedése útján** valamennyi könyvárusnál:

- I. A magyar labdajátékok könyve, képekkel. Irta Porzsolt Lajos.
- II. A korcsolyázás kézikönyve, számos rajzokkal. Irta Porzsolt Jenő.
- III. Sport-album, illusztrálva. Írták: Adorján Sándor, Balázs Sándor, Oláh Miklós, Porzsolt Kálmán, Szabó Bandi és Sziklay János.
- IV. Vitorlás kalandok. Irta Szalay Imre, országgyűlési képviselő.
- V. Montpellier-től Budapestig velocipéden. A szerző arcképével. Irta Igali Svetozár.

A «Herkules-Könyvtár» szerkesztősége.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. Lipót-utca
50. sz. földszint.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

AZ «ACHILLES» VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, AZ «ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «DEBRECZENI TORNA-EGYLET», A «ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET», A «FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG», A «GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «FÜVÁRÓSI VÍVÓ-CLUB», A «KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB», A «KÖRMENDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NEMZETI HAJÓS-EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET», A «POZSONYI HAJÓS-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMA-SZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SALGÓ-TARJÁNI VASPARIPA SZÖVET-KEZET», A «SELMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» A «SZEGEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET», A «SZEGEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET» ÉS A «SZEGEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister ő nagyméltósága 41,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Rendezzünk korcsolya-versenyeket.

Az első hófuvallat éri már a ködtepte ablakot, a hőmérő már zérusra mutat, az idő Sylvester felé közeledik, még egy kis északi szél és a Halifax urak kiszabadulnak a gyűlölt szoba-fogságukból; megkezdődik és ismétlődik ugyanaz a változatos tarka-barka társadalmi kép a városligeti és egyéb korcsolya-pályákon.

Ha kedvező a «jég-idő», kicsi, nagy, kereskedő és mágnás, az iparos- és középosztály, a szépnem «tout le monde» kimegy a pályára és korcsolyázik, — élvez.

Az egyletek részéről az urak ünnep- és vasárnapokon egy kis villanyos világítást, egy kis tüzi-játékot és nagy ritkán egy francia négyest rendeznek, (melyek soha sem sikerülnek). A rövid életű jég-

saison vége felé közeledik, megérkeznek a ködös, lágy februári napok, a jég lucskossá, majd használhatatlanná válik, — a függöny legördül, — és mehetünk csónakázni.

Jövő évre lásd ugyanaz.

A budapesti korcsolya-egylet az ember-sportot üző egyletek közül legkedvezőbbben áll. Legtöbb anyagi jövedelmet mutat fel, de magáért a sportért, a jég-sport ügyében legkevesebbet tett. Terjesztette ugyan a korcsolyázók híveit, de helyes útmutató gyanánt, hogyan és miképen korcsolyázzék az ember, nem tudott érvényesülni.

Vannak most is jég-művészeink, kik mesteri evolúciókkal tudnak forogni a jégen, de azért általában mindnyájan rosszul korcsolyáznak; áll ez pedig, tisztelet a kivételnek, a szépnemre nézve is.

A korcsolyázók gyakran buknak, egymásba ütköz-

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

A vadászat jövője.

(Elmélkedés a lesben).

Irta dr. Sebesta Vilmos.

«Az ősvilág állatjai
— Ezrenként lakoztak
Apáink közt, míg barbárok valának,
Megosztva velők a világ uralmát.»

Madách «Az ember tragédiája» című remek művének a jövő századot feltűntető színében civilizált korunkat ítéli el a messze jövő tudósának e szavaival és eszünkbe jutatja kedves mulatságunknak, a vadászatnak, kezdetét és végét. Igen, az első vadászó ember csakugyan létharczát vívta a rengeteg vadjaival és uralmát véres küzdelemmel vívta csak ki. És ma földünkön, e még «jól beruházott éléskamrán», ezrenként laknak a szelíd és vad állatok, megosztva velünk a föld javát. — Ugyde bizonynyal eljő az az idő is, melyben igaz lesz a költő szava, hogy:

«Él a mi hasznos és mit ekkor
A tudomány pótolni nem tudott.»

A gépek kiszorítják a nyers erőt és kiölik az eddig nekünk dolgozó szelíd állatokat is. A vadászat a népes földrészekről már is kiszorult és a földművelesnek és állattenyésztésnek ad teret. E szomorú jövőben kevés szenvedélyes vadász találja tökéletesedésünk zálogát és ezért nem lesz hálátlan a vadászatnak fejlődését, mondjuk, filosofiáját vázolni.

A vadászat civilizált korunknak oly vonása, mely az embert ősi, mondjuk állati természetére emlékezteti. A tigris, a fecske, számos rovar élete ép oly vadászélet, mint volt az ő emberé, vagy akár ma az eszkimóé. Ezek vadászata lényegileg csak abban különbözik az állatokétól, hogy előrelátásból és élvezetből akkor is vadásznak, ha nem éhesek.

Vadászni, mondjuk állatot ölni, mily más dolog ugyan élet-szükségből és kedvtőltságból, és mégis a mi élvezet a művelt népek vadászatában van, nagyrészt a vad, szenvedély-szerű ölésben gyökerezik, párosulva azzal a hiú-ágos érzéssel, mely a magunk ügyességében leli gyönyörét. — A vadászat egészségtani jó hatása, a testedzési körülmények, a vadászat anyagi haszna uralmát vadászatunknál a legmellékesebb dolgok.

A vadászati vágy tehát nemcsak ősemberi, hanem mondjuk őszintén, hogy állati természetünkben van, és maga a lét harcza, mely a valódi harcznak is legjogosultabb alapja. — A vadászat csirájának nem is tekinthetünk semmi civilizáló momentumot, sőt a hol a civilizáció kezdődik, ott a vadászat elveszti főcélját és mulatsággá, testedzésé, sporttá válik.

A vándor vadászó, mint mondják, félvad népek életében a civilizáció, első sorban a vadászatot csökkenti, egyrészt mert letelepedésükkel a vadállományt irtják ki, másrészt, mert a föld

nek és visszatetsző testtartással járnak a jégen. Soknak az orra majdnem a földet, pardon! a jeget éri, míg mások csaknem kifíczamítják lábaikat, a nagy lépések és körök megerőltetésében stb.

Ezek a budapesti korcsolyázó-egylet, mint a hasonmái hazai egyletek irányadója, könnyen segíthet, ha évente nagyobb szabású korcsolya-versenyeket rendez.

Versenyző- és nézőközönsége van bőven. Értékes és szép díjakra van elég anyagi tehetősége.

Az egylet részéről alakuljon bizottság, álljanak össze a hivatottabb jegezők.

A példa hódít. A világ együtt fogja látni a legjobban, legszebben és leggyorsabban járó korcsolyázókat és igyekezni fog maga is szépen, jól és gyorsan korcsolyázni.

A sajtó örömmel fogja pártolni, az ügyet. A résztvevők és különösen a néző-közönség szaporodni fog, az egyletnek jövedelme pedig növekedik, mi annál inkább kívánatos, hogy a mi időnkben most igen rövidéletű szezónjai vannak.

Kapcsolatban az indítvánnyal, az ember-sportot űző egyletek közül ez egyletnél volna legalkalmasabb a totalizálást megkísérteni, és ha sikerül, úgy az a hazai sport-egyletek anyagi helyzetében fordulat volna egy már rég kiérdemelt jobb és szebb jövőre. (E tekintetben nem értünk egyet a cikk t. írójával Szerk.)

Az ideális sport-ügyért lelkesülők elébb-utóbb belátják, hogy minden a mi nemes és fenséges, összetörpül e rongy tényező nélkül: ... pénz!

SALAMON ÖDÖN.

Korlát az elemi népiskolában.

(Folyt. és vége.)

Támaszgyakorlatok korláton.

Tiszta támaszgyakorlatok az elemi népiskolákban csak igen mérsékeltet alkalmazandók: az 1.—2. oszt. jobb, ha nem is végez oly támaszokat, melyeknél a test szabadon leng, a 3.—4. oszt. ilyenmű támaszokban 5—10 másodpercnél huzamosabban egyfolytában ne hagyassék, az 5—6. osztálybelieknél 20 másodperc legyen a végső határ a lebegő támaszban való maradásra nézve.

mívelés és baromtenyésztés veszi át a vadászati kenyérkereset helyét. Az ily letelepült népeknél aztán a vadászat ünnepélyes mulatsággá lesz. Magyar őseink nagy ünnepeink a vadászat elmaradhatatlan volt; sőt napjainkban is a vidék urai a legnagyobb ünnepeket a vadászati napokat tartják.

A vadászatnak e mulatságos vonása az, mely életét legtovább biztosítja, mert a bölcs emberiség is visszatér gyermekkori játékaihoz és ezek közt legkedveltebb mindig a vadászat lesz. Sok vadászat csakugyan már ma is nem egyéb, mint mulattató játék, melynél sem erő, sem ügyesség nem kell, sem hasznat nem hoz, csak épen mulattat.

De van még a letelepült népek életében a vadászatnak a mulatságon kívül egy fontosabb feladata, t. i. hogy békeidőben a harc helyettesítőjévé és előkészítőjévé lesz. A pihenő harczfiak lelkük és izmaik felfrissítésére a vadakkal kelnek harczra, gyalog és lovon járják a rengeteg hegyét s völgyét a küzdelem vágyával.

Im e vonása is átjő a vadászatnak civilizált korunkba és a testedzési cél adja meg modern, ritkán veszélyes vadászatunknak. Ugyan kevés vadásznak jut eszébe, hogy testgyakorlati szempontból induljon útjára, de egy hosszabb vadászatról hazatérve, ki sem tagadhatja a vadászat fárasztó és így testedző hatását. Általában elismerjük, hogy minden foglalkozás közt a leg egészségesebb a vadász élet, és ezt bizonyít az a testi munka segíti főleg elő, mely legtöbb vadászatnál egybe van kötve.

A vadászat az élet nehéz küzdelme volt, és hogy ezt a civilizáció megkönnyítette, az embert sok testi munkától menté fel,

A lebegő támaszban lendülés a korlátfáknál magasabbra meg nem engedhető, ha csak rögtön felülés nem történik azokra. Minden egyes növendék támaszgyakorlatánál legyen egy előtornász, a ki rendesen tartsa az illetőnek kezcsuklóját vagy a karfák alatt nyújtson segédkezet és biztosítsa az illetőt a lebukástól.

Feszített karral haránt támaszba felugrás, előbb nyújtott karokkal a kézfejeket feltenni a korlát végeire és fogódzni, ezután kissé leguggolni és ugrani, karok, lábak feszesen kinyújtva, derék homorítva, fej egyenesen tartva, így kicsit lendíteni a lábakat és középtestet előre — hátra, a hátra lendüléskor leugrás lábujakra térdhajlítással. A fent írt *feszített támaszban láb- és kargyakorlatok* leginkább csak a felsőbb osztályokban veendőek elő, ott is csak ilyen félék: páros térdemelés, lábterpesztés, emelés, lábázás előre és hátra (testtörzs nyugodtan), keresztezés, váltogatott térdemelés és lökés (járás mozgás), lendülés (lábakkal együtt mozog a testtörzs is), lendülés előre, hátra feszített lábakkal, törzsfordítás támaszban, kezekkel pillanatokra a fogást feladni (támlázni), háromszor fogni röviddel előrébb a bal kézzel, 3-or a jobbal is, lendület és hátra leugrás vagy elől felülés, feszített karokkal támaszból leereszkedni nyílt támaszba, karok behajlításával és a könyökökkel hátra leereszkedni a földre állásba (5—6. oszt.), lendülni keveset és a hátra lendüléskor karokat behajlítani, azután leugrás. (Hajlított kartámaszban lendülés vagy abból szabadon feltolódás feszített támaszba nem gyakorlandó, szintén mellőzendők az alkar könyök-támaszok, singfogással, távol szétfogással támaszok).

Feszített karral oldal támaszba ugrás, a korláton kívül oldalállás, felső fogás a korlátfán, kis leguggolásból felugrás támaszba, ezen támasznál a közép test is rátámaszkodik a karfára, kinyújtva karok, lábak, derék homorítva. Ezen oldal feszített támaszban kar- és lábgyakorlatok, úgy mint a haránt támasznál iratott. Támasz mellő tekvéssel (karokat behajlítani és ráadni a karfára), tovább oldalt fogni és ismét felegyenesedni. Támaszban előre, hátra lábázni a lábakat, keveset és hátra leugrás. Támasz fekvéssel és egyik kéz a túlsó karfán vesz támaszt, utána a másik kéz, felhúzni a kinyújtott testet a czombokra fekvéshez, fordulni ülésbe, visszafogni és leugrás. A karfák közé állani be oldal állásba és ott ugrani fel támaszba egyik karfára, vissza leugrás egyenesen a nélkül, hogy a hát mögött lévő karfa megérintetnék.

Ülések a korláton kartámaszszal.

Oldal ülés az, midőn a vállak és csípők a korlátfák hosszával egyenközzén vannak, ellenben haránt.

Ülésbe feltolódni fekvéssel függésből: haránt fekvéssel függés páros térden és kezekken, felhúzódnai a kezekkel, karokat egymásután felfektetni honaljakkal a korlátfákra, előbb egyik kézzel fogni hátrább és tolni föl a felső testet, azután a másikkal is, míg végül terpesztéssel u. n. *lovagülésbe* jut a test.

Ülésbe fellendülni támaszszal: haránt állás, fogás kinyújtott karokkal, felugrás után rögtön előre vetni a lábakat a korlátfákra térdcsuklókba, egyidőben a testet is feltámasztani; vagy

de ez által meg is gyöngíté. A kényelmesebb életben meggyöngült ember aztán testi ereje visszanyerésére ugyancsak a küzdelmes munkához tér. A vadászatban is keressük tehát a fárasztó munkát, hogy általa felfrissüljünk. Sőt a vadászatból külön testedzési módok állottak elő tisztán erősödési célból. Így a nyilazást már nem vadászati célból gyakoroljuk. Maga a gerely-dobás is vadászati módból vett testgyakorlat.

Az előrelátó ember, mondtuk, akkor is vadászik, ha nem éhes. Itt van az emberi vadászatnak az a vonása, melyből nemzetgazdasági fontos tényezővé válik. A még kevésbé civilizált népek nemcsak ételét, de ruházatát s magát a fegyvert is a vadászatnak kell nyújtani, melyeknek beszerzése teremti meg az ipar és kereskedelem csiráját. Az erősebb és ügyesebb vadász leujtotta a vadat és gyengébb társának feldolgozott anyagjáért cserébe adta. A cserélés, az adás vévés könnyítésül az első pénzértékre is az állatok bőre szolgált. Az ipar első termékei is ezek feldolgozásában állt.

Napjainkban a legfontosabb jelentősége a vadászatnak ép abban áll, hogy az ipar és kereskedelem forrásul szolgál. Az állati anyag, melyet a még nem népes és nem mivelt föld a vadakban nyújt, hatalmas értéket képvisel, és kiaknázása nemzetgazdaságilag nagy jelentőségű. Van nép és ország, melynek egyedüli jövedelemforrása még csak a vadászat, melyből minden szükségletét fedezni kell. De maga a művelt világ kereskedelmének is egy nagyon jövedelmező ágát képezi a vadászat.

A vadászatnak tehát ma még, mikor az ember mellett a vadak is elférnek a kevésbé népes földön, nemcsak a vadölés, hanem

előbb támaszba ugrás, abban kis lendülés és az előre lendüléskor lovagülés lábterpesztéssel; vagy csak a jobb lábat vetni fel a jobb karfára és ott ülni, lábak közé véve a karfát, u. n. *hasított ülés*, haránt (lovag) ülés egy karfán; vagy mindkét lábat egy oldalra, egy karfára vetni fel, úgy hogy a lábak bent maradjanak, belső oldalúlés; vagy mindkét lábat egy karfa fölött ki-lendíteni külső oldalúléshez. Mindezen *üléseket egymással felcserélgetve* sokféle alkalmas gyakorlat állítható össze a nélkül, hogy legkevésbé is rá kellene szorulni azon veszélyes és részben káros hatású gyakorlatokra, minők például az átfordulások, lendületi támszökések, olló, mángorló, halálugrás, kettős hold, ABC — és több eféle, felnőtteknek való összetett gyakorlatok.

Az I. ker. polgári kör jégpályája.

A múlt évben oly keresett korcsolya-pályát a kör az idén is fenntartja, és e tekintetben a következő körlevelet bocsátja ki:

A dr. Christen-féle (volt téglavető) telken fekvő s már tavaly is közkedveltségnek örvendő korcsolyázó helynek állandó korcsolya-pályává való átalakítása hatóságilag elhatározatván, már megtették az intézkedések, hogy f. évi december hó 15-ig bevégeztessenek mindazon munkálatok, melyek szükségeseknek mutatkoztak, hogy a régi tó helyén egy, a közönség igényeit mindenben kielégítő jégpályátér létesíttessék.

A tófenék mélyedései betöltettek, a tó vize lecsapoltatott, hogy egészségesebb vízzel helyettesíttessék, a partok szabályoztattak, s a csarnok is c. élírányosabb átalakításokban részesíttetik; végre az egész korcsolyázó hely diszes kerítéssel öveztetik körül úgy, hogy jégpályánk, a mely most már a budai nagy körút mentében Budapest egyik legkisebb völgyévé alakítottatott át s a pesti oldallal is rendszeres lóvasúti összeköttetésben áll, mindazon igényeket kielégíti, melyek a korcsolya-sport gyakorlásához kötvék.

Figyelmünket a jég gondos ápolására is kiterjesztettük, hogy a korcsolyázás akadálytalanul gyakoroltathassék s oly korcsolyatanítót fogadtunk fel, ki a hozzá kötött igényeknek megfelelőni képes.

Állandó felügyelő személyzetről s arról is gondoskodtunk, hogy csarnokunkban üdítő italok és ételek mérsékelt árak mellett szolgáltatassanak ki.

Alakítottunk továbbá, és pedig egyrészt a kör tagjai, másrészt azon urak közül, kik tavaly jégpályánk rendes látogatói voltak, egy jégpálya-bizottságot, mely a korcsolyázás körül felmerülő szükségletekről gondoskodik, a netáni panaszokat orvosolja, összefüggéseket, jégünnepélyeket stb. rendez, szóval oda fog hatni, hogy a téli jégévad alatt a korcsolyázó közönség élvezetes szórakoztatásban részesüljön.

Végre úgy intézkedtünk, hogy jégpályánkat ezentúl is zárva tartssuk oly elemek betolakodásától, melyek a művelt közönség eme fesztelenebb természetű mulatságára zavarólag hatnának.

a vadállomány nevelése is a célja. Ugy kell ugyanis előrelátás nélkül öldösött vadainkat tekintenünk, mint egy jövedelmező bányának kiaknázását, melynek haszontalan fecsérlése nagy összegű jövedelemtől foszt meg. Nálunk a vadállomány okszerű megvédését és nevelését az oly áldásos működésű «Vadászati véd egyesület» teljesíti, és munkálkodásának már eddig is szép eredménye van.

Igy látjuk, mint változott a civilizáció hatása alatt át a vad élet-halálharcz mulatsággá, testedzéssé és hasznos bajtó foglalkozássá. De azért még mi is azt a vadászatot becsüljük leg többre, melyben a legtöbb erő, ügyesség és bátorság érvényesülhet, mely harc és nem játék, mely az emberi legnagyobb testi és szellemi tevékenységet tételezi föl. Ép ezért nem rokonszenvezünk a szelíd állatok vadászatával. A legtöbb rokonszenvvel kísérjük az oly vadászokat, kik a sivatag oroszánjával szemben keresik fel az ősi vadászat ingerlő veszélyét, és lenéző mosolylyal beszélünk a házi nyulak vadászairól.

A vadászat bizonynyal el fog tűnni, a mint az emberiség népesíti be a még néptelen helyeket, de e messze jövőig számtalan áldást nyújt, úgyszólván a legkisebb áldozat nélkül. Mint sportot, mint jövedelemforrást, mint egészséges időtöltést sokra kell becsülnünk és lehetőleg igyekeznünk kell életét meghosszabbítani az által, hogy a vadölés mellett a vadállomány kimelését sem feledjük el.

Megtettünk e szerint ez idényreis mindent, hogy azon elismeréssel szemben, melyet törzskvéseink iránt a főváros művelt közönsége évadjegyeinek vásárlása és jégpályánk tömeges látogatása által tanúsított, az idén is megmutassuk, hogy a jégpálya létesítése által célza unk mindig oda irányul, hogy a Duna jobbparti közönségnek oly téli szórakoztatást szerezzünk, mely igényeit teljes mérvben kielégíti.

Hogy ezen célunkban minket a m. t. közönség továbbra is meleg támogatásában részesít, annál is inkább reméljük, mivel jégpályánk használatát oly feltételekhez kötöttük, melyeknek méltányossága kérdés tárgyát is alig képezheti.

Jégpálya használati feltételek.

1. §.

A jégpálya használatára és állandó látogatására csak a jégpálya bizottság által kiállított «igazolvány» jogosít.

A kör tagjai azonban saját személyükre és magukkal hozott két családtagra nézve, valamint a korcsolyázó hölgyek kíséretében megjelent egy-egy női vendég, ha maga nem korcsolyázik, szabad bemenettel bírnak.

2. §.

Az egész korcsolyázási évadra érvényes igazolványok díja, a mennyiben azok f. évi december hó 25-ig kiváltatnak, személyenkint:

- a) kortagok, valamint ezek családtagjai részére 1 frt 50 kr;
- b) a budavári casino, a budai dalárda, a budai társas-kör, a budapesti torna-egylet, a budai polgári lövész-egylet, valamint a közös hadseregbeli és honvéd-tisztikar tagjai részére 3 frt;
- c) más egyének részére 4 frt.

3. §.

Kik évad-igazolványt december hó 25-ike után váltanak, 1 frt beiratási díjat is kötelesek fizetni. Kivételnek e tekintetben csak a kör tagjaira nézve van helye.

4. §.

Az évad-igazolványok — melyek a kör helyiségében (I. ker., Attila-utca, 58. szám), f. é. december hó 1-sejétől kezdve napokint délután 3-tól 7 óráig, a korcsolyázás megkezdése után pedig a jégcsarnokban, még pedig az előbbi §-ban említett egyleti tagok részéről az illető tagsági jegy előmutatása mellett válthatók — névre állítatnak ki és másra át nem ruházhatók, lát-hatólag hordandók, sem más egyén által nem használhatók.

5. §.

A jégpálya egyszeri használatának díja kortagok és ezek családtagjai részére személyenkint és napokra való különbség nélkül 20 kr; más egyének részére köznapon 50 kr, vásár- és ünnepnapon pedig 1 frt.

Mészáros István,
jégpálya-bizottsági titkár.

Zboray Béla,
jégpálya-bizottsági elnök.

A budai torna-egylet díszturnája.

A fővárosi sport-egyletek közt megszoktuk a budai torna-egylet felől csak jót és dicséretet hallani, és én, megvalva az igazat, némi kételylyel mentem át a hídon, félve, hogy e kényeztetett dédelgés nem a kiérdemelt munka jutalma, hanem a gyenge erőlködés bátorítása.

Öszintén és örömmel kinyilatkoztatom, hogy csalatkoztam; az egyesület e díszturnájának figyelmes szemlélete meggyőzött a dicséret kiérdemeltségéről. — E kétely és e meggyőződés adja kezembe a tollat, hogy különösen azok előtt igazoljam magamat kik többszöri hitetlenkedéséből talán ellenségeskedést magyarázhatnának ki.

Tisztelt szerkesztő úr pedig ezután bennem is egy hívó olvasóját találja, valahányszor a budai torna-egylet magasztalásáról van szó becses lapjában.

És most a dologra! Ezt ugyan megkönnyítette Brooser úr pontos feljegyzése, úgy hogy nekem egyéb teendőm sincs, mint a kivitel jeles- vagy nem jelességéről szölgölnöm. Mert már, a mi gáncsolni való eszembe jut, azért is elmondom, hogy annál jobb pénz legyen dicséretem.

A torna-terem, mint halom az eddigi díszturnáknál is szűknek

bizonyult mind a közönség, mind a tornászok befogadására, most is zsúfolásig tele volt igen díszes közönséggel, kik közt legnagyobb számmal Buda szép hölgyei voltak képviselve. — Bizony elképzelem én, hogy mily édes lehet a munka és a versenyküzdelen ily szép szemek tűzésében. Aztán e nőközönség valóban már szakértő is. Tapsa valódi jutalmul tekinthető, mert mindig az igazi érdemet jutalmazza.

A tornászok egyforma piros ing és fekete nadrágban igen szépen voltak öltözve. Itt-ott a melleket arany és ezüst versenyérmek díszítették, bár ezt sem tüntetésből viselték, mert kinek tiz érme is van, csak egyet tűzött ki.

A felvonulás a katona-zene ütemére kifogástalan volt, bár rendgyakorlatokat nem végeztek, csak épen a kettős sorba felállás, melyből négyes sorokba lépve ki, csakhamar kezdetüket vették a szabadgyakorlatok, melyeknek összeállítása egészen újdonszerű volt és a közönség zajos tapsát érdemelte ki. — Különösen szép képet nyújtott a következő gyakorlat: jobb (b) lépő-állás előre és páros karlendítés előre vállmagasságig, fél fordulat és páros karfeszítés fej fölé, visszafordulás és karokat lelendíteni vállmagasságig, alapállás. Nagyon szép volt a következő gyakorlat is: rohamállás jobb a (b) páros karlendítés fej fölé és törzsfordítás jobbra, törzshajlítás és karlendítés lefelé, törzsnyujtás és karlendítés fej fölé, alapállás. Ismertebb gyakorlat a következő, de melynek felváltva végeztetésében volt új ág. Maga a gyakorlat a következő: páros karlendítés fej fölé, törzshajlítás és karlendítés le, guggolás és a karok vállmagasságban maradnak, alapállás. A négy sor a gyakorlatot a következő pontokon kezdte: az első sor guggolásból, (3-ik ütem) a második sor törzshajlításból, (2-ik ütem) a harmadik alapállásból, a negyedik az első ütemből. — Ezen gyakorlatok mellett a tornászok csináltak még pár egyszerűbb gyakorlatot, de melyek az ellentett mozgásokban (t. i. a sorok felváltva végzik ugyanazt az ütenyt) igen csinosoknak tunk fel.

A szabadgyakorlatok kitünő (nincs nagyobb szavunk rá) megválasztásáért és beosztásáért, úgy mint azok csaknem hibátlan betanításáért a dicséret Zsingor Mihály művezetőt illetik meg, kit ezen a téren méltán illet meg az a hír, melyet pályáján szerzett. — A gyakorlatok végzésénél volt ugyan pár hiba, de ezt csak az iskolai növendékek tornázásánál nem bocsátanánk meg, és nem ott, hol annyi szép nem figyelni mozgásunkat.

A csapattornázásból ki kell emelnem különösen az első és második csapatot Brooser és Bély vezetése alatt a bakon és lovon. Kiváló szép és könnyű gyakorlatokat láttunk a lovon végezve. A bak-átugrásban a csapat elment addig, míg a lólába engedte, átugorva könnyeden a legmagasabb tokon is rajta a hegyes főveggel. Meurer Rezső a 3-ik csapatot a magas korláton, Feszt Jenő a 4-iket az ugró-zsámolyokon, Krenedics Gyula az 5-iket a függélyes létrán vezette. Minden csapatban a tagok az előmutatott gyakorlatokat kivétel nélkül megcsinálták, mi a jó vezetés tanúsága.

A versenytornázásban a lovon résztvevő Pozdech, Rónay, Exner és Éder bevégzett kitünő tornászoknak bizonyultak, s hogy mégis lehet náluk jobb tornász is, arról Bély Mihály győzött meg, ki a versenygyakorlatokat előre mutatta. E gyakorlatok mind támaszban végzett ülécserék voltak a képzelhető változatokban összeállítva. Egy-egy összetett gyakorlat több, mint tiz egyszerű gyakorlatból állott. Kíváncsok volna, ha az egyleti művezető gondoskodna róla, hogy a tornász-közönség olvashatná e gyakorlatok leírását, mert én emlékezetből híven egyiket sem tudnám leírni.

Az iskola-tornázásban az alacsony korláton részt vett az elnök Jenny és az alelnök Kollártól kezdve minden tag. Oly tornászati képzettségről győzött meg e pont, mely ismét méltán dicséret a művezetőt. A tagok páronként végezték ugyanazt a gyakorlatot egyszerre a korlát két végén, és felváltva jöttek szemünk elé a könnyebb és nehezebb gyakorlatok, melyeknek beosztása és betanulása természetesen megelőzték a díszturnát.

A szabadturnázás a magas korláton volt, mi némi unalmat keltett a közönségben, dacára a legremekebb gyakorlatoknak.

De hiába, nyújtó nélkül nem lehet tornaünnepet rendezni. Ez egy-zerű rúdon végezhető gyakorlatokban tetőzik az emberi erő és ügyesség. — Különösen baj volt, hogy a két korláton való tornázás egymás mellett volt.

Meg kellene itt emlékezni az egyes jelesebb tornászokról, de ezt azért nem teszem, mert igazságtalannak tünnek fel, ha csak az előttem ismert tornászokat nevezném meg, s az ismeretlenekről halgatnék.

A verseny magas ugrásban elért eredmény, (178 cm.) ha nem is a legjelesebb, de a legkifogástalanabb testtartással volt megugorva, általában e pont volt a díszturnázás legérdekesebb momentum, melynél Iványi és Exner közt először holt-verseny volt s csak a második küzdelenél (a pálcát lejjebb tették) győzött Exner szép, tiszta ugrásával.

Mielőtt a közönség eltávozott volna az élvezetes estéről Jenny elnök meleg szavakban köszönte meg a közönség érdeklődését és kérte ezutáni támogatását is. A győztesek éljenzésével elégedetten távozott el a nagy közönség, míg a tornászok vidám mulatozással zárták be munkás estjüket.

PESTI TORNÁSZ.

Agarászat és farka-vadászat.

Irtó Kolarits Jenő

Ha van gyönyörűség nézni egy állatnak kétségbeesett menekését egy halálra üldöző elől, úgy az agarászat kiválóan szép látvány. De ki gondolna az állatkínzásra akkor, midőn ember és állat az indulatnak a rabja. Kiben vagy mely állatban nem ébredne fel a hajszoló szenvedély akkor, midőn a menekvés mintegy kihívja az üldözést, a dacot. A gyermeknek pillangó hajszolása alapján nem sokban különbözik a nagy embereknek állatokra vadászásától, csak hogy emitt a cél nagyobb, az indító ok elfogadhatóbb. Eleiteni egy kártékony vadat, vagy köznap életcélból, haszonból rátámadni az állatra: ez, habár kíméletlenség is, de a kár miatt elfogadható okozat.

A különféle vadászatok között az agárkutya vadászás különben már amúgy is kihaló félben van, mert a XIX. század gyermekén k kissé nagyon is kényelmetlen lóháton át száguldozni a vad után. Hát nem is séta-vadászás az. Nyúl, róka vagy farkas legyen az üldözött állat, egyiránt a szélvészszel versenyez vad, kutya és ló lovasával. A sík vidé-

ken alig egy két fa itt-ott, nem félhetni az agarat, hogy vak rohamában tejét zúzza szét egy ú-

ban levő tárgyban. Minő ravasz az ember, pokrócczal letakarja az agarat, kocsin érnek ki a vadak tartózkodási helyére, és midőn közelben kapóra jön a gyanútlan vad, pillanat alatt uszítatik a gyorsabb lábú ellenség.

Nyúlhajtás lóháton agarakkal egyike volt a legkedveltebb mulatságoknak még a 30-as években is, később a rókahajszolás jött inkább divatba, ma azonban a vizslák és kopók segítségével a vadászás a kedvelt, még a sík vidékeken is. Legélénkebb agaraszatok télen tartatnak.

Legérdekesebb a rókára és farkasra agarászás, az előbbit nálunk az alföldön néhány földesúr ma is űzi, a farkasokra leginkább az orosz hósvatagokban agarásznak. A róka éjjel jár zsákmány után, kő a reggel hazatérő útjában szokás meglesni és hajszolni. Ravasz cseleivel sokszor sikerül megmenekednie, sőt a végső pillanatban szembe is fogadja az agarat, éles harapásával sok kutyát megfélemlít, ezért rendszeren több agárral történik a hajtás. A farkasokra csoportban agarásznak. Az agarakat csak akkor eresztik le a kötelekről, midőn szem elé került a vad. Az üldözés meghatározott kerületben adott jelre történik. Ha a farkas a hajtási kerületből már-már kitör, a lovas vadász igyekszik lövésekkel visszatartani, lovával elébe kerül. Ha az agarak már dulakodásba kezdettek, a vezető lovas rögtön ott terem és a kutyáknak segínyt nyújt, korbácsának ólmos gombjával orra-

csapja a marakodó farkas. Ha azonban ez nem sikerül, akkor éles sípjellel a betanított agarakat a farkas mellől elugrasztja és lö.

Napiainkban az agárkutyákkal való vadászás valódi szenvedéllyel nem falkaszerűleg üzetik, hanem 2–3 agárral egyes vadakra. Kivételt képez ez alól néha az antilopokra vadászás. Ázsia és Afrika azon sík vidékén, hol ezen gyönyörű állatok csoportonként barangolnak, gyakran reides hajtóvadászatok üzetnek falkáiként. Egy ilyen vadászás arabok, berberék, perzsák és más helybeliek társaságában, órákon át versenyt lovagolni az agár falkájával és jelen lenni a zsákmány kézre kerülésénél: ez a szó szoros értelmében hatalmas sportélvezet, mint itthon cserkészni vagy lesre járni hazai dúvadakra.

Valóban sajtószerű az, hogy éppen az agárfajú kutyákat oly sikeresen lehet használni a farkas-hajszolásnál, mert általában bebizonyítottak lehet venni azt, hogy az agárfajú kutyák a farkas törzsből származtak le. Erre mutat az is, hogy a farkasok szintén azon móddal vadásznak a gyors futó vadakra, mint az agarak. Sőt még mai nap is találhatni Észak-Afrikában, Kis- és Közép-Ázsiában olyan félvad agár kutyákat, minőket pásztorok alkalmaznak nyájuknál, és a melyeknél a farkastól származásnak kétségtelen nyomai láthatók lábaik, fejük, fogaik alakából is.

* * *

Az űző vadászatnak jelenleg legkedveltebb faja a róka-vadászat, dán és angol olyan fajú kutyákkal, melyek nem annyira roppant gyors futásukkal tűnnek ki, mint inkább vadnyom-szimatolásukkal, kitartásukkal, és hogy úgy mondjuk «értelmességükkel». Igaz, sokan vélekednek úgy, hogy kutyánál értelemről nem lehet szó, csak ösztönről, és hogy bizonyos tehetségeket bele lehet nevelni a kutyákba a nélkül, hogy az azokat öntudattal fontolgatva cselekedné. De egy vadász ember előtt másként tűnik fel mindez, ha tanulmányozza ebét. Bóttal kergetni a kutyát nyúl- vagy róka-fogásra é úgy nem lehet, mint nem lehet magunkat oly cselekvésre készíteni, melyre nincs akaratunk, ha tehetnénk is. Minden kutyának vele született tehetsége a finom szagérzők, de ennek is fejlesztését és vadászatnál értékesítését ivadékról-ivadékra neveléssel, az agyra való hatással érjük el. Számtalan kitűnő vadász lett tökéletesen használhatatlanná a miatt, hogy pusztán «öszönére» hagyott.

Vannak kutyafajok, melyek már születésükkor bizonyos sajátos hajlamokkal és tehetségekkel bírnak, tehát örökölnék bizonyos ösztönt, a mely megkülönbözteti őket más fajú kutyáktól bensőleg is, nemcsak testben külsőleg. Az ember is bizonyos természetét már születésével nyeri. Éppen ez az öröklés magyarázza ki azt, miért oly fontos az, hogy minő kutyától származott ez, vagy ama kutya. De olyan kutya még a legkitűnőbbtől sem született soha, mely tanítás nélkül úgy szolgálja vadász gazdáját, a mint kell szolgálnia a vadászatnál. A szó szoros értelmében tehát nevelni kell a vadász-kutyákat az értelmük élesítésével is. Ez annál inkább fog sikerülni, minél több jól nevelt elődje volt az illető kutyának, és minél szigorúbban megtartatik azon munkakörben, a melyre már fájánál fogva is erős hajlammal bír.

A nyugvó vadat csendesen felkutató és körében szépen megálló vizsla soha se neveltesék hajtásra, de még ne is párosittassék vadászó kopóval; viszont a «parforce» vadászatokra is más nevelésű oly kutyák alkalmaztassanak, melyeknek elődeik is hasonlóan tanítottak.

Mindezek előre bocsátása után nem fog különösnek feltűnni az a roppant lelkiismeretes gondosság, melylyel a kitűnő vadász-kutyák törzskönyvei vezetnek majd minden nagyobb vadászati sport-együletben. Így például a nagy nemzetközi vadász-kutyaversenyekből és kiállításokból a legtöbbje azért záratik ki, mivel nincsenek esetleg sem a bécsi, sem a londoni, vagy más hiteles fő törzskönyvekbe bejegyzve származásuk és képességek szerint.

A fent jelzett eljárás következménye már most az, hogy egy jól rendezett nagyobb-szerű «falka-vadászat» egyike a legkellemesebb és érdekesebb sport mulatságoknak.

Ha tehát a vadászatot intéző egyén érti a dolgát, illetőleg képes uralkodni a kutyafalkán minden pillanatban, ha már előre tájékozva van a vadállomány és tartózkodási helyek felől, — akkor a vadászat sikere már csak részben függ a lovagló vadászoktól. Mindennek dacára a lovaglók is vadásznak, nem csupán a farka nyomán futtatnak. Különösen, midőn már lankadnak az ebek, pillanatokra a ló veszi át az üldözést, míg csak a vad végkép kimerülve a lankadó ebeknek is zsákmányul fog esni.

Megkapó látvány, midőn egy egész lovagló társaság törtet tuskén-bokron át bőségre iramban. Még sarkantyú sem kell az e célra tartott vadászlovaknak, mert a mint egyszer szemügyre vehette a menekvő vadat, azontúl már szíve keresi szüntelen,

és rohan előre magától vezérlés nélkül is. Sokszor nyomon jár a vadász-ló legelőtől, midőn az ebek hátra maradozva zavarban szimatolnak; sokszor leesik a lovas is a lováról, de a ló csak űzi a vadat egyedül is tovább és horkol, vihog a hallalira, midőn a vad elfogatott. Hogyne lenne ez kellemesen izgató és különösen edző egézséges multság magokra a vadászokra.

Még ha nem is fogatott el esetleg a róka, ha csak végül úgy ássák ki őt lyukából, hova menekült, sőt ha még egyáltalában szem elé sem kerülhetett a vad, még akkor is történt annyi, mennyi jó étvágyat idézzen elő a szabadban a legegyszerűbb vadászatokhoz is.

Falkavadászat rókára különben nálunk ritkán és csak akkor szokott eredménytelenül végződni, ha egészen szélsőséges tikkasztó melegben, vagy nagy esőben az ebek szimatoló és hajtó munkája igen megnehezül.

Némelykor róka helyett szarvasra is történik nálunk falkavadászat. Leginkább a király jelenlétében teszik azt hogy valamelyik vadaskertből kerítenek egy erőteljes példányt, azt szabadjárja eresztik, engednek neki 5–10 percznyi menekvési időt, aztán ha rá, utána annak a végkimerüléséig, midőn már valamely fülbe menekszik, hol egy gyermek is az istállóba terelheti, ha ugyan már elébb az ebek meg nem tépik, a mire különben mindig gondja van a «kürtösnek» vagy «falkanagynak».

Velocipéd hírek.

(Stevens útja. Zmertych útja angolul. A velocipéd a postai szolgálatban.

A «B. K. E.» felolvasása.)

Tisztelt szerkesztő úr!

Van szerencsém tudomására hozni, hogy az «Outing illustrates Magazin» szerkesztőjének hozzám címzett levele szerint Thomas Stevens szeptember 30-án érkezett Teheránba (Persia), a hol 4 hónapig maradni fog, — e napokban Teheránba fogok Steveusnek levelet küldeni. Az O. I. M. több újságot is ígért, de melyek eddig még nem érkeztek meg.

Mr. Karl Kron szerkesztő (56. University, Buildings Washington Square New-York), egy könyvet fog kiadni, melynek előfizetési ára 1 dollár, később a mikor már több, mint 3000 előfizető lesz, (eddig 2400 van) a könyvnek az ára 1.50 dollár leendő. — Ezen könyvnek a címe «Ten-thousand Miles on a Bicycle» lesz (10 ezer mértföld kerékpáron) s Stevens útját Teheránig fogja leírni.

Kron szerkesztő úr egyáltalában nagyon érdeklődik nagyobb utak iránt, így például egy külön levélben, mely Zmertych Ivánhoz van címezve s általam tegnap Pozsonyba küldetett — «London-Budapest»-i útjának leírását kívánja.

Mr. Louis Glasel, Bayliss, Thomas & Co. Coventry velocipéd-gyárosok képviselője e napokban jött Budapestre, hogy a budapesti kir. főposta hivatalnak ajánlja a velocipéd bevezetését a postai szolgálatba. Mr. Louis Glasel, általam lett bemutatva méltóságos Gervay Mihály főpostaigazgatónak, a ki nagy érdeklődéssel halgatta meg fejtegetésünket s megígérte, hogy már a napokban fogja ajánlatunkat a miniszter elé terjeszteni. Bayliss Thomas & Co. a világ leghíresebb velocipéd-gyárosai közé tartozik, s egész Angolországra kiterjedő szabadalommal bír a postai velocipédek szállítására.

E jó hírnevű gyár gyártmányairól más alkalommal fogok tudósítást adni.

A jövő héten a B. K. E. választmánya egy társas-estélyt fog rendezni, a mely alkalommal Kosztovics László a velocipédezés terén tett legújabb találmányokról fog rövid felolvasást tartani, s egyes kis tárgyakat bemutatni; — a fővárosban lévő többi velocipéd-egyesületek is meghívotnak ezen társas-estélyre.

Mint új tagok léptek az együletbe: Mr. Louis Glasel, Coventry, Bayliss Thomas & Co. pártoló tagok.

KOSZTOVICS LÁSZLÓ.

KÜLÖNFÉLÉK.

Jenny Antal, a budapesti torna-egylet elnöke, törvényszéki ügyész közelebb neveztetett ki bírónak, mely előléptetéshez a szak-körön kívül, a sport és a társadalom terén levő ismerősei is a legmelegebben gratulálnak.

«**A korcsolyázás kézi-könyve**» megjelent Porzsolt Jenőtől s 1 frtért kapható a lap kiadóhivatalában. Ez első és *egyetlen magyar* munka a korcsolyázásról. Tartalma: A jég és hó sportjai. — A korcsolyázás multja. — A korcsolyákról. — A jégről és a korcsolyapályákról. — A korcsolyázók öltözetéről. — Szerencsétlenségek kikerülése a jégen. — A korcsolyázás tanulása. — A korcsolyázás alapgyakorlatai. — Korcsolya-kirándulások. — A műkorcsolyázásról. — A műkorcsolyázás gyakorlatai. — Korcsolya ugrások. — Összetett korcsolya-gyakorlatok. — Angol korcsolya figurák. — Korcsolya-versenyek rendezése. — Korcsolya verseny-eredmények. — Játékok a jégen. — Jégvelocipéd és jégvitorlás. — A hó sportjai. — Hócipő és hócipő versenyek. — A fővárosi és vidéki korcsolyázás. — A könyvben harmincz-négyszáz képmű is van.

Szerencsétlenül járt velocipédező. Mint a leccoi «Aroldo» című olasz lap írja, f. hó 8-án két kitűnő velocipédező Giuseppe és Angelo Valsecchi rokonai meglátogatása végett Pasturoba indultak. Este felé ültek velocipédjeikre s néhány percz múlva Ballabioba értek. Innét az út egész Leccoig nagyon lejtős. A testvérek ennek daczára sem mérsékeltek gyorsaságukat. Giuseppe mintegy 30 méternyi távolban haladt testvére előtt. Egyszerre kiabálni kezdett, velocipédjének kereke kettépattant s egy alacsony falhoz ütődött. Giuseppe az ütődés következtében a falon keresztül egy mélységbe bukkott. Testvére elszörnyedve látta e bukást, de nem akadályozhatta meg. Gyorsan megállt s lebecsátkozott a mélységbe, hol testvére félig holtan, vértől borítva feküdt. A szerencsétlen fiatal ember egyik lábát, több bordáját törte el s fejéből is több sebből ömlött a vér. Angelo vállára emelte őt s Laorcába vitte, hol két napi iszonyu kínlődás után meghalt. E hírt közöljük, bár nálunk sokan értenek fognak kovácsolni belőle a velocipédezés ellen. Hanem ezek ellenében csak ezt jegyezzük meg, hogy előrelátó és óvatos embernél ilyen baj nem történhetik. Először is a földolog a jó gép, mely, természetesen drága is, de melyen ilyen egyszeri kerék törés éppen lehetetlen. Az óvatos velocipédező pedig, mielőtt gépére ülne, azt jól megnézi és a kis hibát is kijavíttatja. A hegyről lefelé való gyors hajtás nagy gépeken pedig az egyleti kirándulásoknál egyszerűen nem szabad, és különben is félőrlátszó. Hanem mind e bajok csak siettetik az alacsony kengurú gépek elterjedését.

Sporthirek. A Bakonyban óriási a vad-állomány szarvasban, — mint lapunknak írják, — közelebb id. kottai Vidos József kelemen-mihályfai földbirtokos nővérének — özv. Ányosnének — birtokán tartatott nagy hajtóvadászat báró Baillon huszárszázados és több előkelő földbirtokos társaságában. Az eredmény itt, noha a társaság rendkívül sok szarvast és vaddisznót látott — nem mondható kedvezőnek. Összesen ejtetett: 3 szarvas és 2 őzbakk. Annál sikerültebb volt azonban ugyanezen társaságnak Ostfi-Asszonyfán tartott vadászata, hol 1 nap nem kevesebb, mint 175 db. nyúl ejtetett el. Kem.-Mihályfán az idei díj-agarászat 22 lovas vett részt — köztük 2 úrhölgy is: Vidos Ilona, férj. Vörösné és Ihász Lajosné, az első díjat Nagy Ferencz agara, — a másodikat pedig Vidos Béni agara nyerte el.

A fővárosi vivó club ó-utca 27-ik szám alatti helyiségében vig és mozgalmas élet van esténként. Az ifjú egylet, mely tudvalevőleg a fővárosi magán vivó társaságból nőtte ki magát, igen czélszerű és csinos helyiséget rendezett be magának. A club-szolga lakásán kívül egy előszobából, egy nagy vivóteremből s egy társalgó szobából áll a club helyisége. A vivóterem öt ablakkal bír az utcára, sötét vörös színre van festve s a falakat czímerek, lobogók s draperiák díszítik. Az új vivóeszközök a club tulajdonát képezik s a tagok Flaubert-fegyverekkel a cél-lövésben is gyakorolják magukat. Vivómesterök egyelőre nincs, de e tisztet közelebb már Kolba cs. k. főhadnagy fogja szíves-ségből elvállalni. A clubnak harmincz működő tagja van s a tél folyamán kisebb zártkörű házi versenyeket is fog rendezni.

A közoktatásiügyi ministerium évi jelentését a középiskolai

oktatás állapotáról most készíték a ministeriumban. A jelentés természetesen foglalkozik azzal is, hogy a testgyakorlatok miként oktattattak a középiskolákban, a jelentés e részét a legilletéke-sebb forrásból már közelebb közöljük, a mint közöltük a nép-oktatási jelentés erre vonatkozó részét is magának a jelentésnek nyilvánosságra hozatala előtt.

«**A Képes sport-naptár**»ból lapunk mai számában két cikket közlünk mutatványul, ezek: «A vadászat jövője» s «Agarászat és farka-vadászat». A naptár 1 frt 50 krért kapható kiadóhivatalunkban.

Egy lap a hajó-könyvből.

Irta Kiss Ödön

a fertői csónak-társaság elnöke.

Itt az ősz, elérkezett a vitorlázás és evezés idejének vége, mi-ért is az összes járművek behordására kitűzött napon — egy szép fényes őszi reggelen — a Fertő partjára rándultam, hol a munkások, matrózunk vezénylete alatt hengereken gördítve éppen akkor vonszolták a nagyobb vitorlásokat hajóházunk elé.

Mily szép volt azon ragyogó reggel, a köd eloszlott és a nap fényesen sütött a felhőtlen égről, a dalos madarak bár eltávozá-nak már, mégis milyen vidám és derült volt az egész környék a szüretelőknél magasból alá hangzó harsány kurjantásai s tréfás vig dalaitól!

És mind e mellett egy tekintet az előttem szélesen elterült tóra szomorúsággal tölté el keblemet, — oly pusztá, elhagyatott a horgony-hely, néptelen a part és bűrt, és hol még kevéssel ezelőtt a pezsgő élet vidám tanyáját találtad, a hajóház és környék olyan idegenül barátságtalan.

A szőke habok felett jajgatva röpködtek a vakító fehér sirályok, versenyt a hűvös friss széllel, mely panaszkodva suhant végig a felcsillámló hullámokon, s mintha kereste volna szokott játszó társait, a fehérítő vitorlákat s lobogó zászlóit, bezörgött a sárguló nádasba fel-felrezegetvén onnan a vele bújósdi játszó csiripelő verebek sűrű zaját.

Azután mintha bosszankodnék csalatkozásán, mérgesen szaladt neki a parti ákácoknak, megtépázta őket s a lehullt zöld fony-nyad leveleket kavargatva kergette odább. — A szőlők végében álló nagy terepélyes diófának sem hagyhatta békét, hosszú ki-nyuló galyait indulatosan összeverve száguldott tovább a poros út hosszában. — A magas jegenyék és csúcsos nyárfák ott lenn a halászkunyhó táján, méltóságos lassúsággal bölintgátának jobbra-balra, mintha megerősítenék, hogy igenis vége a nyárnak, itt az ősz hűvös szele! A hajóház baljeje a vigasztalan rendetlenség képe volt, hegyén háján hentergett ott csáklya, evező árbóc és vitorlarudak. — Asztalok és székek felfordulva egy vitorlás fedélzetén hánytan pihentek, amott pedig nagy cserény-vékákra szedve kötélzet s lobogók tértek téli háborítlan nyugalomra! — Végre azután a hajóház ajtai s kapui hosszú-hosszú időre bezárultak, az ablakok fatáblái beretesztettek... sötétség s siket némaság ütnek tanyát odabenn, s derék hajóink, melyek még nem régen oly büszke dőlczegen hasogatták a zajló habokat, tavasz nyíltáig tétlen nyugalomra kárhoztatvák.

Hanem a kocsis indult, elérkezett a válás ideje! Isten hozzatok hát jó ismerősim, a visszontlátásig ti derék kedves hajók, vagy tán — úgy lehet — örökre Isten veletek.

A haza szállítandó málhák tetején egy könyv hevert — a hajó-könyv! Magamhoz vettem, s míg a hosszú meredek hegyen kocsim lassan haladt, olvasgatni kezdék.

* * *

1885. évi augusztus 28-án, délutáni 6 órakor, nyolcz tagból álló társaság érkezik hajóházunkhoz azon erősen feltett szándékkal, hogy ionen megindulva Rustra s onnan Nezsiderbe ránduljanak.

Ruha, élelem s ital bőven, és már a kiemelt hajókra, nevezetesen Medea vezér- és Rudolf vitorlásainkra rendben beszállítva.

Rövid idő múlva a horgonyok felszedetnek s lobogóink búcsút intenek a lassan maradozó soproni partoknak.

A Medea öt tagból álló legénysége a Rustra szállítani ígért, azonkívül ad hoc élelmező mesterré kinevezett Karcsi barátunkat búcsú italért sürgeti, melyet az szívesen kioszt, maga iván persze legnagyobbat. — Kifogást emel ez ellen László, kadet, pártolja őt ebben a hajó-doktor legottan, s miután a kormányon lévő kommandóra mit sem szólt, azt Vilmoska az érett hajósuhancz, annyira kedvező jelnek tekinti, hogy a poharakat újra töltve,

nagy sebtében torka helyett orrába önti a drága italt. — Lett azután prüszkölés, krákogás olyan, hogy már mind attól féltünk, hogy a Medea legszebb s egyetlen hajósuhancza menten kivitorláz az árnyékvilágból.

«Rossz előjel», dörög az időközben lepihent sálmában már is háborított ideiglenes utas és élelmező biztos, s meguntván a fekvést bal felén, jobb oldalára dől s szuszog, horkol tovább, álmodozván melegségszerű borjú-szeletekről s óriási kirántott csirkekről.

A fedélzeten azonban nagy az elégedetlenség, vádolják a szégyen köhögésben elbágydott időnként még egyre cikázoló hajósuhanczot, hogy ő riasztotta el azt a kevéske szelet is éktelen prüszkölésével, sőt «cadet» László egyenesen gyanuba veszi, hogy valószínűleg azt is felszippantotta az imént, mert különben hova tűnhetett volna el oly hirtelen.

Hajónk s az oldalunk mellett csekély távolban alig észrevehetőleg úszó Rudolf vitorlái lassacskán ellankadnak, s azután a hullámok ringatózásának megfelelőleg jobbra s balra himbálódzani kezdenek, hasonlítván a fáradt madarakhoz, melyeknek szárnyai csüggedten lógnak alá. — Az alkony is elközelgett néma csendjével, melyet csak elvétve szakít meg egy viczkánczó hal csobogása vagy az éji szállásáról elkésett vízi szárnyasnak magasabban hangzó kiáltóása.

«Uhaim» — szól a doktor, — ha csak ennyiből áll a vitorlázás, úgy én azt hendikvíl méhsékelt élvezetnek találok! Tehát haza! — «Ugy van» — ébredez Karsai a kajútban, — hiszen a három napra bevett élelmet otthon is megehetnők — véli tovább s a nagy fáradságtól még egy szőnyeget gyűrven maga alá, hátra fordul és siet visszatérni az álmában látott dús terítékű asztalhoz.

Hanem hát nem azért indultunk ki oly nagy garra, hogy most meg visszaszégyenkezzünk! Cadet úr még soh'se volt Ruston, ő okvetlen látni akarja e híres helyet, a «Rudolf»-ok is buzgón törekednek már előre, s így visszatérésről gondolkodunk sem lehet.

A doktor és cadet tehát elszánt csákyázásba kezdenek, segítjük őket fáradságos munkájukban mi többiek is, csak a kajútban békén horkoló «Karsai», — ki nem csak az élelmezésben, hanem abban is biztos, hogy őt ma Rustig felebre-zteni nem lehet — vonul vissza nagy szerényen a nyilvános működés hivalgó mezejéről.

Hát bizony mire azután Rust előtt horgonyt vettünk, már-már 11-et «Rudolf» érkezése idején meg épen az éjfél is elköszönt a sz. kir. város éjjeleinek érdemesőre. — Karsai úr a kajútban megvonulva óvatosan kivárja, míg mindennel elkészülünk, nem zavarják őt a hangos beszéd, lépteinknek feje felett hangzó kopogása, türelmesen kibírtól, mire minden bekötve s felgöngyöltve lesz s csak akkor búvik elő hatalmasat ásítva, midőn már épen a kajút ajtaját akarjuk bezárni.

«Ugyan mit gondoltok, kapunk-e még ilyen vidéki helyen s hozzá 11 órakor vacsorát», kérdi tőlünk mély aggodalom hangján, a mint leereszkedik a várakozó kis halászcillába. — Mi persze vigasztalót épen nem mondhatunk, hanem a mint a parthoz mind közelebb érve, a vendéglő egyik ablaka hirtelen kivilágosodik, a biztos úr szívét is egy jobb jövő sugara deríti fel!

És valóban akadt minden, nem volt panaszra oka senkinek, mert mire a «Rudolf» triumviratusa megérkezik, a «Medea» legénysége jóízűen elköltött estebédje után már vitézül kergeti a pagátot.

Karsai e közben egy óvatosan pillanatot felhasználva láthatatlanná lesz, míg nem árulójává válik hangos horkolása, melylyel urbet orbi hirdeti lelkiismeretbeli megnyugvását az iránt, hogy a vacsora fogyasztása körül emberül megfélelt honpolgári kötelességeinek!

Ott nyugszik a jámbor, a mellékszoba külön ábóri ágyán, s miután semmi incselkedés sem képes őt kihozni sodrából, mi is együttvéve és külön-külön a holnapi napra egy kis jó szélért sóhajtván, felkeressük nyughelyeinket, s az álom országába gyorsan bevitorlázunk.

Hanem bezzeg nem hiába pénteki napon indultunk, mert a reánk virradó reggel sem biztat jóval, az oly türelmetlenül várt, követelt szél csak nem akar felámadni.

Azért mégis útra kelünk s vitorláinkat a legszabályosabban feszítve, hol szorítunk, hol megengedünk a nagy kötelen s minden furfangunkat kimerítjük a czélból, hogy az inkább gyengéd sóhajhoz, mint szellőhöz hasonló lágy fuvalmat, mely a simán tükröződő vizet olykor-olykor felborzolja, vásznainkkal elkapassuk.

Ily hiú erőlködés közt ér bennünket a dél és Rust még mindig oly közel, ellenben a nezsideri nagy kaszánya a távol ködéből alig hogy kivehető.

A doktor már csaknem desperál, okos embernnek nevezi Karsait, a ki Rustról kora reggel már haza térvén, eddig rég Sopronban van, ott minden valószínűség szerint épen most ül ebédjénél, azután megy a kaszinóba, ott feketéz és fogja a huszonegyet... Hejh, nem bolond ember ő, míg mi mint az ablakfa se ki, se be.

«Ad vocem ebéd, fogjunk hozzá magunk is, úgy sincs egyéb dolgunk» véli László, a cadet s indítványa közös akarattal elfogadtatván, keleti kényelemmel költjük el a lucullusi lakomát, mely úgy hasonlít egy szerény délutáni oszonnához, mint egyik tojás a másikhoz. — Közben áttekintgetünk a Rudolfra is, hol szintén pazar az élvezet. — Cadet úr pohárral kezében élteti őket, ők viszont bennünket és nagyban fogadkozunk, hogy el nem hagyjuk egymást soha, vagy legalább nem addig, míg szélesönd marad. — Minthogy örökké még abban sem tarthat, ime egyszerre csak harsány örömkialtás rezzenti fel «Media» népét, megkezdett délutáni szönderezéséből. — «Látom a szelet», bizonykodik kormányosunk s mutogat hevesen nyugat felé. — «Mit, hát azt is lehet», kérdi hitetlenül László cadet, no mert én még mindig a szélesöndet szagolom, ingerkedik tovább.

Hanem bizony csak mégis szél az a vizen nagy mesterségről látható hosszú, szürkés s mind sötétebbé váló vonal, mely gyorsan közelget felénk, hallható már távoli suttogása, hasonló a messzeségből robogó vonatához, sőt iránya is biztosan kivehető. — A legszebb nyugati szél! Rövid 10 perc múlva látni lehet, a mint a hátrább maradt «Rudolf» vitorlái neki duzzadnak, mi is csakhamar érezzük a nagy kötél feszülését, s ime egyszerre vigan siklunk tova a gyengén fodrozódó hullámokon.

A melancholikus hajósuhancz komolyan meginteti, hogy vakmerő s netán alattomban tervbe vett merényletétől a szél felszip-pantását illetőleg még idejekorán álljon el! Ő minden szót fogad s így azután a nezsideri partok közelebb nyomulnak, látjuk már a magas vár omladékat és a nagy kaszányát, nem sokára feltűnik a barátságos fürdő-ház, bécsi ismerőseink tanyája, rajta nemzeti lobogóval, sőt a mint mindjobban neki iramodunk egész szelet fogva, az egyes vitorlások árbóczeit is meg bírjuk lassanként különböztetni.

Legkivül szabad vizen horgonyoz itt «Leonore» Droopy Ede, bécsi sportsman gazdagan épített, gyönyörűen szerelt két árbócos, 21 tonnás karcsú Schoonerje, beljebb a nád közé vágott csatornában, ugyanannak «Triton» nevű kutterje és «Vanessa» az előbbi mellett horgonyzó Una (Cat) szerelésű vitorlósa.

Ugyanott vannak még kikötve «Schwalbe» és «Vista», az sloop, emez latin rendszerű kisebb vitorlások, várakozván a Bécsben épen mostanában készült, szállítás alatt lévő 5 tonnás «Orion» nevű új kutternek érkezésére.

A «Leonore» főárbóczára csúcs-loobgót vonnak üdvözölve bennünket, minek viszonzása után hajónk szélbe áll, elővitorláink vett parancsra lehanyatlik és horgonyunk csörömpölve merül a habok közé.

«Rudolf» is mellettünk terem hirtelen, horgonyát kiveti, vitorláink s kötélzetünk ott is, nálunk is serényen begöngyöltetnek, az alattságban hozott evezős leoldatik és rajta a két hajó összlegénységével a «Leonore»-re tartunk, hova kis gigjéről épen most lép fel annak e pillanatban érkezett tulajdonosa.

Felkapaszkodunk a «Leonore»-ről lebozsátott lépcsőn s csakhamar elsíelünk a «nagy hajó»-nak sima fedélzetén, megbámuljuk annak előreszén horgonyemelő gépét, az attól jobb és bal felől elhelyezve lévő s tiszteletünkre élénken döngő két kis aczélagyut, a hajó oldalára erősített hatalmas tartalék-horgonyt, felnézünk a szédítő magas árbócoknak sudarakkal toldott lobogós ormaira, sötét barra kötélhágcsóira, dicsérjük a lépten-nyomon mutakozó csint és eleganciát, a szépen fényezett parkány korlátokat. — Bizonyos tisztelettel vizsgáljuk a kormány ke-reket és a kormányos tért. A jól fedett s könnyűséggel látható delejtűnek tengerész módra való elhelyezése, valamint az ivóvíz és jégtartó osztatlan tetszésben részesül minden oldalról. — De hát a hajó belseje! Ez ám még a megnézni való! Egy egész kis világ van odalenn dióhéjban, itt bizony akármelyikünk is egész éven át szívesen ellaknék!

(Vége köv.)

TARTALOM.

Rendezzünk korcsolya-versenyeket (Salamon Ödön). — Korlát az elemi népiskolában (vége). — Az I. ker. polgári kör jégpátyájára (Mészáros István, Zboray Béla). — A budai torna-egyle-disztornája (Pesti tornász). — Agarászat és farka-vadászat (Kolarits Jenő). — Velocipéd hírek (Kosztovics László). — Külön-félék. — Egy lap a hajókönyvből. — Tárca: A vadászat jövője (Sebesta Vilmos).

A vallás- és közoktatásiügyi m. kir. miniszter

TREFORT ÁGOSTON ő nagyméltósága

Magyarország összes tankertületi kir. főigazgatóihoz és kir. tanfelügyelőihez még a múlt évben a következő iratot intézte:

47020. szám.

A «Herkules» című testgyakorlati hetilap, szerkesztik Porzsolt Jenő és Porzsolt Kálmán, háromnegyedévi fennállása után olyan-
nak bizonyult, mely a maga nemében szakirodalmunkban hízagot
pótol, ennél fogva terjedése kívánatos.

Felhivom tehát czímet, hogy hatáskörében az iskoláknak s azok
előjáróinak ajánlja a szaklap megrendelését. Az állami és állami-
lag segélyezett iskolák megrendelhetik költségvetésükből. A fele-
kezeti iskoláknak ajánlani lehet a megrendelést.

Kiterjed e jól szerkesztett szaklap első helyen a tornázásra,
azután a korcsolyázás, csónakázás, vívás és velocipédezés köréire.
A lap kiadója Aigner Lajos budapesti könyvkereskedő; hozzá
kell intézni a megrendeléseket. (Ára negyedévre 2 frt, félévre
4 frt, egész évre 8 frt.)

Budapest, 1884. december hó 17-én.

Trefort s. k.

Előfizetési felhívás

a

„HERKULES”

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY.

Az «Achilles» velocipéd- és csónak-egylet, az «Aradi korcsolyázó-egylet», a
«Balaton-egylet», a «Beregszászi korcsolyázó-egylet», a «Budapesti kerékpár-
egylet», a «Budapesti korcsolyázó-egylet», a «Budapesti torna-egylet», a «Buda-
pesti vasparipa-egylet előre», a «Debreczeni korcsolyázó-egylet», a «Debreczeni
torna-egylet», a «Fertői csónakázó-társaság», a «Győri csónakázó-egyesület»,
a «Kassai korcsolyázó-egylet», a «Kolozsvári atletikai club», a «Kolozsvári
korcsolyázó-egylet», a «Körmendi atletikai club», a «Kunszentmártoni csó-
nakázó korcsolyázó-egylet», a «Magyar-óvári torna- és vívó-egylet», a «Maros-
vásárhelyi torna-egylet», a «Nagybányai korcsolyázó-egylet», a «Nagy-enyedi
korcsolyázó-egylet», a «Nagykanizsai torna-egylet», a «Nagykálói korcsolyázó-egylet», a «Nemzeti hajós-egylet», a «Neptun budapesti evezős-egylet», a «Ó-budai torna-egylet», a «Pannónia csónak-egylet», a «Pozsonyi hajós-egylet», a «Privigyei korcsolyázó-egylet», a «Rima szombati korcsolyázó-egylet», a «Sátoralja-újhegyi korcsolyázó-egylet», a «Salgó-tarjáni vasparipa szövetkezet», a «Selmeczi akadémiái athleta club», a «Soproni korcsolyázó-egylet», a «Szabadkai torna-egylet», a «Szarvasi korcsolyázó-kör», a «Szegedi csónakázó-egylet», a «Szegedi korcsolyázó-egylet» és a «Szegedi torna-egylet» hivatalos közlönye

lyázó-egylet», a «Nemzeti hajós-egylet», a «Neptun budapesti evezős-egylet», a «Ó-budai torna-egylet», a «Pannónia csónak-egylet», a «Pozsonyi hajós-egylet», a «Privigyei korcsolyázó-egylet», a «Rima szombati korcsolyázó-egylet», a «Sátoralja-újhegyi korcsolyázó-egylet», a «Salgó-tarjáni vasparipa szövetkezet», a «Selmeczi akadémiái athleta club», a «Soproni korcsolyázó-egylet», a «Szabadkai torna-egylet», a «Szarvasi korcsolyázó-kör», a «Szegedi csónakázó-egylet», a «Szegedi korcsolyázó-egylet» és a «Szegedi torna-egylet» hivatalos közlönye

OKTÓBER—DECZEMBERI NEGYEDÉRE.

Szerkesztik:

Porzsolt Jenő — Porzsolt Kálmán.

Kiadóhivatal:

Aigner Lajos könyvkereskedése

Budapest, váci-utca 1.

Az egyetlen magyar illusztrált testgyakorlati közlöny megjelenik
minden héten egy sűrűn nyomtatott nagy íven, több szép képpel.
Közül az összes testgyakorlatok köréből oly cikkeket, melyek-
ből a teljesen laikus olvasó is elsajátíthatja az illető testgyakorla-
tot. A mi csak a testgyakorlatok terén Magyarországon vagy a kül-
földön történik, arról megbízható és gyors tudósítást ad. A cik-
keket érdekes hazai és külföldi képekkel teszi változatosabbá
s a testgyakorlatok terén kitűnt férfiak arcképeit közli. Koron-
kint a sportvilágból vett apróbb mulattató elbeszéléseket és
tárczákat is közöl. Szóval a lap minden száma a testgyakor-
latok összes nemeit érdekes módon igyekszik ismertetni, meg-
kedveltetni és terjesztetni. E munkásságában a szerkesztőséget az
ország legjelesebb sportmanjei s legkitűnőbb tornászai támogatják.

Az a vezérszerep, melyet e lap vetélytárs nélkül játszik a
testgyakorlatok terén, szerkesztőinek ismert neve, munkatársai-
nak fényes névsora, eddig megjelent számaiak rendkívül gazdag
és változatos tartalma, a napisajtó példátlan egyhangú meleg
elismerése, az ország legelső egyleteinek körüli csoportosulása s a
vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ő excellenciájának ajánlása
teljesen fölöslegessé teszik a «Herkules» dicséretét.

Az előfizetési ár: negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész
évre 8 frt. — Az előfizetési pénz **Aigner Lajos könyv-
kereskedésébe** (Budapest, váci-utca 1.) küldendő.

HERKULES-KÖNYVTÁR.

Szerkesztik: PORZSOLT JENŐ és PORZSOLT KÁLMÁN.

Kiadja: AIGNER LAJOS KÖNYVKERESKEDÉSE.

E cím alatt új hízagpótló vállalat indult meg még a múlt év
végén, mely a «Herkules» testgyakorlati közlönnnyel párhuza-
mosan a testedző sport, a torna, atletika, csónakázás, korcsolyá-
zás, velocipédezés, úszás, vívás, szóval a testgyakorlatok összes
nemeinek ismertetésére és terjesztésére szolgál.

A «Herkules-Könyvtár»-ban önálló becsű szakmunkák fognak
megjelenni a testedző sport összes ágaiból.

Minden kötet külön egészret képez és külön megrendelhető.

E kötetek nélkülözhetetlen segédkönyvül szolgálnak úgy a torna-
tanárjelölteknek, tornatanároknak, sportegyleti művezetőknek, mint
megbecsülhetetlen kézikönyvül szolgálnak a sportsmaneknek,
tornászoknak, műkedvelőknek és teljesen laikusoknak, kik a
«Herkules-Könyvtár» egyes kötetei segítségével a testgyakorlatok
összes nemeit elsajátíthatják.

Az összes eddigi magyar testgyakorlati irodalom két-három,
jobbára elavult munkából állván, e vállalat régóta érzett hiányt
fog pótolni.

A «Herkules-Könyvtár» minden egyes kötetét az ország leg-
jelesebb szakemberei írják s szép képek fogják díszíteni.

Nincs a testgyakorlatoknak neme, a melyre a «Herkules-Könyv-
tár» ki ne terjeszkednék s így rövid idő alatt ez a vállalat fogja
megvetni a magyar testgyakorlati irodalom alapját.

Minden évben több kötet fogja elhagyni a sajtót s gondunk
lesz rá, hogy az egymást követő kötetek nemcsak szakszerűség,
hanem változatosság és érdekesség tekintetében is kielégítsék a
művelt közönség igényeit.

Nem hirdetünk előfizetést sem e kötetekre, sem társaira, de
hiszünk és reméljük, hogy az igazi művelt közönség nem fogja
megvonni pártfogását attól az úttörő vállalatától, mely Magyar-
ország hiányzó testgyakorlati irodalmát van hivatva megteremteni.

Eddig a következő kötetek jelentek meg és kaphatók **Aigner
Lajos könyvkereskedése útján** valamennyi könyvtárusnál:

- I. A magyar labdajátékok könyve, képekkel. Irta Porzsolt Lajos.
- II. A korcsolyázás kézikönyve, számos rajzokkal. Irta Porzsolt Jenő.
- III. Sport album, illusztrálva. Írták: Adorján Sándor, Balázs Sándor, Oláh Miklós, Porzsolt Kálmán, Szabó Bandi és Sziklay János.
- IV. Vitorlás kalandok. Irta Szalay Imre, országgyűlési képviselő.
- V. Montpelliertől Budapestig velocipéden. A szerző arcképével. Irta Igali Svetozár.

A «Herkules-Könyvtár» szerkesztősége.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábo-
s petit sorért 25, kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KALMAN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, IV. Lipót-utca
50. s. földszint.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

AZ «ACHILLES» VELOCIPÉD- ÉS CSONAK-EGYLET, AZ «ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «DEBRECZENI TORNA-EGYLET», «ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET», A «FERTŐI CSONAKÁZÓ-TÁRSASÁG», A «GYÓRI CSONAKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», «FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB», A «KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB», A «KUNSZENTMÁRTONI CSONAKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NEMZETI HAJÓS-EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSONAK-EGYLET», A «PÓZSONYI HAJÓS-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMA-SZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SALGÓ-TARJÁNI VASPARIPA SZÖVET-KEZET», A «SELMECZI AKADEMIAI ATHLETA-CLUB», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» A «SZEDEDI CSONAKÁZÓ-EGYLET», A «SZEDEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET» ÉS A «SZEDEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister ő nagyméltósága 41,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézteinek.

Tapasztalataink.

Eljött a számadás napja!

Egy év telt el ismét, és lett vele idősebb, fájdalom, még ma is fiatal sportunk. — Illő, hogy ma is számot vessünk a múlt eseményeivel és vigasztaljuk magunkat, ha kell, a jövő biztató reményeivel.

Ha a gondolkozó ember az év minden napján is bírálat alá veszi tetteit, nem teszi ezt soha oly komoly és őszinte módon, mint az év végén vagy az új év kezdetén. — Nekünk is kötelességünk tehát, hogy tapasztalatainkat híven és leplezetlen modorban olvasóink előtt feltárjuk.

A mi e tapasztalatok valódiságát és hűségét illeti, csak azt jegyezhetjük meg, hogy lapunk két évi fennállása alatt, az ember-sport terén egy oly organummá vált, mely az ország minden jelentékeny sport moz-

galmának központjává tette és így módunkban van állapotainkról a legalaposabban szólni. — És hogy mindjárt megmondjuk azt a mértéket is, melylyel a sport fejlődését összehasonlítjuk, ki kell jelentenünk, hogy ez épen lapunk szellemi és anyagi támogatása, mely a leghivebb tükre a közönség sport-érdeklődésének.

Lapunk, az első magyar ily lap, mely szemben az eddigi hasonló lapok két-három havi életével, most tejezi be második évfolyamát és jó reményekkel kezdi meg a harmadikat. — Ez elég bizonyosság a magyar sport életrevaló fejlődéséről, de egyszersmind arról is, hogy lapunk megfelelt mindazon igényeknek, melyet nálunk minden edző sport egyedül tőle követelt.

Az iskolai tornázásban minden évben örvendetes haladást tapasztalhatunk, és épen lapunk adott ennek is teret, hogy felőle a nagy közönség is tájéko-

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

Körszámláló.

Egy hasznos kis eszközzel óhajtom megismertetni a tisztelt olvasót.

A Budapest-kolozsvári nagy versenyre trainirozván, ismét tapasztalom, mennyire szükséges volna egy megbízható valami, ki a tér- és időmérő fontos szerepét teljesítené. De tapasztalhatta mindenki, ki valaha trainirozott, hogy mennyire óhajtott, hogy a megtelt út és időre ne legyen gondunk, de viszont az is köz tudomású, hogy ritkán akad olyan vállalkozó, ki esetleg kedvünkért egy helyben óra hosszat üljön vagy álljon és gépileg jegyezze a megtelt tourokat és a megfelelő időket. Az időmérés még hagyjék, mert órát utóvégre mindenki vihet magával és training alkalmával elég, ha tudom az indulás és érkezés idejét. A ki persze országúton trainiroz, annak természetesen nincs szüksége, de vajjon kik trainirozhatnak mostanában országúton?

Mindenki zárt pályára van utalva, a mely nem szokott 300 méternél nagyobb lenni. Magam és mások tapasztalásából tudom, mennyi bajjal jár ily kis pályán a körök megjegyzése, ha nem gondolunk folyton rá, hogy ez pl. a 9-ik volt, most következik

a 10-ik. És mily kínos az a bizonytalanság, hogy nem-e a 11-ik tourt fejezem most be, hisz az előbb talán elfelejtettem a 10-et megjegyezni? A nagy megerőltetés közt jól esik elhinnünk, hogy de bizony ez már a 11-ik.

Persze ha többen trainiroznak, akkor nem esúszik ily könnyen a hiba számításba. Ha pl. ketten vannak, akkor minden tourt — feltéve természetesen, hogy együtt haladnak — felváltva számlálja *A* és *B*; *A* mindig páratlan számokat, *B* párosokat mond és így csak akkor fordulhatna elő tévedés, ha egyikük két tourral mondana többet, a mi már nem valószínű.

De midőn magamra voltam utalva, akkor elhagyott minden tudományom. Vesszőt vittem magammal és minden tournál törtem rajta egyet; de ez nem felelt meg a célnak azért, mert 30-szor tördelni már bajos és hosszabb vesszőt vinni alkalmatlan volt. Majd újjaimon számláltam a fordulókat, de ez nemesak kényelmetlen módszer, hanem ha nem vigyázunk folyton újjainkra, bizonytalan is; ha pedig folyton újjaimra kell vigyáznom, akkor ott vagyok, a hol a mádi izraelita polgártárs.

Sok fejtörés után ráakadtam végre egy biztos módra. Az eszme oly közel fekvő, egyszerű és világos, hogy méltán felkiálthattam: «Hiszen ez Columbus második tojása».

Az általam használt «körszámláló» nem más, mint egy közönséges markoló, melyet bizonyára mindenki ismer már a la-

zást szerezhessen. Minden évi iskolai zárvizsgálati eredmény lapunkban bő ismertetésben részesült. De a legnagyobb szolgálatot tettünk az iskolai tornázásnak minden számunkban közölt tornacikkkel. Hanem mind e cikkeknek nagyobb lendületet fog adni az iskolai tornázásnak azon terjedelmes, még a nagy német irodalomban is számot tehető torna-könyv, mely az általunk szerkesztett hézagpótló «Herkules-könyvtár» hatodik köteteként a napokban jelen meg.

Az egyleti testedzés is lapunk fennállása óta örvendetesen terjed, hisz csak az általunk tervezett és közbenjárásunkkal megalakult egyletek száma is többre megy, mint az ezelőtt tíz évvel létezett összes test-edző egyletek száma.

Különösen örvendetes a haladás a korcsolyázás terén, melynél a lelkesítő vezérszerepet szépen tölti be a «Budapesti korcsolyázó-egylet». — Azon indítványunk is mind több és több pártolóra talál, melynél fogva ez igen rövid időnyel bíró egyletek átalakulhatnak tágasabb körű sport-egylettekké.

A csónakázásban is haladás van, bár versenyünk ez évben alig volt. Hanem a fővárosi egy számból álló regatta több dicsőséget hozott az idén, mint a tavalyi gazdagabb számú; ugyanis Mészáros Ferencz győzelme visszahozta Bécsből a vándor-díjat. Különösen ki kell azonban a csónak-sportnál emelnünk azt a lelkes irodalmi munkásságot, melyet e sport igaz hívei lapunkban kifejtettek. Nem kell itt több nevet említenünk, mint dr. Csorba Ferencz, Fülepp Kálmán, Kiss Ödön, Mészáros Ferencz és Mihálikovics Tivadar nevét. Ily munkások mellett nem csoda e sportnak hatalmas fejlődése.

A vívás még mindig főleg a vívómesterek termeire szorítkozik és csak a «Fővárosi vívó-club» tudott magának termet és külön vívómestert is szerezni.

Az oly szépen fejlődésnek indult athletikáról nem sok jót mondhatunk. A fővárosi club zilált viszonyai mellett sem versenyt nem rendez, sem helyiséget nem tart, és így az athletika főleg csak a vidéken dominál, hol különösen Szabadkán és Kolozsváron kitűnő erőket és szakértő vezetőket talál. — Lapunknak különösen azon cikkei találtak olvasóinknál visszhangra, melyek a torna és athletika összeegye-

pokból is, csak hogy itt a célnak megfelelőleg a fadarab közepe át van furva és egy pálczika rajta átdugva és feszesen megerősítve. A pálczika mindkét végére 10–10 karika vagy lyukas golyó van felfűzve, melyek könnyen csúszathatók ide-oda és az egyik oldalon fehér, a másikon fekete színtűek.

Lehetne e körszámlálót úgy is készíteni, hogy a jobb kézben tartottna a tizesek, a balban az egyesek jegyeztessenek. De egyszerűbb a dolog, ha a markoló két végén vannak a kis pálczi kára felfűzve a színes karikák.

Használata még egyszerűbb. Minden fordulat befejezésekor egy-egy fehér golyót áttolok a kis gáton, mely körülbelül akként van szerkesztve és úgy is működik, mint esernyőkön az a rugó, melyet annak becsukásakor le kell nyomnunk, és mely itt meggátolja, hogy a már szétválasztott golyók újra egyesüljenek. Ha már mind a tíz fehér át van tolván, akkor a tizeseket számláló fekete golyókból tolok át egyet, a mi után újra a fehérek következnek egyenként. Ha pl. a munka végén 3 fekete és 7 fehér golyót találok áttolva, tudom, hogy 37 kerülőt tettem meg.

A készülék oly egyszerű (minden esztergályos képes elkészíteni) és megbízható, hogy tökéletesen meg vagyok vele elégedve és megismertetésével trainirozó athletáknak szolgálatot vélek tehetni.

FOLLINUS ÁRPÁD.

tetéséről irattak, és bátran mondhatjuk, hogy az itt megpendített elveken nemsokára ki fog fejlődni a specifikus magyar testgyakorlat.

Meg kell emlékeznünk az úszásról is, melyben kitűnő erőink vannak (Kubik Béla, Rohonczy Aladár, Schwanda Gusztáv, Vermes Nándor), de kevés a módjuk tehetségüket kimutatni. Az ugyancsak általunk sürgetett úszó-egylet és téli medence megvalósítása lesz hivatva e sportnak is nagyobb lendületet adni.

A nők sportjairól lapunk sokat írt és minden téren igyekezett a szépneműt a sportnak megnyerni, de őszintén szólva, vajmi csekély eredménnyel. Lapunkat, dicsekedve mondhatjuk, sok a sport iránt érdeklődő hölgy olvassa, de még nem akadt kör, vagy egylet, mely érdeklődésüket az ügy iránt tette serkentette volna. — Különösen tárczáinkban állandóan közölt sport-novelláink, rajzainak és útleírásaink nyerhetik meg az élvezetesen tanulságost kereső mívelt nők közönséget.

Mit szóljunk az oly rohamosan fejlődő velocipéd-sportról. Az oly sport, melynek hőseit (Igali Szvetozár, Kaszás István, Vermes Lajos, Zemertyei Iván) az egész világ ismeri, nem lehet árva. És csakugyan mind a fővárosban, mind a vidéken most a velocipédezés a legrohamasabban terjed. A fővárosi legrégibb és legnépesebb «Kerékpár-egylet» és a még fiatal «Velocipéd-club» vetekedve hódítanak híveket e szép sportnak. — Lapunk e sport körül is oly munkásságot fejtett ki, mely bátran részt követelhet a szép eredményben. A tornázás után talán ép e sport hívei munkálkodtak lapunkban legkitartóbban.

A labdázásnak valódi életet adott a «Herkules-könyvtár» első kötete, a «Magyar labda-játékok könyve», mely minden iskolában bevett játék-könyvvé kellene, hogy váljon.

És most arról kellene számot adnunk, hogy ilyen sportélet mellett lapunknak ily széleskörű eredményes munkálkodása a közönség részéről milyen méltánylásban részesült.

Lapunk olvasóinak száma bátran mondhatjuk, oly nagy, melynél nincs és éppen nem volt magyar sport-lapnak nagyobb, de éppen nem akkora, mely a sport jelen fejlettségének megfelelne. A magyar sportbarátok nem mind irodalom-barátok is, és a magyar torna-tanítók nem mind sportbarátok is. Már pedig sem életteltjes sportélet nem lehet lap nélkül, sem lap tekintélyes olvasó-közönség nélkül. — Most tehát, mikor minden dicsekvés nélkül két évi munkálkodásunk határozott eredményeire hivatkozhatunk, bizalommal kérjük a magyar közönséget, nem a mi, nem is a kiadónk, hanem a magyar sport érdekében, lapunk pártolására. Éppen nem szoktunk kérni, sem negyed, sem fél évkor nem hódoltunk az előfizetési felhívások szokásának, de a közönség és a sport iránti kötelességünk, ez év végén és az új év küszöbén olvasóink és a sportkedvelők figyelmét lapunk pártolására felhívni. Hiszszük, hogy a negyedévi két forintot nem tartja senki lapunkért való áldozatnak, sem a sport adójának, hanem olcsó élvezet és szükséges ismeretek megváltásának.

Mi mint eddig is, úgy ezután is rajta leszünk, hogy az egyedüli magyar sport-lapot azon a színvonalon tartsuk, melyen a legjelesebb hasonló külföldi lapok vannak, melyen a mulattató a tanulsággal karöltve jár, s mely lapunkat nélkülözhetlenné teszi a sport minden híve előtt.

A SZERKESZTŐSÉG.

Az embersport terjesztésének kérdéséhez.

Nagy Lajos úrnak a «Herkules» december 15-iki 50 ik számában megjelent cikke, a sport tekintetében gondolkodóba ejtett; s régóta magamban hanyt-vetett gondolataimnak, következőkbeni közzétételére indított:

Én nem akarok egyedül az «athletika»-ról, sem szűkebb értelmű «tornázás»-ról, mint par excellence «ember-sport»-okról írni, — nem is akarom vitatni, hogy az előbbi avagy az utóbbi felele meg inkább azon követelményeknek, melyeknek teljesítése a fő-cél elérését (az épebb, erőteljesebb, s így elhatározásaiban úgy, mint tetteiben szívdobogó generáció fejlesztését s felnevelését) leginkább s legbiztosabban előmozdítja.

Nézetem szerint az *ember-sport* mind e két ágának meg van a maga előnyös jogosultsága a szerint, a mint a társadalmi s a különböző osztálybeli viszonyokat kell figyelembe vennünk; — mert: míg a szerényebb állású avagy szerényebb anyagi helyzetű egyénél már az ügyre nézve való nyereségnek kell tekintenünk azt is, hogy a népiszkolai törvényben előírt szabad- és szertornázás jótételményeiben részesülhet, — addig természetesen leg elzárva látjuk előtte az *ember-sport* másik nemének, a szorosabban vett «athletika» kultiválásának lehetőségét; nemcsak azért, mert e től társadalmi állása zárja el, de mert ez utóbbi sport — nem oly anyagi áldozatokat is kívánna tőle, melyeket hoznia, viszonyai nem engednek.

Ép ez áldozatok azok, melyek tekintetében igen szükségesnek találom a felzólalást és eszmecsere — megindítást.

Ha igaz az — s ki tagadná, hogy igaz — hogy nemzetünk újabb generációjának testileg helyes fejlesztése hazai érdek, — akkor oda kell törekednünk, illetve oda kell törekedni a vagyonosabbaknak, hogy az *ember-sport* minden neme, ha nem is ingyen, de a képzelhető legcsekélyebb áldozatok árán gyakorolható legyen.

Kardos B. úr a «Herkules» fenti számában mondja, hogy főurainktól függ, hogy a közép- és főúri osztály között az érintkezés az *ember-sport* terén lehetővé tessenék, — s én egy lépéssel tovább megyek s álítom, hogy főurainktól függ, hogy az *ember-sport* hazánkban virágzóvá s legalább le a középosztályig bezárólag: oly általánossá váljék, mint volt eddig a Fortuna, Bacchus, Amor, Carneval s egyéb mythologiai és nem mythologiai alakok cultusa.

Részemről is sokat adok arra, hogy Budapesten nemcsak az atletikai clubnak, de minden más — a test fejlesztését szem előtt tartó — egyletnek is «stabilis», azaz ott helyi tagjai legyenek ugyan, — de még sokkal fontosabbnak tartom s nagyobbra értékelem azt, hogy Budapest bármilyen «testképző» intézetei vagy egyleteiben a Nagy Lajos úr által jelzett «vándor madarak» — azaz csak ideiglenesen ott tartózkodó egyének, *seregesen* legyenek befogadva; — mert ezen «vándor madarak» ép azok, kik Budapesten befejezven teladataikat, a hazának a szélrózsa minden irányú vidékére elszéledvén s azokon megtelepedvén, — az *ember-sport* tulajdonképeni *apostolai* válnának, a mint hogy jelenleg is láthatjuk, hogy hazánk egyes vidékén az *ember-sport* egyik-másik neme, az ily haza «vándoroltak» által meghonosított.

De ezen vidéki sport-meghonosítások száma mindössze is nagyon csekély, s az általános — a nagy cél elérését még mindig a szürke távolban sejtethetjük csak; — miért? — mert még *nagyon csekély* azon «vándor madarak» száma, a kik a központban a sport egyik vagy másik nemével megismerkedvén s azt magoknak gyakorlatilag is elsajátítván, apostolokként léphetnének fel a vidéken. — És miért csekély ezek száma? — Talán mert a magyar ifjúságban hiányzanék a nemes *ember-sport* iránti érzék vagy előszeretet? — Bizonyára nem; — egy pillantást kell csak vetnünk a vidéki középiskolák tanulóinak időtöltéseire, s látni fogjuk, hogy ott az év enyhébb szakában nemcsak az előírt iskolai tornázás, de a labda- s egyéb játékok is, — télen pedig a korcsolyázás, majdnem lázas szenvedélyvel űzetnek. — Fiaink a nagy szünidő alatt otthon, ha csak félig-meddig engedik azt a viszonyok, vagy vadászattal, vagy lovaglással, a legnagyobb örömmel foglalkoznak.

A jó anyag fiainkban tehát megvolna. — Ha azonban a fiatal ember, középiskolai tanulmányainak bevégezte után feljő Budapestre, hogy ott életpályájára előkészüljön, — a sport-üzésnek egyszerre vége van; — vége pedig azért, mert az «anyagiak» nem engedik meg neki, hogy akár torna-, akár vívó-, akár atletavagy pláne bicycle egyleti tag lehessen. — Megszűnik itt minden további okoskodás; — mert az egyleti tagságban részvétel, havi 1, 2, 5 vagy nem tudom hány forintnak pontos és lehetőleg elíre való fizetésétől, azonkívül bizonyos beíratási-, használati-, s még tán másnemű s nevű díjak leróvásától függ, — nem is említve a különféle öltözékek és szerek beszerzési költségeit.

Az egyetemek s akadémiákra feljövő ifjaknak tán $\frac{1}{10}$ része (sokat mondok) vagyonos házból valók. — A többi $\frac{9}{10}$ rész majdnem kizárólag a középosztály azon családainak ivadéka, melyekben az existencia az apának kiváltságolt állásával kapcsolatos szerzeménytől van feltételezve. — Ily családok adják a Budapestre jövő egyetemi s akadémiái ifjúság *tömegéhez* a legnagyobb kontingenst úgy, hogy a sors véletlene által a tudományok útjára lépett alsóbb osztályból ifjak legfeljebb $\frac{1}{2}$ részszel vehetők számba.

Már most ki tagadná, hogy a középosztályból kikerülő ifjakban, kiknek családi körében leginkább csak a szép, a jó, a nemes, a haladás iránti eszmék hangzanak, — ne bírnának fogékony-sággal a testet-lelket edző s nemesítő *sport* bármely neme iránt? — Ki tagadná, hogy azon ifjú is, a ki magát az alsóbb nép osztályból a tudományokat művelő osztály színvonalára felküzdötte, már az e felküzdést feltételező magasabb szellemi képes-ségei s képzettségénél fogva, szintén ne bírjon ezen fő ékony-sággal? — s mégis: minő — aránylag csekély azoknak száma, a kik ezen közép- s alsó osztályokból az *ember-sportot* Budapesten űznék!

Ha okát keressük ezen *tömeges részvétlenségnek*, — azt egyedül az «anyagiakban» lehet megtalálnunk.

Nem akarok az ügynevezett «stipendisták»-ról, sem azokról hiába megemlékezni, kik Budapesten csakis lecke-adásokkal képesek magokat fenntartani; — ezeknek szűk viszonyait valamennyien ismerjük. — De szólok azokról, a kiknek hazulról kijut ugyan a havi *gázsi*, azonkívül azonban semmi egyéb; — mert a család feje, bár kiváltságo't állású — ügyvéd, orvos, hivatalnok, mérnök, gazdatiszt stb., — de saját tevékenysége utáni szűk keresetére van szorítkozva, s rendesen a család reményének taníttatása költségeit is csak áldozatnak nevezhető módon szerezheti össze.

A fiúnak Budapesten tisztességesen laknia, legalább is elégségesen (ha még oly egyszerűen) étkeznie s tisztán ruházkodnia *kell*; — a könyvek, tandíjak stb. szintén csak beszerzendők, s így mire a havi *gázsi*-ből mindenre kijutott, a fiúnak a jövő hó e sejiég alig van (ha ugyan van) zsebében néhány krajczár, rendkívüli kiadások és szükségletekre? — Honnan teremtsen ő tehát még: tornázás, vagy atletikára, vagy vívó-leckére 1, 2, 5, vagy még több forintot? — Pedig a fiú, ha tanulmányait befejezendette, lesz ügyvéd, orvos, mérnök vagy más egyéb, — de mindenesetre tagja, s tán igen kiváló tagja lesz a haza amaz osztályának, mely «intelligencia» elnevezéssel mindig a legbiztosabbnak, legáldozatkészebbnek bizonyult eddig is, — bizonyulni fog a jövőben is!

Mi tehát a teendő? — Mit kell szem előtt tartanunk, hogy az «ember-sport» gyakorlása a fővárosban, a haza központjában általánosítható s így rövid időn belül az egész hazában meghonosítható legyen?

Nézetem szerint az ország hatalmasai, gazdagjai rá volnának bírandók, hogy Budapesten a «sport» — különösen a csekélyebb költségű s mindenki által könnyen elsajátítható *ember-sport* minden neme részére egy *egyetem-forma* létesíttessék, melybe az egyetemnek s akadémiák minden *beírott* tagja, teljesen azon fizetés nélkül volna jogosíva megjelenni s magát a sport azon nemében, melyhez legtöbb hajlamát érez, az előszabott órákban kiképezhetni.

Nem mondom, hogy itt is némi *csekély* beíratási díj fizetése nem lehetne helyén, — a kezelési és fenntartási költségek legalább egy csekély részéhez, az egyesek, filléreikkel hozzájárulhatnának; — de itt is lehetséges volna a fizető-képes és a fizetni nem képes között a különbségtétel akként, hogy pl. a stipendista vagy egyáltalán a tandíjmentes, ezen *sport-intézetben* is teljesen díjmentesen, — az pedig, a ki tandíjat fizet, — egy csekély beíratási díj ellenében (talán minden egyes tandíj-forint után 5 vagy 10 kr.) nyerné el a felvételt s az egy félavre (semester) való sport gyakorlatban taníttatás, illetve résztvehetési jogát.

Nagyjaink, hatalmasaink, pénzembereink sohasem fukarkodtak, ha valóban nagy s valóban az általánosságot érdeklő eszmék létesítéseért lettek áldozatok hozatalára felhíva. — Az eszme, egy testgyakorlati egyetem, bizonyára nem oly kicsinyes, hogy ne lehetne érdemes, megtestesítésének megkísértése.

S ha sikerülne ily intézetet (a név nem sokat nyom a latban) létrehozni, akkor bizonyára elérkezett volna az idő, melyben a központban mindinkább gyűrűlné a «Bukovai Absentius»-ok s kávé- és sörházak hőseinek száma, s melyben a központból haza széledező «vándormadarak» a sport minden nemét a haza legtávolabb vidékén is meghonosítanák, — mely időben a haza összes *férfi-tömege* nemcsak lelkileg, de testileg is mindenben megüthetné az előírt s megkívánt mértéket.

Zombolyán, (Torontálmegye) 1885. december 17.

WISZKIDENSZKY GUSZTÁV

A kolozsvári atletikai club első házi versenye.

«Minden Demosthenesnél szebben beszél a tett». Megkísértem hű képét adni azon férfias mulatságnak, mely Kolozsvárra decz. 13-án folyt le a «Torna-vívóda» téli torna helyiségében délután 4 órától 6-ig. Pusztán a tényekre hivatkozom, melynek e napon a zsufolásig telt torna-teremben — igen szép számú művelt közönség volt szemtanúja, s kik bizonyítékot nyújthatnak arra nézve, hogy e város fiatalsága kezdi belátni, hogy a férfias erő magasabb emelését, lomha izmainak erőssé tételét kedves baráti körben, tiszta üde levegőben jobban eszközölheti, mint városunk dohány-füsttel telt kávéházaiban a billiard- és kártya-asztalok mellett. — E tény mellett szól az athleták napról-napról szaporodása, s a nagy közönség érdeklődése ezek működése iránt.

E nyilvános működését athletáinknak nem lehet versenynek nevezni, mivel közösen kevés kivétellel mindenik részt vett az ünnepély minden egyes számában.

Fáradhatlanul küzdve a pusztá dicsőségért s a club felvirágzásáért, mely által mintegy bebizonyítani igyekezett a tagok mind niki, hogy díj, kitüntetés nélkül is lehet mérlegbe vetni egymás erejét, ügyességét. Minden, mi ezen házi versenyen történt, elég bizonyítékot nyújt arra nézve, hogy a club kezdi bebizonyítani életrevalóságát a kitűzött cél felé való haladásával. — A verseny hódító hatással volt a szemlélő közönségre s minden elfogultság nélkül mondhatjuk el, hogy a kik elmulasztották megneézni e férfias mulatságot, magukat egy igen élvezetes délutántól fosztották meg.

A versenyt megelőző napokban a meghívók szétküldésével, a helyi lapok hirdetésével az érdeklődés már föl volt keltve. A verseny napján a club helyiségén nagy nemzeti színű s a club verei-leher színű zászlója hirdette athletáink ünnepét. — A torna-terem zöld galyakkal, torna- és vívó-jelvényekkel volt feldisztatva. A belépő önkénytelenül azon gondolatra jött, hogy a díszítés egy előkelő bál-terem rendezésével áll egy rangban. A terem déli oldalán egy emelvény volt látható a club- s a verseny-bizottsági elnökök részére, csinos sport tájképekkel, zászlókkal, függönyökkel és szőnyegekkel dekorálva. A néző-közönség részére félkörbe rakott kényelmes ülő-helyekről volt gondoskodva. A karzat helyiségét a helybeli katona-zenekar foglalta el. Az öltözőfülkéből vidám nevető hangok, majd ezeket csitító «vigyázz!» vezényszó hallatszott ki.

A közönség már megtöltte a termet. A zenekar Rákóczy indulója mellett rendekbe felállva athletáink megjelennek a közönség előtt. Mindenik ép, erős s egészséges testalkattal s vidám gondnélküli arccal. A könnyű testhez feszülő tricót-ínges s a többi ruhadarab alól duzzadt s edzett izom csoportok szép körvonalai tűntek föl. A club egyenruhájának színe a fehér-piros szíu volt, melyben többen jelentek meg. A rendekből arczsorba fejlődve üdvözölték a nagy közönséget. A díszes emelvényen a club elnöke br. Jósika Lajos, alelnöke Kőváry Mihály és Szokolai Kornél versenybizottsági elnökök foglaltak helyet.

A zene elnémult. A közönség érdeklődéssel várta a kezdetet. Athletáink, művezetőjük «vigyázz!» vezényszava után egyenként járultak a közszemlére kirakott vas rúdhoz, súlyzókhöz, melyek 10, 15, 20, 25 és 32 klgnyi súlyt képviseltek. A súlyemelés volt a program első pontja.

E pont bizonyítá legjobban be, hogy nem versenyre szállt a fiatalság, hanem mintegy igyekezett bebizonyítani, hogy az eddigi gyakorló órákat pontosan látogatta s erejének öntudatával bír. — Br. Kemény Árpád 18 klg. súlyu vasrúdali monlino-jével, Deák Lukács 31 klg. súlyúnak vállról felvételével egy karral, s br. Mattenklord János ugyanazon súlynak földről föllendítésével tündek ki.

A «tornagyakorlatok» követték e pontot, mely pontnál athletáink ügyességében, összhangzatos mozgásában gyönyörködhattunk. E gyakorlatokban volt csuklógyakorlat, állásban, fekvésben. Az érdekesebb részét e pontnak a hármas testemelés tette, hol hármas sorokba fejlődve a közepén álló egyént egy «fölső» vezényszóra, mint pelyhet emelte a két szélen álló, nyújtott karokkal a fölső. — E pontot egy igen csinosan és aesthetikailag összeállított gula fejezte be, melynél egy függőlegesen föllállított rúd körül csoportosulva álló, guggoló és egymás vállára álló helyzetből alakult. Az athleták által függőlegesen tartott rúd felső részén, művezetőjük Albert Károly mutatta be a «zászlót».

Szabadtornázás is volt a nyújtón és korláton, hol testi erejüket és ügyességüket Bod Aladár, Deák Lukács, Illing Sándor és Albert Károly művezető mutatták be.

Egy kevés pihenő után, mely alatt a zenekar mulattatá a közönséget, a vívók léptek elő. Karddal Kuzskó István és Páska Zoltán vívtak szép magatartással. Tőrrel Albert Károly és Benke Ferencz. Br. Kemény Árpád és Kuzskó István, kik úgy a test

szép tartására, mint elleneiknek minden mozdulatára a legfigyelmesebben ügyeltek.

A táv-ugrá-nál résztvettek közül Balogh Vendel (5.20 méter) és Illing Sándor (5.10 méter) tűntek ki. A magas ugrásnál br. Kemény Árpád (1.21 méter helyből) és Bod Aladár (1.60 méter rohammal). A versenyt a kötélhúzás zárta be. Háromszori húzás tüzetett ki. A két első győzelem megoszlott. A harmadikat (döntő) élvezettel szemlélte a nagy közönség, hol athletáink a pusztá dicsőségért mily erőlkifejtést tettek.

A nagy közönség teljes meglepéssel távozott, s azon óhaját fejezte ki, hogy hár minél előbb ismételve látná e férfias mulatságot!

Nem mulaszthatom el mind a gvakorlatok előkészítésénél, mind az ünnepély rendezésénél Albert Károly művezető úr buzgalmának felmítését, mely nagy részben elősegíté a jó sikert.

VERITAS.

Országos regatta-egylet.

A nemzeti hajós-egylet igazgatójától, lapunk buzgó munkatársától vettük az alábbi sorokat és a mult számunkban általa megpendített egyletnek gondosan kidolgozott alapszabályait. Felhívjuk az érdeklődő körök figyelmét ez életre való eszmére, mely bizonynyal föl fogja virágoztatni csónak-sportunkat. Fülepp úrnak az alapszabályokat kísérő levelét is szükségesnek látjuk közölni az alábbi sorokban.

Tisztelt szerkesztő úr! Becses lapjának 50-ik számában a csónakverseny-egyletről megjelent cikkemben megígérttem, hogy a tervezett egylet alapszabályait legközelebb közölni fogom. Ime beváltom ígéretemet, s itt küldöm az alapszabály-tervezetet. Csak röviden, vázlatilag állítottam össze a szabályokat, főleg azért, hogy tájékozásul szolgáljon a főbb elvekre nézve, melyek szerint én a regatta-egyletet létesíteni gondolnám. A bírálat ne is tekintse azt vélelges tervezetnek, csak vázlatnak; mert nem is akar az egyéb lenni.

Különösen a Hunnia- és Neptun egylet tisztelt tagjait vagyok bátor felkérni, hogy méltassák figyelemre a javaslatot; mert szándékom őket nem sokára értekezletre kérni e tárgyban. Multkorii cikkemet és a mostani javaslatot is főleg azért tettem eleve közzé, hogy a tisztelt uraknak legyen alkalmuk az indítványt megfontolni és egymás közt megbeszélni, mielőtt a felett értekezletet tartanánk.

Az országos regatta-egylet alapszabály-tervezetét a következőkben van szerencsém előterjeszteni:

1. §.

Az egylet czime: Országos regatta egylet; székhelye: Budapest.

2. §.

Az egylet czélja: a magyar evező sport fejlesztése, evező versenyek és ünnepélyek rendezése által.

3. §.

Az egylet tagjai:

- a) rendes tagok, kik évi 2 frt tagdíjat,
- b) alapító tagok, kik évi 5 frt alapítványi díjat,
- c) örökös alapító tagok, kik egyszer mindenkorra 80 frt alapítványt fizetnek,
- d) tiszteletbeli tagok, kiket a magyar evező-sport terén szerzett érdemeikért az egylet közgyűlése ilyenekül megválaszt.

4. §.

A rendes-, alapító- és örökös alapító tagok, az egylet vagyonának részesei, közgyűlésen tanácskozási, határozási, választási s megválasztathatási joggal bírnak, és az egylet által rendezett versenyeken és ünnepélyeken belépti díjat nem fizetnek.

Hasonlóképp díjmentesen vesznek részt a versenyeken és ünnepélyeken a tiszteletbeli tagok is, de a többi tagsági jogok őket meg nem illetik.

5. §.

Az egylet rendes-, alapító- vagy örökös alapító tagja minden feddhetlen jellemű férfi lehet, kit egy egyleti tag ajánlatára az igazgatóság titkos szavazás útján szótöbbséggel az egylet tagjává megválaszt.

6. §.

Hazai evező-egyletek összes tagjaikat bejelenthetik, s ha az igazgatóság az egyletet szótöbbséggel elfogadja, az elfogadott evező-egylet valamennyi akkori, s jövődő rendes tagja egyszersmind az országos regatta egylet rendes tagjává is lesz. Ez esetben az illető egylet tagjainak tagsági díjaiért közvetlenül felelős, s azokat az országos regatta egylet pénztárába beszolgáltatni ő tartozik.

7. §.

A tagság megszűnik:

a) kilépés által, mely a titkárnál írásban jelentendő be; a ki december hó 1-ig kilépését be nem jelenti, a jövő évre is kötelezve marad;

b) ha valaki a 6. §. értelmében elfogadott evező-egylet tagja lenni megszűnik.

c) kizárás által, ha a tag tagsági vagy alapítványi díját felhívás daczára május hó 1-ig ki nem fizeti, vagy ha viselete által a tagságra magát méltatlanná teszi.

A kizárást az igazgatóság titkos szavazás útján szótöbbséggel határozza el.

A kizárás a 6. §. értelmében elfogadott evező-egylet általánosságban is kimondható, mi által összes tagjai megszűnnek az országos regatta-egylet tagjai lenni. A kizárt evező-egylet az országos regatta-egylet által rendezett evező-versenyeken és ünnepélyeken részt nem vehet.

A tagság megszűnésével az egylet vagyonához való jog is megszűnik. Befizetett tagsági vagy alapítványi díjak vissza nem fizettetnek.

8. §.

Az egyleti év december 1-én kezdődik, mely napon a tagsági és alapítványi díjak is esedékessé válnak. Az évi számadások november 30-án záratnak le.

9. §.

Az évi rendes közgyűlés december hóban tartatik, azonkívül az igazgatóság jogosítva, 10 egyleti tag írásbeli kívánságára pedig kötelezve is van, rendkívüli közgyűléseket is összehívni.

10. §.

A közgyűlés hatáskörébe tartozik:

a) az igazgatóság és négy számvizsgáló megválasztása minden évben,

b) tiszteletbeli tagok választása,

c) a számadások és a jövő évi költségvetés megállapítása,

d) tagsági és alapítványi díjak felemelése és leszállítása, az ökössz alapítói alapítványt, mely változatlan, kivéve

e) alapítványok módosítása,

f) verseny-szabályok alkotása és módosítása,

g) az egylet és általában az evező-sport közérdekű ügyeinek megvitatása s az igazgatóságnak ily ügyekben utasítások adása,

h) az egylet feloszlására.

11. §.

A közgyűlés érvényességéhez 30 tag jelenléte szükséges; ha kellő számú tag hiányában a közgyűlés meg nem tartható, 14 napon belül újabb közgyűlés hívható össze, melyen a jelenlevők számukra való tekintet nélkül határoznak.

12. §.

Alapszabály módosítása vagy az egylet feloszlása csak két harmad szótöbbséggel határozható el; más határozat egyszerű szavazattöbbséggel hozható. Szavazási jogát minden tag csak személyesen gyakorolhatja.

13. §.

Az egylet igazgatósága, melynek tagja az egylet elnöke és két alelnöke, a titkár, pénztárnok, szertárnok és 15 igazgatósági tag, felelősség terhe alatt vezeti az egylet ügyeit, s hatásköre kiterjed minden ügyre, mely a közgyűlésnek fentartva nincs.

14. §.

Ha évközben kilépés, lemondás vagy egyéb okok miatt az igazgatóságban üresedés támadt, az a legközelebbi rendes közgyűlésig jogosítva van önmagát kiegészíteni.

15. §.

Igazgatósági határozat érvényességéhez 11 tag jelenléte és egyszerű szótöbbség szükséges. A szavazás szintén csak személyesen gyakorolható. Kizárási határozat csak akkor hozható, ha az igazgatósági tagok meghívóiban azon körülmény, hogy ily tárgy lesz napirenden, eleve megemlítetett.

16. §.

50 frtnál magasabb összeg csak igazgatósági utalvány alapján fizethető ki, 50 frt vagy azon aluli összeget az elnök vagy alelnökök egyike utalványozhat ugyan, de az utalványozás a legközelebbi igazgatósági ülésben bejelentendő.

17. §.

Az egyletet az elnök, akadályoztatása esetén az alelnökök egyike képviseli, s az egyletet érdeklő okiratokat és jegyzőkönyveket a titkárral együtt írják alá.

FÜLEPP KÁLMÁN.

A budai lövőház mesterséges jégpályája.

Mi árva pestiek mily régen vágyakozunk már egy mesterséges jégpályára! s úgy látszik még sokáig hiába; hogy ki ebben a hibás? a pesti korcsolya egyletek, a városi tanács, vagy a balparti fiatalság? vagy mind a három tényezőnek nagy fokú részvétlenségén kell e leg-szebbsportnak szenvedni? ez úttal ne vitassuk, e helyett őszinte elismerésünknek és irigylésünknek adjunk kifejezést, a budaiak dicséretes vállalkozási szelleme és elért sikerük előtt, mert a múlt vasárnap ünnepélyesen megnyitott mesterséges jégpályájuk, úgy elegáns berendezése, festői fekvése s elite publikumánál fogva, valamennyi fővárosi hasonnevű egylettel bátran felveheti a keztyűt.

A lövőház maga — melynek minden terme a korcsolyázók rendelkezésére áll — a budai János-kórháztól északnak a félkörben fekvő szőlőhegyek aljában, fejedelmi kárcsú palotának néz ki, előtte egy tágas mező a lovaglás és katonai gyakorlatokra, a jégpályát a belső udvarnak 4000 □ méternyi ellipticus területe képezi, melynek középvonalán állanak a golyófogó faerkélynek hatalmas oszlopai, melyeknek talpai kényelmes párnákkal vannak az elesések ellen garnirozva. A talaj kemény agyag s az erre fokozatosan ráöntözött víz, jelenleg 10 cméternyi jég-réteget képez, teljesen sima, egyenletes és kemény tükrén bármily terhet is megbírván. A néző-tér két részből áll, az első újonnan készült lépcsőzetes és nyitott emelvény két sor támlás székeivel minden igénynek megfelel, s a mennyiben az egész pályát különben is az északnak fekvő hegység védi a szelektől, leginkább ez vétetik igénybe, mert a hátrább fekvő fűtött csarnok már sokkal mélyebben fekszik, s innen a korcsolyázóknak jó formán csak fejei láthatók; itt van a buffet is, billard- és tánc-szalonok. Szűk terünk ezúttal nem engedi meg, hogy részletesebb leírást adjak e szép jégpályának, s most még a legnagyobb örömmel említjük fel azoknak a derék férfiaknak neveit, kik ez életrevaló dolgot keresztül vitték.

A budai lövőház jégpályája igazgatóságának buzgó elnöke Rupp Zsigmond kir. közjegyző, alelnöke Steden József, ki egyúttal az eszme megpendítője, s a korcsolyázás nemes sportjának leglelkesebb híve is. Jegyzőjük: dr. Csorba Ferencz (ismert csónakász-író). Bizottmányi tagok: Darányi Kálmán, dr. Fischer József, Kollár Lajos, Lohr József (pénztáros), Heinrich Ödön, dr. Buday József stc buzgó tagok.

A pálya naponként a legélénkebb képet mutatja, állandó vendégekként megszoktak jelenni: báró Lipthay Béláné, gróf Zichy Nándorné, Zichy Luiza grófnő, az Inkey család, Zichy Marian grófné, herezeg Odeszkalchy Géza, Rohonczy Gida, országgyűlési képviselő, — a Rupp, Darányi, Ország, Mihalovits, Lukács, Reischl, Holzspach és Vieser családok tagjai. Az egyes jó korcsolyázókról legközelebb.

A kedves viszontlátásig.

PORZSOLT GYULA.

KÜLÖNFÉLÉK.

Új tornakönyv fog pár hét múlva a sajtó alól kikerülni, melyre már előre is felhívjuk olvasóink figyelmét. Ez lesz az első részletes tornakönyv, mely a népiskolai tananyagot a legújabb minis-teri tanterv alapján teljesen felöleli, de e mellett a kezdő felnőtt tornászoknak is biztos útmutatást fog nyújtani. Régóta éreztük ily munka hiányát s csak örömmel üdvözölhetjük azt és köszö- nettel adózhatunk Porzsolt Lajosnak, ki azt megírta és Aiguer Lajosnak, ki azt kiadja.

Velocipéd-kállítás lesz jövő év februárban Londonban a Stanley-clubban, mely több velocipéd-gyáros közreműködésével ren- dezi a kiállítást.

A velocipédezés Párisban nagy arányokban terjed, közelebb két új velocipéd-club alakult s így most öt egylet van Párisban.

A külföldi csónakázó-egyletek most a téli időszakban közgyű- léseiket tartják, de e mellett készítik a jövő saison programját is. A tél végére már is több érdekes verseny van kilátásban;

igy Perkins és Largan a híres angol professzionátus evezők február 4-ikén versenyeznek a Themsén.

A kolozsvári sétatéri jégpályát e hó 20-án adták a sportkedvelőknek. Szerdáiig ugyan csak a részvényesek korcsolyázhatnak, — de azért elég szép számmal voltak, a kik élvezték már tegnap e téli sport kellemességeit.

A «Fővárosi Vivó-Club» január hó 26-án tartja meg bálját a vigadó termeiben. A 30 tagú bálbizottság már megalakult; elnöke Bródy Imre, pénztárosa Hecht Zsiga, ellenőre Meller József s jegyzője Mendl Artur.

A jég sport Bécsben. A bécsi korcsolyaegylet mint hírlík január hó 10-en fogja megtartani ez évadban korcsolyaversenyét. Az idén a tanítók versenye elmarad s helyébe egy rák-verseny lép, melyen a versenyzők hátrafelé korcsolyáznak. A program e szerint a következő lesz: 1. Megnyitó verseny, 500 méter; 2. juniorok versenye, ugyanezen távon; 3. verseny az osztrák bajnokságért, táv egy mértföld; 4. rákverseny, pálya 500 méter hátrafelé futással; 5. akadályverseny, 800 méternyi távon. A jelmez-estély a jégen január 11-kén lesz; a próbákat a legjobb bécsi korcsolyázó Frey Lipót vezeti.

«A korcsolyázás kézi-könyve» megjelent Porzsolt Jenőnél s 1 frtért kapható e lap kiadóhivatalában. Ez első és egyetlen magyar munka a korcsolyázásról. Tartalma: A jég és hó sportjai. — A korcsolyázás multja. — A korcsolyákról. — A jégről és a korcsolyapályákról. — A korcsolyázók öltözetéről. — Szerencsétlenségek kikerülése a jégen. — A korcsolyázás tanulása. — A korcsolyázás alapgyakorlatai. — Korcsolya-kirándulások. — A műkorcsolyázásról. — A műkorcsolyázás gyakorlatai. — Korcsolyaugrások. — Összetett korcsolya-gyakorlatok. — Angol korcsolya figurák. — Korcsolya-versenyek rendezése. — Korcsolya verseny-eredmények. — Játékok a jégen. — Jégvelocipéd és jégvitorlás. — A hó sportjai. — Hócipő és hócipő versenyek. — A fővárosi és vidéki korcsolyázás. — A könyvben harmincz-négy díszes kép is van.

Egy lap a hajó-könyvből.

(Folytatás és vége.)

A hajót hosszában a gerincz mélyítésére szánt mozgatható pallosnak (Schwert) hüvelybe osztván ketté, a tágas előtér után jobbról s balról következő salon, hölgy- és kapitányi kajüt finom szőnyegjeivel s mahagoni bútoraival, drága kárpítjait s tükreivel finom izlésről, a mindig függélyes helyzetben maradó fehér mozgó lámpa, az ajtók, szekrényfiókok s ablakok zárai s a helyes ügyes beosztás, gyakorlatias érzékről tesznek fényes tanúsgot.

Szinte kedvünk volna megkísérteni, vajjon a dagadó pamlagokon és az oldaltülkékben elfüggönyözött ágycskákban miként festene egy kis sportszerű pihenés.

Az előrészt felé következnek a kormányosok s matrózok háló kajütjei, azokon áthaladva betekintünk a liliputi konyhába, melynek tűzhelyéről mi sem hiányzik a szakácsművészet rögtöni gyakorlatba vételéhez. — Az előrészt szerkamrájához érve, újból a fedélzetre lépünk s bár az ott lenn látott kis paradicsomot nem győzzük eléggé magasztalni, mégis egész tudóval s sokkal szívesebben élvezzük a friss tavi szellőt, mint a kajütök föltellett levegőjét.

Hanem hát bécsi sportbarátaink szinte égni látszanak már a vitorlázás utáni vágytól, nem tartóztatjuk őket, a kínált pohár bort gazdánk s vele jött barátai egészségére üritvén, gyorsan szálunk csónakunkra, s míg ők a már vitorladiszben álló, büszkén hintáló hajójuknak horgonyait felszedik, elég időt nyerünk a szép jármű körülvezetésére.

Ott úszik már sebes vitorlaszárnnyain kissé balfelére hajolva a délczag hajó Bátfalú irányában, hátsó párkányán villogtatva a nap sugaraiban csillogó «Leonore» név aranyos betűit.

Sokáig elnézzük, azután kievezzük a fürdőház letrüjéhez, hol kiszállva valamennyien a kis városkának, Nezsidernek megtekintésére sietünk.

Hosszan elnyúló, keletről nyugatnak fekvő széles nagy utcájára kikönyöklő épületei híven ábrázolják a multat s jelenet, régies divatu, majd megint újabban és stílusban épült, változatosan sorakozó bázisaival, a jövődönnek tartogatván ama nagy munka végzését, hogy a mostani «Spezereiandlung», «Mehlniederlage», «Landes- und Wechseladvokat» s más kizárólag a germánság ékes nyelvű feliratait, valamikor magyarra pótolassanak.

Hajh, mert nem tudjuk elhinni, hogy Fertő hullámai magyar hazánk s Nezsider között választó vízzé változtak volna.

A jóságos végzet nagy és kicsiny kaszányákból valamennyiünknek egyebütt is bőséges részt juttatván, a messzelátzó nagy laktanya mellőzésével, a várost északról batároló domb és azon romladozó u. n. «Táborschloss» felé iparkodunk, a hova vezetőnkül egy szolgálatra kész beszédes magyar fiúcska ajánlkozott.

A halom tetejére érve, elibénk meredez a szabályos négyszögben tartott magas, tető nélküli épület, erős kőből faragva, mély árkoktól szintén négyszögben beszegetten, inkább hasonló valamely erősített őrtorony, mint várnak maradványaihoz. — Bejárata a földszintről nehezen lehetett, mert az egyetlen ablakforma nyílás legalább két öl magasságból tátong alá. — Maga e vár — mint nevezik — a török világ emléke lenne, hova bejárni csak egy föld alatti titkos folyosóról lehetett hajdanában. — Ámbár közülünk egyik sem szakember és nincs, ki a régészethez alaposan értene, mégis a rom alakját tekintve, azt sokkal régibb időkből valónak véljük.

Hanem a mi mindennél többet ért, az a megragadó szép látvány, mely e halom tetejéről egész nagyszerűségében tárul szemünk elé.

Észak felől a mielőtt homályba burkolódzó, szőlőkkel beültetett halmok, a Lajtha hegységnek kiágazása, délkeletnek a «kis magyar síkság» név alatt ismeretes mosoni gazdag rónaság, előttünk délirányban a halkan morajló nagy széles víztükrök, melyen egy mindinkább távolodó hajó a «Leonore»-nek törzse már elvész a messze látóhatáron, csupán vitorláinak éles s az esti szürkületben mindinkább csalókan nagyobbodó silhouettejei látszanak még ég és víz között.

E gyönyörű panorámát végül délnyugat és nyugat felől a Soprontól idáig felhuzódó erdős magas halmok zöld koszorúként határolják el.

Alig győzünk betelni az élvezetes látvánnyal, midőn Pista barátunk a «Rudolf» érdemes matrőza, ki térdei s könyökeinek koczkáztatásával épen most kuszik le századokat látott meredek falromok tetejéről, lelkesülten indítványozza, hogy induljunk azonnal vitorláink alá.

Mintha e magasan fekvő tetőn, mindegyikünk új tetterőre kapott volna, megvetve a Nezsiderben eltölteni szándékolt éj nyugodalmát, mindnyájan elfogadjuk a «Medea» népehez szegődött társunk lelkes indítványát, mert hát hiába, akkor kell vitorlázni, mikor szél van, szélesend csak a csákyázásra s evezésre jó, azal meg már úgy is volt eddig elég bajunk.

Sietve költjük el estebédünket, a visszamaradó «Rudolf»-októl búcsút veszünk s azzal «a ki legény a gáton» evezőre kapva, neki vágunk a háborgó vizen elterült végtelen sötétségnek.

A lánczain hanykolódó «Medea»-t csakhamar felleljük, s minthogy tapasztaljuk, hogy a szél bár friss, de kedvező, mert északnyugatvá változván a tőlünk délnyugatnak fekvő Rástat — mindig szorosan szél mellett maradván — könnyű irányul választ-hatjuk, felvonjuk vitorláinkat, beveszszük a horgonyt és a jelző lámpáknak kifüggesztése s egy harsány «hipp, hipp hurrá» kiáltása után kifutunk a sötét éjszakába hirtelen mögöttünk hagyva a fekete nádtömbökkel szegélyezett partokat, a sötétben integető magas jegenyéket.

Rohamosan haladunk, egyedüli vezetőnkül primitív delejtünkön s a nezsideri fürdőház ablakából mind halványabban pislogó jelző lámpán kívül csak a vitorláinkat erőteljesen duzzasztó s fokonyként erősödő szélnek irányja marad még.

A feltorlódo s egyre növekedő hullámok közül mind többel kötünk rövid bár, de annál hidegebb ismeretséget, melyek közül a kisebbek látogatását még csak eltűrjük, hanem mikor azután a nagyjából is mind többen öntik el a fedélzetet gorombán forrva, suttorogva és be-beloccsanva kajütünk ablakain, a helyzet kényelmetlenné válik s vitorláinkat eleintén az első, később pedig a második szegélylyel kényszerülünk megkurtítani.

László és Pista tengerészi phlegmával mindamellet serényen kezelik a vitorlákat, kötéletet, az elővitorla guzsatt oly feszesre rántják, hogy rajtuk, mint a gitár hurjain folytonosan felhangzó dalainkhoz László «cadet» pengve pattogó kíséretet rögtönöz.

Vitorláink kurtítása közben szem elől veszítettük a már messze távolsgában hagyott nezsideri lámpa világát, a koromsötétségben mit sem látunk, a habok zúgó moraján és a már egész merevvé, sőt viharossá nőtt szél danáján kívül pedig csupán a távoli menydörgés tompa hangja hallatszik idáig.

A mosonyi partok felől hatalmas zivatar készült, a villámok mind sűrűbben cikáznak, amott Bátfalú vagy tán Boldogasszony irányában már be is csapott, sőt gyújtott is az égi tűz, mert a nagy tűzvész világa szinte a felhőkig hatol.

Hanem mindez senkit sem fészélyez a hajón, bár biztosra vehetjük, hogy a mérges zivatar bennünket is utólr, László és

Pista tengerészek folyton dalolgatnak, velük tart a kormány mellett már bokaig vízben álló «commodore»-nek, a doktor meg a hajósuhancczal ingerkedik s egyre biztatja, hogy ime itt az alkalom, most kedvére szippanthatná a szelet, bizony jutna, maradna is elég!

A szél egyre dühösebben fútyöl végig az árbócztartó sodronyokon, az ár mindig magasabb, s a mint a tarajos hullámok neki vágnak a hajó derékának, szint úgy recsegnek bordái és nyögve ropog a hajógerincz, a sárgás-vörös fényű villám a közelgő vihart hirdelve, vakító fényt vet pillanatonként a vízre, melynek neki vadult hajbai úgy törnek fel ilyenkor, mintha száz és ezer fehér sörényű paripa féket veszve száguldana örült rohanással felénk.

Bevesszük a harmadik szegélyt a nagy, s másodikat a kis vitorlán, s csaknem harmad vitorlákkal utazunk, mi közben irányunkat a szélnek észak — észak-nyugatira fordulta miatt eltévesztve Oka magaslatán egy posványos, iszapos zátonyra kerülünk.

Két órai sebes nyargalás után, kénytelen-kelletlen állomást tartunk itt, hajónk elfekszik, a hullámok egymást kergetve végig hosszant sepernek a fe élze en, az eső nehéz, nagy cseppekben kezd már hullani... szerencsénkre az alattunk lévő zátony széle sikamlós, mély iszappal van elborítva, úgy hogy hallatlan erőfeszítés s fáradság után, végre sikerül róla levergődni s útunkat mély vizén tovább folytatni.

A hosszú, nehéz csákyák kezelésétől elbágyadt orvosunk szavát alig vehetjük már, nagy ritkán csak annyit mond, hogy Rustot már bizonynyal rég elhagyhattuk s valahol Balf körül kóborlunk, mert ő a kénes fűdőlől kiömlő viz szagát már hosszabb idő óta érzi. — Az ő és merengő hajósuhanccunk arca, a mint a cajtű sárgás fényű lámpája megvilágítja őket, mintha mindegyre szomorúbb és halványabbá változnék.

A szél ezalatt határozottan északról fordul án, hajónk eddigi bukdácsolása gyanus hempergéssé változik, legközelebbi hatását természetesen a cajtűben fekvő komorbús orvos és méla hangulatban hasaló hajósuhancczal érezteti, kik eleintén nyugtalanul tekintgetnek egymásra, felkelnek, majd ismét lefeküsznek, végre hosszabb forgolódás után mintegy adott jelle hanyat-homlok törnek ki a cajtűből, a párkányokon kihajolnak, a sötét mélységet kémlelik, gyanusan hörgő mély nyögésekkel vegyes sóhajaikat a zúgó árra és fútyólve sikkantató szelekre bizván.

A nagy kötelet izmos marokkal szorongató dalos kedvű László «cadet» elinté csudálkozva nézi a bajtársak sajátos mókáit, hanem azután kötelet egy pillanatra Pista barátunk próbált karjaira birtva és dalában egy hosszabb műpausat tartva, nem állhat ellen kíváncsiságának, hátraveti csuklyáját és a kormánytér vizfogójának szélére kikönyöklölve egy végtelennek látszó elbusult ásitással üdvözlő a Fertőnek hűségese titoktartó hullámain.

Orvos, «cadet» és suhancc egymást váltogatva végzik a kéz-zarándoklást, cajtűből a könyöklőhöz és megtordítva, rebegő hangon biztosítván egymást, hogy odakünn rémitő nagy a szél s a hullámok szörnyű magasak.

Bár távol és közel mit sem láthatunk a pokoli sötétség s zuhogó zápor miatt, úgy éjfél tájban, tán egy óra körül kormányunk tudni akarja, hogy Rust előtt állunk s tartván, hogy újból zátonyra kerülünk vagy valaminek neki szaladunk, a szélbe fordul, vitorláinkat levezényli és horgonyunkat kivetni rendeli. — Hanem bezzeg a nagy vitorla átázott s összetekeredett közelzete most az egyszer sem vezényszónak, sem a sokkal hathatósabb ranczigálásnak nem enged, felmondja a szolgálatot, úgy hogy hosszú fáradság s erőlködés után meg kell győződnünk, hogy az ágas rúd megbicsakolta magát és a reggelt nagy vitorlánk szabályszerű felgöngyölése nélkül kell megvárunk.

Kicsiny cajtűnkben egymás mellé s fölé sajtolva nyugtalanul töltjük az éjnek hátralévő részét, szó sem lehetvén alvásról, a horgonyláncz örökös csörömpölése és vitorlánk pattogása miatt, melyeknek zajongását csupán a zápor zuhogása, az égdörgés éles sürü csattogása, majd lassan távolódó moraja nyeli el egy-egy pillanatra.

Végre nagy sokára pitymallani kezd, a vihar elvonult és a szétrongyolt felhők egymást kergetik, a virradatra ismét egészen ellenkezőre, délire fordult hűvös merev szél előtt.

Jobbra tőlünk tán ezer méternyire a parton Rust tűnik szemünkbe barátságosan hívogató nagy sarok vendéglőjével, melyet őszinte örömmel üdvözlünk.

E látványtól egyszerre feledségbe mennek az átél vizontagások; az álmátlanul töltött éj, zátonyra jutás fáradalmi, vihar, hullám, szél és bőrig ható zápor, a fejünk felett dörgő villamos zivatar, mintha csak álom lettek volna! Hajh a tengeri betegek is mily hamar állanak talpra, nyögő sóhajaikról, éji titokzatos vándorlásaikról tudni sem látszanak már, halavány arczaikat pedig pirosra csípi a reggeli hideg szél, a mint nagy serényen

bontják az alattságot és egymással versenyezve feszítik a vitorlákat.

Sebaj már most, itt vagyunk Ruston, s így akár otthon! «Hanem hát az mi szerzet ott fiúk?» — kérdi csuklyája alól pislogó kormányosunk, hűvelykével mutogatva a Fertőbe, míg kormányrúdjával több szelet fogat. — Mindnyájan odanézőnk, hát vagy két kilométernyi távolban velünk csaknem egy magasságban a «Leonore»-t pillantjuk meg.

Mint később hallottuk, Bátfalú felől még tegnap erre folytatván útjokat a bécsiek, itt nyomta őket az éj, s azóta vesztegelnek amott elhorgonyozva.

Hanem bennünket egy gyenge polgári reggeli, minden másnál jobban érdekelvén most, az elibénk jött halászcáplán partra szállunk, kétszeresen is kivettük részünket a jóból, midőn egyszerre csak azt hozza hírül az időjárást szakadatlanul figyelő s partra járdogáló kormányosunk, hogy a reggel még oly friss, bár haza felé teljesen ellenkezőnek ígérkezett déli szél végleg elcsendesedett és a falevél sem mozdul már.

Hála Istennek! örvendeznek egész önteleddel doktorunk, és a suhancc mindíg a kiállott viharokat forgatván elméjükben, melyeknek következményeképen még most is inog lábaik alatt a föld, arra persze nem gondolnak, hogy szél hiányában, különösen ily elcsigázott állapotban, ma már nem érhetnének el a Fertőn hajóházunkat.

Csak hogy a méltányos sors hamar könyörül rajtunk, alig egy óra múlva ugyanis a legkedveltebb keleti szél lengedez be nyitott ablakainkon, költögetvén bennünket szeliden suttogva, hogy ime indulhattok!

Nem is késlekedünk, sietve szállunk ki s rövid néhány percz múlva búcsút intünk Rustnak s a még mindig mozdulatlanul álló távoli «Leonore»-nek.

Mintha a mindig szép egyenletes friss szél velünk szemben eddig tanusított, majd teljes közönyösségét, majd ismét ingerült ellenszenvét ma egyszerre jóvá tenni akarná, oly élvezetessé lesz alig öt negyed órai utazásunk.

Kiterjesztett teljes vitorláink árnyéka, hajónk jobb oldalán versenyt röpöl velünk, mint a nyári felhő sötét foltja a hullámzó vetelek felett, zajtalan sebes futásunknak irányát pedig a hosszú egyenes halónyom jelöli még sok ideig.

A doktor műélvez, hajósuhanccunk elbólintott, mi többiek az elmúlt napok és éjnek változatos eseményeit taglaljuk, s végre a doktornak egyre jelentkező szédületeit leszámítva, egyhangúlag abban állapodunk meg, hogy kitűnően mulattunk.

Mert hát az a kis hullámjárás, szél és az a neveltséges zivatar voltaképen mi is volt!? Hiszen ezek nélkül a vitorlázás nem is sport, a mi pedig a tengeri betegséget illeti, a Fertő még — mint tudjuk — angol emberrel sem tesz e tekintetben kivételt.

Különben hol van az a hajó, melyen a legénység három ötöd része tengeri betegségbe esvén, mégis ily átkozott keményen tartotta volna magát?

Világos tehát mindebből, hogy kirándulásunkat épen ezen körülmény tevé annyira kalandszerűvé, azt egyúttal valóságos vitorla-bravour színvonalára emelve.

Ilyen és hasonló beszélgetés közben érünk kikötőnkbe, hol már nagy evezősen matrőzunk sipkáját rázva vár reánk, s miután megérti, hogy egyenesen Rustól jövünk, nem győz eléggé örvevdeni s hálálkodni azon, hogy a múlt éjjeli, isten-ítélethez hasonló vihar, mely állítása szerint csaknem a hajóházat hordá el feje fölül, bennünket legalább sük vízen nem ért.

Némi megütődéssel, de hallgatva szedjük össze holminkat, egy-egy kérdő tekintetet vetve hamisan pislogó kormányosunkra, azután kilépünk a partra, a biztos szárazra, titkolt örömmel gondolván, hogy hála Isten ismét itthon vagyunk!

* * *

«Itthon vagyunk», szól kocsisom is, lakásom előtt megállva, mire könyvemet összehajtom s besietek a vitorlákkal telt vékának alkalmas helyet keresni, hogy azután önnek, mélyen tisztelt uram, ki oly meleg érdeklődéssel viseltetik a fertői sport iránt, könyvünknek ezt a lapját mihamarább megküldhessem.

KISS ÖDÖN.

TARTALOM.

Tapasztalataink. (A szerkesztőség). — Az ember-sport teljesítésének kérdéséhez (Viszkidenszky Gusztáv). — A kolozsvári atletikai club első házi versenye (Veritas). — Országos regattagyűlet (Fülepp Kálmán). — A budai lövőház mesterséges jégpályája (Porzsolt Gyula). — Különfélék. — Egy lap a hajókönyvből (vége). — Tárcza: Körszámláló.

A vallás- és közoktatásiügyi m. kir. miniszter

TREFORT ÁGOSTON ő nagyméltósága

Magyarország összes tankerületi kir. főigazgatóihoz és kir. tanfelügyelőihez még a múlt évben a következő iratot intézte:

47020. szám.

A «Herkules» című testgyakorlati hetilap, szerkesztik Porzsolt Jenő és Porzsolt Kálmán, háromnegyedévi fennállása után olyan-
nak bizonyult, mely a maga nemében szakirodalmunkban hízagot
pótol, ennél fogva terjedése kívánatos.

Felhivom tehát czímet, hogy hatáskörében az iskoláknak s azok
előljáróinak ajánlja a szaklap megrendelését. Az állami és állami-
lag segélyezett iskolák megrendelhetik költségvetésükből. A fele-
kezeti iskoláknak ajánlani lehet a megrendelést.

Kiterjed e jól szerkesztett szaklap első helyen a tornázásra,
azután a korcsolyázás, csónakázás, vívás és velocipédezés köréire.
A lap kiadója Aigner Lajos budapesti könyvkereskedő; hozzá
kell intézni a megrendeléseket. (Ára negyedévre 2 frt, félévre
4 frt, egész évre 8 frt.)

Budapest, 1884. december hó 17-én.

Trefort s. k.

Előfizetési felhívás

a

„HERKULES”

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY,

Az «Achilles» velocipéd- és csónak-egylet, az «Aradi korcsolyázó-egylet», a
«Balaton-egylet», a «Beregszászi korcsolyázó-egylet», a «Budapesti kerékpár-
egylet», a «Budapesti korcsolyázó-egylet», a «Budapesti torna-egylet», a «Buda-
pesti vasparipa-egylet előre», a «Debreczeni korcsolyázó-egylet», a «Debreczeni
torna-egylet», a «Fertői csónakázó-társaság», a «Győri csónakázó-egyesület»,
a «Kassai korcsolyázó-egylet», a «Köszvári atletikai club», a «Köszvári
korcsolyázó-egylet», a «Körmendi atletikai club», a «Kunszentmártoni csó-
nakázó-korcsolyázó-egylet», a «Magyar-óvári torna- és vívó-egylet», a «Maros-
vásárhelyi torna-egylet», a «Nagybányai korcsolyázó-egylet», a «Nagy-enyedi
korcsolyázó-egylet», a «Nagykanizsai torna-egylet», a «Nagykálói korcsolyázó-egylet», a «Nemzeti hajós-egylet», a «Neptun budapesti evezős-egylet», az «Ó-budai torna-egylet», a «Pannónia csónak-egylet», a «Pozsonyi hajós-egylet», a «Privigyei korcsolyázó-egylet», a «Rima szombati korcsolyázó-egylet», a «Sátoralja-újhegyi korcsolyázó-egylet», a «Salgó-tarjáni vasparipa szövetséget» a «Selmezi akadémiai athleta club», a «Soproni korcsolyázó-egylet», a «Szabadkai torna-egylet», a «Szarvasi korcsolyázó-kör», a «Szegedi csónakázó-egylet», a «Szegedi korcsolyázó-egylet» és a «Szegedi torna-egylet» hivatalos közlönye

lyázó-egylet», a «Nemzeti hajós-egylet», a «Neptun budapesti evezős-egylet», az «Ó-budai torna-egylet», a «Pannónia csónak-egylet», a «Pozsonyi hajós-egylet», a «Privigyei korcsolyázó-egylet», a «Rima szombati korcsolyázó-egylet», a «Sátoralja-újhegyi korcsolyázó-egylet», a «Salgó-tarjáni vasparipa szövetséget» a «Selmezi akadémiai athleta club», a «Soproni korcsolyázó-egylet», a «Szabadkai torna-egylet», a «Szarvasi korcsolyázó-kör», a «Szegedi csónakázó-egylet», a «Szegedi korcsolyázó-egylet» és a «Szegedi torna-egylet» hivatalos közlönye

OKTÓBER—DECZEMBERI NEGYEDÉRE.

Szerkesztik:

Porzsolt Jenő — Porzsolt Kálmán.

Kiadóhivatal:

Aigner Lajos könyvkereskedése

Budapest, váci-utca 1.

Az egyetlen magyar illusztrált testgyakorlati közlöny megjelenik
minden héten egy sűrűn nyomtatott nagy íven, több szép képpel.
Közül az összes testgyakorlatok köréből oly cikkeket, melyek-
ből a teljesen laikus olvasó is elsajátíthatja az illető testgyakorla-
tot. A mi csak a testgyakorlatok terén Magyarországon vagy a kül-
földön történik, arról megbízható és gyors tudósítást ad. A cik-
keket érdekes hazai és külföldi képekkel teszi változatosabbá
s a testgyakorlatok terén kitűnt férfiak arcképeit közli. Koron-
kint a sportvilágból vett apróbb mulattató elbeszéléseket és
tárczákat is közöl. Szóval a lap minden száma a testgyakor-
latok összes nemeit érdekes módon igyekszik ismertetni, meg-
kedveltetni és terjeszteni. E munkásságában a szerkesztőséget az
ország legjelesebb sportmanjei s legkitűnőbb tornászai támogatják.

Az a vezérszerep, melyet e lap vetélytárs nélkül játszik a
testgyakorlatok terén, szerkesztőinek ismert neve, munkatársai-
nak fényes névsora, eddig megjelent számaiak rendkívül gazdag
és változatos tartalma, a napisajtó példátlan egybangu meleg
elismerése, az ország legelső egyleteinek körüli csoportosulása s a
vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ő excellenciájának ajánlása
teljesen fölöslegessé teszik a «Herkules» dicséretét.

Az előfizetési ár: negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész
évre 8 frt. — Az előfizetési pénz **Aigner Lajos könyv-
kereskedésébe** (Budapest, váci-utca 1.) küldendő.

HERKULES-KÖNYVTÁR.

Szerkesztik: PORZSOLT JENŐ és PORZSOLT KÁLMÁN.

Kiadja: AIGNER LAJOS KÖNYVKERESKEDÉSE.

E cím alatt új hízagpótló vállalat indult meg még a múlt év
végén, mely a «Herkules» testgyakorlati közlönnnyel párhuzam-
osan a testedző sport, a torna, atletika, csónakázás, korcsolyá-
zás, velocipédezés, úszás, vívás, szóval a testgyakorlatok összes
nemeinek ismertetésére és terjesztésére szolgál.

A «Herkules-Könyvtár»-ban önálló becsű szakmunkák fognak
megjelenni a testedző sport összes ágaiból.

Minden kötet külön egészet képez és külön megrendelhető.

E kötetek nélkülözhetetlen segédkönyvül szolgálnak úgy a torna-
tanárjelölteknek, tornatanároknak, sportegyleti művezetőknek, mint
megbecsülhetetlen kézikönyvül szolgálnak a sportsmaneknek,
tornászoknak, műkedvelőknek és teljesen laikusoknak, kik a
«Herkules-Könyvtár» egyes kötetei segítségével a testgyakorlatok
összes nemeit elsajátíthatják.

Az összes eddigi magyar testgyakorlati irodalom két-három,
jobbára elavult munkából állván, e vállalat régóta érzett hiányt
fog pótolni.

A «Herkules-Könyvtár» minden egyes kötetét az ország leg-
jelesebb szakemberei írják s szép képek fogják díszíteni.

Nincs a testgyakorlatoknak neme, a melyre a «Herkules-Könyv-

tár» ki ne terjeszkednék s így rövid idő alatt ez a vállalat fogja
megvetni a magyar testgyakorlati irodalom alapját.

Minden évben több kötet fogja elhagyni a sajtót s gondunk
lesz rá, hogy az egymást követő kötetek nemcsak szakszerűség,
hanem változatosság és érdekesség tekintetében is kielégítsék a
művelt közönség igényeit.

Nem hirdettünk előfizetést sem e kötetekre, sem társaira, de
hiszszük és reméljük, hogy az igazi művelt közönség nem fogja
megvonni pártfogását attól az úttörő vállalatától, mely Magyar-
ország hiányzó testgyakorlati irodalmát van hivatva megteremteni.

Eddig a következő kötetek jelentek meg és kaphatók **Aigner
Lajos könyvkereskedése útján** valamennyi könyvárusnál:

- I. A magyar labdajátékok könyve, képekkel. Irta Porzsolt Lajos.
- II. A korcsolyázás kézikönyve, számos rajzokkal. Irta Porzsolt Jenő.
- III. Sport-album, illusztrálva. Írták: Adorján Sándor, Balázs Sándor, Oláh Miklós, Porzsolt Kálmán, Szabó Bandi és Sziklay János.
- IV. Vitorlás kalandok. Irta Szalay Imre, országgyűlési képviselő.
- V. Montpellier-től Budapestig velocipéden. A szerző arcképével. Irta Igali Svetozár.

A «Herkules-Könyvtár» szerkesztősége.